

LETNO POROČILO
SODNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE
2021

Sodni svet
Republike
Slovenije

LETNO POROČILO 2021

Ljubljana
2022

SODNI SVET

LETNO POROČILO

SODNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE

2021

Sodni svet Republike Slovenije, Trdinova ulica 4, 1000 Ljubljana
tel: +386 1 43-41-860, e-pošta: sodni.svet@sodisce.si

KAZALO VSEBINE

Uvodne besede predsednika Sodnega sveta Republike Slovenije	8
A. POROČILO O DELU SODNEGA SVETA	13
1 KRATEK POVZETEK DELA V LETU 2021	13
2 PREDSTAVITEV IN ORGANIZACIJA	15
2.1 Predstavitev	15
2.2 Poslanstvo in pristojnosti	16
2.3 Delovna telesa in delovne skupine	18
2.4 Strokovna služba.....	18
2.5 Kadrovski pogoji.....	19
2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki.....	19
2.5.2 Javni uslužbenci.....	20
2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe.....	20
2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo	21
2.6.1 Prostorski pogoji	21
2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema	22
2.7 Finančna sredstva.....	22
2.7.1 Zaključni račun.....	22
2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja	24
3 SODNI SVET	25
3.1 Sestava.....	25
3.2 Seje.....	26
3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov.....	28
3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč.....	28
3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta.....	30
3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije.....	38
3.3.4 Nezdržljivost sodniške funkcije.....	39
3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov	39
3.3.6 Dodelitve sodnikov.....	43
3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije	45
3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov	46
3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike	50
3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju.....	50
3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov.....	51
3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike	51
3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij.....	52

3.5.4	Suspenz.....	52
3.5.5	Pobuda za spremembo zakonodaje.....	52
3.6	Splošni akti.....	53
3.7	Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov.....	53
3.8	Mnenja.....	54
3.9	Načelna stališča o razmerah v sodstvu in položaju sodnikov.....	56
3.9.1	Zadeve sodne uprave.....	56
3.9.2	Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti....	56
3.9.3	Položaj, pravice in obveznosti sodnikov.....	58
3.9.4	Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini.....	60
3.10	Sodelovanje z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji.....	63
3.11	Mednarodno sodelovanje.....	64
3.11.1	Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov.....	64
3.11.2	Obiski tujih delegacij, organizacije mednarodnih srečanj.....	64
3.12	Sodno varstvo.....	65
3.12.1	Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles.....	65
3.12.2	Tožbe Sodnega sveta.....	67
3.13	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi.....	67
3.13.1	Javnost delovanja.....	67
3.13.2	Odnosi z javnostmi.....	68
4	KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO.....	69
4.1	Predstavitev.....	69
4.2	Pristojnosti in naloge.....	70
4.3	Delo.....	71
4.3.1	Seje.....	71
4.3.2	Akti in aktivnosti.....	71
4.3.3	Pobude in zahteve, načelna mnenja in smernice.....	71
4.3.4	Kodeks sodniške etike.....	72
4.3.5	Izobraževanje in usposabljanje sodnikov.....	73
4.3.6	Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja.....	73
4.3.7	Splošni akti.....	74
4.4	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi.....	74
4.4.1	Javnost delovanja.....	74
4.4.2	Odnosi z javnostmi.....	75
5	DISCIPLINSKI ORGANI.....	76
5.1	Predstavitev.....	76
5.1.1	Disciplinsko sodišče.....	76
5.1.2	Disciplinski tožilec.....	77

5.2 Pristojnosti in naloge	78
5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca	78
5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča	78
5.3 Delo	79
5.3.1 Delo disciplinskega tožilca	79
5.3.2 Delo disciplinskega sodišča	79
6 VOLILNA KOMISIJA.....	81
6.1 Predstavitev	82
6.2 Pristojnosti in naloge	82
6.3 Delo	82
B. OCENA STANJA V SODSTVU.....	83
7 ANALIZA STANJA V LETU 2021	83
8 PRIPOROČILA SODNEGA SVETA PO POSAMEZNIH PROBLEMSKIH PODROČJIH.....	89
8.1 Kadrovska problematika sodnikov – število sodnikov	89
8.2 Imenovanje vrhovnih sodnikov in izvolitve sodnikov nižjih stopenj.....	90
8.3 Izbirni postopki za sodniška mesta	91
8.4 Plačni položaj sodnikov	91
8.5 Sistem napredovanja sodnikov.....	92
8.6 Zagotavljanje zadostnih sredstev za delovanje sodstva in Sodnega sveta	93
8.7 Reorganizacija mreže sodišč.....	93
8.8 Prostorska problematika, oprema sodišč in varnost na sodiščih.....	93
8.9 Zakonodajnopravno področje	94
8.10 Prenos pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, s sodišč	94
8.11 Problem sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev	95
8.12 Drugi posegi v neodvisnost sodnikov	95
8.13 Poslovanje sodišč v času epidemije in bodočih drugovrstnih kriznih situacij, ki bi predstavljale motnjo v poslovanju sodstva	96
C. SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV.....	98

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tabelarični prikaz sprejetega in veljavnega proračuna 2021 ter realizacije 2021 ..23	23
Tabela 2: Tabelarični prikaz realizacije 2020 in realizacije 2021 po podskupini kontov.....23	23
Tabela 3: Sestava članov Sodnega sveta.....25	25
Tabela 4: Seje v številkah.....28	28
Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč29	29
Tabela 6: Razpisi za sodniška mesta, objavljeni v UL v obdobju med 2017 in 202131	31
Tabela 7: Prejeti razpisi; zaključeni razpisi; količnik reševanja; število razpisanih mest; število prijavljenih kandidatov; število kandidatov, vabljenih na razgovor.....32	32
Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih34	34
Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe.....39	39
Tabela 10: Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe.....40	40
Tabela 11: Predlogi za napredovanje41	41
Tabela 12: Procent ugodenih predlogov po vrstah napredovanj v letu 202141	41
Tabela 13: Struktura odločitev v letu 2021.....41	41
Tabela 14: Število dodeljenih sodnikov.....45	45
Tabela 15: Odločitve o položaju sodnikov v številkah49	49
Tabela 16: Mnenja Sodnega sveta55	55
Tabela 17: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2020 in 202156	56
Tabela 18: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi63	63
Tabela 19: Mednarodna izmenjava podatkov 2019, 2020 in 202164	64
Tabela 20: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles v številkah v letu 2021.....66	66
Tabela 21: Sodno varstvo primerjava s preteklim poročevalskim obdobjem67	67
Tabela 22: Odnosi z javnostmi v številkah68	68
Tabela 23: Komisija za etiko in integriteto v številkah75	75
Tabela 24: Disciplinski organi v številkah80	80

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2020 in 2021 po podskupini kontov23	23
Graf 2: Gibanje števila razpisov in razpisanih mest v obdobju med 2017 in 202132	32
Graf 3: Število zaključenih razpisov po letih.....33	33
Graf 4: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih33	33
Graf 5: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto v zaključenih razpisih po letih33	33
Graf 6: Skupni čas od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru35	35
Graf 7: Čas sodne uprave in čas Sodnega sveta v skupnem času35	35
Graf 8: Struktura porabljenega časa med sodno upravo in Sodnim svetom.....36	36
Graf 9: Čas priprave, odločanja in pravnomočnosti na Sodnem svetu37	37
Graf 10: Struktura porabljenega časa za pripravo, odločanje in pravnomočnost na Sodnem svetu37	37
Graf 11: Struktura po vrstah odločitev v letu 202142	42
Graf 12: Odnosi z javnostmi69	69

Uvodne besede predsednika Sodnega sveta Republike Slovenije

Tudi tokratno Letno poročilo Sodnega sveta zajema delo Sodnega sveta in njegovih organov - Komisije za etiko in integriteto, Disciplinskega sodišča in Volilne komisije ter podaja oceno stanja v sodstvu za obdobje 2021. Ker so vsa ključna področja dela Sodnega sveta in njegovih organov v samem poročilu natančno in celovito obravnavana, in s strani naše strokovne službe celovito in strukturirano pripravljeno poročilo tudi tokrat govori samo zase, se o njih ne bom posebej opredeljeval. Želim pa izpostaviti nekaj poudarkov, ki so po mojem mnenju še posebej pomembna za nadaljnji razvoj ne le našega sodnega sistema temveč tudi naše državnosti.

Žal moram najprej ponovno ugotoviti, da tudi v tem poročevalskem letu drugi dve veji oblasti v okviru svojih pristojnosti nista uspeli razrešiti nobenega od vprašanj, na katera sodstvo ne more vplivati, vsaj ne v odločilni meri, in sicer nujno potrebno reformo sodne organizacije, predvsem prenovo sodniške zakonodaje, pri čemer izpostavljam mrežo prvostopnih sodišč ter uvedbo enovitega sodnika, umik volitev sodnikov v trajni mandat ter imenovanj vrhovnih sodnikov in predsednika Vrhovnega sodišča iz vplivnega območja politične volje, torej prenos volitev in imenovanj iz Državnega zbora na drug organ – Sodni svet oziroma Predsednika Republike. Neustreznost sedanje ureditve se je tudi v letu 2021 izkazala pri neimenovanju dveh kandidatov za mesti vrhovnih sodnikov na Vrhovnem sodišču.

Nesorazmerja med plačnim položajem sodnih funkcionarjev in drugimi v državni organizaciji - ne le v primerjavi s funkcionarji drugih dveh vej oblasti, temveč celo s plačami in drugimi prejemki nekaterih kategorij javnih uslužbencev, so se le še poglobila.

Brez razprave s predstavniki sodstva in Sodnega sveta je bilo nadalje odvzetih del proračunskih sredstev za delovanje tako sodne organizacije kot tudi samega Sodnega sveta. Brez finančne pomoči Vrhovnega sodišča bi Sodni svet, ki je z ustavo določen neodvisen organ, sploh ne mogel opravljati svoje funkcije v delu obdobja – v zadnjih treh mesecih leta 2021, kar bi bil precedens v zgodovini delovanja evropskih sodnih svetov.

Če k opisanemu dodam nezadostne sistemske aktivnosti pri zagotovitvi zadostnega števila izvedencev na družinskem področju, kot tudi pri načrtovanju nujno potrebne izgradnje nove sodne palače, ki bi šele lahko omogočila sodobno in učinkovito tehnično funkcioniranje sodišč, na največjem sodnem okrožju, se ne morem izogniti vtisu, da se ostali dve veji oblasti tudi v letu 2021 nista zavedali pomena potrebe po trdnosti enega od stebra državnosti, to je neodvisnega položaja sodne veje oblasti, kot odločilnega gradnika pravne države.

Zato se Sodni svet tudi v letu 2021 ni smel in mogel izogniti aktivnostim, ki bi vzpodbudila ustrezno delovanje drugih dveh vej oblasti v omenjenih smereh. Naj izpostavim svoj dopis Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu in Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ) o zmanjšanju predhodno dogovorjenega proračuna. Evropski parlament je na tej podlagi pozval slovensko vlado, naj pravosodnim organom zagotovi zadostna sredstva, vendar brez uspeha. Posledično ni bilo mogoče zaposliti večjega števila novih strokovnih sodelavcev, ki bi razbremenili sodnike nesodniških opravil in jim tudi drugače lahko pomagali pri izvrševanju sodniške funkcije. Ostajajo torej nerazrešeni tudi problemi povezani s premajhnim številom strokovnih sodelavcev, ki bi zmanjšali potrebo po povečevanju števila novih sodnikov, obstoječim pa olajšali izvrševanje bistva njihovega poklicnega poslanstva, to je neodvisnega in visoko strokovnega odločanja, kar vse bi lahko še izboljšalo percepcijo javnosti o delovanju sodnega sistema. Nujna je bila tudi vložitev zahteve za oceno ustavnosti predpisov, ki urejajo

plače in druge prejemke sodnikov. Gre za aktivnosti Sodnega sveta, s katerimi se sodnim svetom večine drugih demokratičnih držav, ni treba (več) ukvarjati.

Torej še vedno ni v razmerjih med vejami oblasti in Sodnim svetom vzpostavljena ustrezna komunikacija, in niso vzpostavljeni učinkoviti mehanizmi, ki bi v prvo vrsto postavili ustrezen ustavno pravni in zakonodajni položaj sodnika in sodstva. Posledično se, po mojem mnenju, to že odraža v nekoliko slabši učinkovitosti dela sodišča, kar je natančneje predstavljeno v poročilu, na podlagi pridobljenih podatkov in analiz Vrhovnega sodišča in Evropske komisije (EU Justice Scoreboard 2022 in 2022 Rule of Law report).

Da se Sodni svet zaveda pomena svoje vloge tudi pri zagotavljanju neodvisnosti sodne veje oblasti in da to vlogo tudi pravilno ustavno pravno pravilno razume, dokazuje njegova uspešnost z vloženo zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju ZPPre) in Poslovnika o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju PoPP), v kateri je zatrjeval, da je v navedenih aktih protiustavna pravna praznina, saj akta ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti parlamentarne preiskave, ki protiustavno posegajo v neodvisnost sodstva in omogočajo nedopustne pritiske na delo sodnikov. Z odločbo št. U-I-246/19-41 z dne 7. 1. 2021 je namreč Ustavno sodišče ugotovilo, da sta ZPPre in PoPP protiustavna, saj ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti protiustavno poseganje v neodvisnost sodstva, s čimer omogočata nedopustne pritiske na delo sodnikov. Takšno odločitev Ustavnega sodišča pozdravlja tudi Evropska komisija v smislu pozitivnih premikov na področju slovenskega sodstva. Ustavno sodišče je zakonodajalcu naložilo odpravo protiustavnosti v roku enega leta, a do zaključka pisanja tega letnega poročila postopek za spremembo predpisov še ni bil sprožen, kar v svojih poročilih za leto 2021 in vnovič za leto 2022 ugotavlja tudi Evropska komisija. Slednja med priporočili Sloveniji izpostavlja, da mora zagotoviti, da predpisi o parlamentarnih preiskavah vključujejo ustrezna jamstva za neodvisnost sodnikov in državnih tožilcev, ob upoštevanju evropskih standardov o neodvisnosti sodstva. Gre torej za jasen in ponoven poziv zakonodajalcu, da je sprememba predpisov na tem področju nujna, na kar ves čas aktualne problematike opozarja Sodni svet in je to področje nedvomno treba tudi prednostno urediti.

Sodstvo pa seveda lahko in mora del nastalih problemov rešiti samo. Tudi v tem poročilu so navedeni nekateri ukrepi, ki bi po presoji Sodnega sveta pripomogli k izboljšanju delovanja sodnega sistema. Še drugi bodo v sodelovanju z drugimi deležniki lahko oblikovani tudi v naslednjih mesecih na podlagi analize, ki jo pripravlja Vrhovno sodišče.

Naj zveni moj zaključek malce aktivistično. Predstavlja apel tudi slovenski politiki. Tudi članice in člani Sodnega sveta namreč skupaj s kolegicami in kolegi upravičeno pričakujemo, da bosta izvršilna in zakonodajna veja oblasti vendarle tvorno prispevala k razreševanju tudi v tokratnem poročilu ponovljeno in še po več desetletjih nerešeno problematiko slovenskega sodstva.

Vladimir Horvat, vrhovni sodnik svetnik

Moška slovnična oblika izrazov,
ki se nanašajo na osebe,
je v besedilu uporabljena
kot nevtralni izraz za moške in ženske.

A. POROČILO O DELU SODNEGA SVETA

1 KRATEK POVZETEK DELA V LETU 2021

Poročevalsko leto 2021 je tako kot leto 2020 zaznamovalo nadaljevanje epidemije koronavirusne bolezni COVID-19. Kljub navedenemu je Sodni svet tudi z izvedbo videokonferenčnih sej povsem tekoče opravljal svoje delo in zagotovil nemoteno delo vseh svojih delovnih teles. V letu 2021 je sicer na Sodnem svetu prišlo do številnih kadrovskih menjav, v mesecu juniju je najprej prišlo do menjave generalnih sekretarjev, v mesecu juliju je mandat nastopilo pet novih članov Sodnega sveta, izvoljena sta bila nova predsednik in podpredsednica, v mesecu septembru je z delom nastopila nova sestava Komisije za etiko in integriteto, v mesecu novembru pa so se zamenjali tudi člani disciplinskih organov. Ob upoštevanju krajšega uvajalnega obdobja vseh novih akterjev so tako Sodni svet kot njegova delovna telesa na zaključku leta realizirali pričakovani obseg dela, pri čemer Sodni svet pretežno obvladuje tekoči pripad zadev in se pri svojem delu ne sooča s sistemskimi zaostanki.

Sodni svet je v letu 2021 izvedel 22 sej, predvidenih po planu in dve korespondenčni, in dosegel temeljni dolgoročni cilj, tj. skrajšanje poteka časa v razpisnih postopkih za sodniška mesta. Povprečni čas, ki ga je Sodni svet na posamezni razpisni postopek potreboval od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravnomočnosti odločitve o izbiri, je znašal 159 dni in se je v primerjavi s predhodnim letom izboljšal za 8 dni, ob tem pa se je tudi skupni čas od objave razpisa v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri skrajšal za 22 dni v primerjavi s predhodnim letom. Organ je pri tem uspel dodatno zmanjšati čas, ki je potreben, da se od prejema do uvrstitve na sejo posamezni razpis pripravi za sejo in čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti (skupno za 17,2 dneva oziroma 16,5 % glede na leto 2020).

V letu 2021 je Sodni svet zaključil skupno 33 razpisov za sodniška mesta, kar je za 38 % več kot v letu 2020, ob tem, da je bila tudi številka prijavljenih kandidatov na navedene razpise druga največja v zadnjih petih letih. Sodni svet je v preteklem letu zaključil toliko razpisov, kot jih je prejel in tako v celoti obvladoval temeljne pristojnosti predlaganja kandidatov v izvolitev Državnemu zboru in imenovanja sodnikov na višja sodniška mesta, kot jih določata Ustava in Zakon o sodnem svetu.

Poleg skrajšanja trajanja razpisnih postopkov je Sodni svet v letu 2021 sprejel skupno 217 odločitev o pravicah, obveznostih in pravnih koristih, kar je za 25 % več kot leto poprej. Pri tem je sprejel 16 mnenj (slabo četrtno manj kot v letu 2020), 15 načelnih stališč (37,5 % manj kot v letu 2020) ter vložil dve zahtevi za oceno ustavnosti zakonskih predpisov s področja sodstva. Poudarek na delu Sodnega sveta v letu 2021 je bil torej v izvrševanju temeljnih pristojnosti. Število novinarskih vprašanj je ostalo enako kot v letu 2020 (59), pri čemer je organ na vsa novinarska vprašanja odgovarjal nemudoma oziroma najkasneje v dveh delovnih dnevih. V okviru mednarodne izmenjave podatkov s področja delovanja sodstva je Sodni svet v letu 2021 na podlagi zaprosil članic Evropske mreže sodnih svetov podal skupno 23 poročil s področja ustavne in zakonske ureditve ter delovanja sodstva v Sloveniji, kar je za 14,8 % manj kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Sodelovanje organa z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji in v mednarodnem prostoru je kljub epidemiji prav tako potekalo relativno nemoteno in v nezmanjšanem obsegu.

Skupno število udeležb organa na sejah Odbora za pravosodje, Mandatno volilne komisije in Državnega zbora, na zapriseгах sodnikov v Državnem zboru ter sestankih z ministrstvi in na drugih dogodkih je bilo primerljivo predhodnemu poročevalskemu obdobju. Sodni svet je aktivno sodeloval v Evropski mreži sodnih svetov kot član izvršnega odbora in kot član vseh delovnih skupin mreže.

Prav tako je v letu 2021 tekoče potekalo delo Komisije za etiko in integriteto, ki je izvedla nekoliko večje število sej s predhodnim poročevalskim obdobjem (10 sej v letu 2021, 6 sej v letu 2020), kar gre deloma pripisati tudi menjavi članov komisije.

Volilna komisija je uspešno izvedla volitve članov Sodnega sveta, ki se volijo iz vrst sodnikov. Zoper pravilnost dela komisije ni bilo vloženih pravnih sredstev.

Delo disciplinskih organov pa je bilo skoraj povsem primerljivo letu 2020, pri čemer se število obravnavanih zadev ne povečuje.

2 PREDSTAVITEV IN ORGANIZACIJA

2.1 Predstavitev

Sodni svet Republike Slovenije (v nadaljevanju Sodni svet) je samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom, varuje samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti ter skrbi za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva (prvi odstavek 2. člena Zakona o sodnem svetu).

Ustanovljen je bil leta 1990 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o rednih sodiščih¹ z namenom obravnave temeljnih vprašanj s področja kadrovske politike sodišč. Ustavni položaj mu je bil podeljen naknadno s sprejemom Ustave Republike Slovenije in njegovo umestitvijo v sistem organizacije državne oblasti (130., 131. in 132. člen Ustave Republike Slovenije, v nadaljevanju Ustava).

Sodni svet je državni organ sui generis, ki ga ni mogoče uvrstiti v nobeno izmed treh vej državne oblasti. Njegov položaj in pristojnosti v temeljnih okvirih izhajata iz 130., 131. in 132. člena Ustave. Konkretno pa njegov položaj, pristojnosti, organizacijo in sestavo, postopek in pogoje za izvolitev članov, trajanje njihovega mandata, prenehanje funkcije in druga vprašanja, povezana z delovanjem Sodnega sveta, ureja Zakon o sodnem svetu.

Zakon o sodnem svetu je bil sprejet 25. 4. 2017, začel je veljati 20. 5. 2017, uporablja pa se od 20. 11. 2017 (v nadaljevanju ZSSve).²

Od sprejema ZSSve je pravni položaj Sodnega sveta celostno urejen v samostojnem zakonu, kar Sodni svet že v normativnem pogledu postavlja v prirejen položaj ostalim ustavnim in drugim državnim organom v sistemu zavor in ravnovesij med različnimi vejami oblasti. ZSSve je Sodnemu svetu podelil tudi finančno neodvisnost, saj kot samostojni in neposredni proračunski uporabnik z dvotretjinsko večino glasov vseh članov sprejme predlog finančnega načrta za svoje delovanje za vsako proračunsko obdobje in ga posreduje Vladi Republike Slovenije (drugi odstavek 56. člena ZSSve).

Pristojnosti Sodnega sveta so se vse od njegove ustanovitve v letu 1990 pomembno širile, najprej s številnimi spremembami področne zakonodaje, zlasti Zakona o sodiščih (v nadaljevanju ZS) in Zakona o sodniški službi (v nadaljevanju ZSS), nazadnje pa tudi s sprejemom ZSSve. Z vsemi temi spremembami se je vloga Sodnega sveta kot varuha samostojnosti in neodvisnosti sodne veje oblasti na eni ter skrbnika kakovosti dela sodišč in sodnikov in javnega ugleda sodstva na drugi strani krepila in pomembno konkretizirala.

Temeljni, ustavno opredeljeni vlogi Sodnega sveta, sta izbira in predlaganje kandidatov za izvolitev v sodniško funkcijo (130. člen Ustave) ter predlaganje razrešitev sodnikov (132. člen Ustave). V sistemu delitve oblasti Sodni svet zagotavlja ustavno predvideno sodelovanje med zakonodajno in sodno vejo oblasti pri kadrovskih odločitvah v sodstvu. Z njegovim kadrovskim delovanjem je sodstvu zagotovljena specifična demokratična legitimnost. Sodni svet, izhajajoč iz svojega ustavno opredeljenega položaja, v okviru svojih pristojnosti odloča oblastno,

¹ Uradni list RS, št. 8/90

² Uradni list RS, št. 23/2017

avtoritativno in strokovno avtonomno, s tem pa tudi neodvisno od treh ustavno opredeljenih vej oblasti, s čimer v odločilni meri prispeva tako k zagotavljanju neodvisnosti sodstva in sodnikov kot zagotavljanju kakovostnega izvrševanja sodne oblasti.

2.2 Poslanstvo in pristojnosti

Ustava položaja in poslanstva Sodnega sveta izrecno ne opredeljuje. Navedeno je opredelil ZSSve, ki v 2. členu določa, da je Sodni svet samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom, varuje samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti ter skrbi za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva. Vloga Sodnega sveta in izvor avtoritete, ki jo Sodni svet predstavlja v sistemu delitve oblasti, pa je utemeljena tudi na njegovi sestavi in organih oziroma subjektih, ki volijo člane Sodnega sveta.

Po svoji ustavno določeni funkciji je Sodni svet predlagalno telo, vendar sta mu že ZS in ZSS, nato pa tudi ZSSve določili še vrsto drugih pristojnosti, ki so tesno povezane s temeljnimi ustavnimi načeli, ki na eni strani jamčijo neodvisnost sodstva (125. člen Ustave) in na drugi strani učinkovito in kvalitetno sodno varstvo (23. člen Ustave).

Sodni svet ima naslednje temeljne pristojnosti (23. člen ZSSve):

1. Glede izbire, imenovanja in razrešitev sodnikov ter predsednikov in podpredsednikov sodišč:

- podaja predhodnega mnenja v postopku imenovanja predsednika Vrhovnega sodišča,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za imenovanje na mesto Vrhovnega sodnika,
- imenovanje in razrešitev predsednikov in podpredsednikov sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča,
- izbira kandidatov za prosto sodniško mesto,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za izvolitev v sodniško funkcijo oziroma imenovanje sodnikov na razpisana sodniška mesta,
- podaja obrazloženega mnenja v postopku razrešitve predsednika Vrhovnega sodišča,
- seznanitev Državnega zbora s pravnomočno obsodilno sodbo zoper sodnika,
- podaja predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika,
- izdaja ugotovitvene odločbe o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe;

2. Glede drugih kadrovskih vprašanj v zvezi s sodniki:

- odločanje o nezdružljivosti sodniške funkcije,
- odločanje o napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto,
- odločanje o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o potrditvi ocene, da sodnik ne ustreza sodniški službi,
- odločanje o predlogu za odpravo kršitev sodnika, ki meni, da je bila kakorkoli prizadeta njegova neodvisnost,

- odločanje o pritožbi zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred,
- odločanje o premestitvi sodnika,
- odločanje o dodelitvi sodnika na delo na Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustavno sodišče), Vrhovno sodišče, višje sodišče, v specializirani oddelek okrožnega sodišča, v strokovno službo Sodnega sveta, na Center za izobraževanje v pravosodju ali za opravljanje zahtevnejših strokovnih del na ministrstvo,
- odločanje o oprostitvi opravljanja sodniške službe,
- odločanje o dodelitvi sodniških štipendij;

3. **Glede sodniške etike in integritete:**

- sprejem kodeksa sodniške etike,
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto,
- podaja zahteve za obravnavo etičnih vprašanj pred Komisijo za etiko in integriteto;

4. **Glede disciplinske odgovornosti sodnikov:**

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika,
- izvršitev disciplinske sankcije zoper sodnika, če mu je bila po zakonu, ki ureja sodniško službo, izrečena disciplinska sankcija ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče,
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča,
- odločanje o pritožbi zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe;

5. **Druge naloge:**

- sprejem meril za izbiro kandidatov za sodniško mesto po predhodnem mnenju ministra in meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe,
- sprejem navodil o načinu volitev članov personalnih svetov in razpis volitev,
- podaja soglasja k politiki zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj in izpostavljenosti sodišč ter spremljanje njenega uresničevanja,
- podaja predhodnega mnenja k shemi organizacijskih enot sodišč,
- podaja predhodnega mnenja v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- podaja mnenja k letnemu poročilu vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč in k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- podaja mnenja Državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- podaja zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, če posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva,
- podaja obrazložene zahteve za odreditev pregleda poslovanja v zadevi,
- podaja mnenja o odreditvi pripora oziroma začetku kazenskega postopka zoper sodnika.

2.3 Delovna telesa in delovne skupine

Samostojni delovni telesi pri Sodnem svetu sta Komisija za etiko in integriteto (49. člen ZSSve in 12. člen Poslovnika Sodnega sveta, v nadaljevanju Poslovník)³ in disciplinski organi (38. člen ZSSve in 14. člen Poslovnika). Na podlagi 22. člena ZSSve Sodni svet imenuje tudi Volilno komisijo, pristojno za izvedbo volitev članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitev članov personalnih svetov sodišč.

Vse člane delovnih teles imenuje Sodni svet. Komisijo za etiko in integriteto sestavlja pet sodnikov. Disciplinski organi so disciplinsko sodišče, ki ima devet članov, ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca. Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike.⁴

Na podlagi 11. člena Poslovnika se za predhodno obravnavo posameznih strokovnih in organizacijskih vprašanj v zadevah iz pristojnosti Sodnega sveta ter pripravo poročil in predlogov za seje lahko ustanovijo tudi delovne skupine. V letu 2021 ni bilo ustavljenih posebnih delovnih skupin Sodnega sveta.

2.4 Strokovna služba

Organizacijsko, strokovno, administrativno in tehnično podporo Sodnemu svetu, Komisiji za etiko in integriteto, disciplinskim organom in Volilni komisiji zagotavlja strokovna služba Sodnega sveta (v nadaljevanju strokovna služba; 54. člen ZSSve, 9. člen Poslovnika).

Strokovno službo vodi generalni sekretar Sodnega sveta (v nadaljevanju generalni sekretar), ki v sodelovanju s predsednikom Sodnega sveta (v nadaljevanju predsednik) organizira delo Sodnega sveta (4. člen ZSSve, 8. člen Poslovnika). Generalni sekretar je dodeljeni sodnik, ki ima najmanj naziv okrožni sodnik (prvi odstavek 4. člena ZSSve).

V strokovno službo so lahko dodeljeni sodniki (četrti odstavek 54. člena ZSSve). Sodniki, dodeljeni v strokovno službo, opravljajo naloge tajnika Komisije za etiko in integriteto, tajnika disciplinskih organov, namestnika generalnega sekretarja in druge zahtevnejše strokovne naloge na področju delovnih nalog in projektov Sodnega sveta (8., 13. in 16. člen Poslovnika).

V strokovni službi so zaposleni javni uslužbenci. Notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest določa Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri Sodnem svetu. Sistemizacija je prilagojena nalogam strokovne službe in delovnim procesom Sodnega sveta ter je oblikovana tako, da zagotavlja čim učinkovitejšo izrabo človeških virov.

Strokovna služba opravlja naloge v okviru dveh notranjih organizacijskih enot: v uradu predsednika in v strokovni službi v ožjem pomenu. V okviru urada predsednika javni uslužbenci opravljajo delovne naloge s področja tajniških opravil; prevzem in odprava pošilk ter arhiviranje dokumentov; administrativne naloge na področju priprave gradiv za seje Sodnega sveta in njegovih delovnih teles; vodenje spisov in vpisnikov; administrativne in protokolarne

³ Poslovník sodnega sveta, sprejet na 109. seji 7. decembra 2017; objavljen v Uradnem listu RS, št. 74/2017 in na spletni strani Sodnega sveta: http://www.sodni-svet.si/images/stories/Poslovník_Sodnega_sveta_7_12_2017.pdf.

⁴ Konkretnje o položaju, pristojnostih in delu delovnih teles Sodnega sveta v nadaljevanju letnega poročila.

naloge na področju sodelovanja z ostalimi organi in organizacijami v Sloveniji in na področju mednarodnega sodelovanja ter administrativne naloge na področju odnosov z javnostmi.

Delo v strokovni službi v ožjem pomenu je organizirano po posameznih delovnih področjih, in sicer na pravnem, finančno-računovodskem, kadrovskem, statistično-analitičnem področju ter na področju mednarodnega sodelovanja in odnosov z javnostmi.

Slika 1: Organigram strokovne službe

2.5 Kadrovski pogoji

2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki

Generalni sekretar ima v razmerju do zaposlenih in dodeljenih v strokovni službi položaj predstojnika, razen glede imenovanj in razrešitev, ki so v pristojnosti predsednika (drugi odstavek 4. člena ZSSve in 4. člen Akta o organizaciji in sistemizaciji Sodnega sveta). Generalni sekretar vodi strokovno službo, izvršuje zadeve uprave Sodnega sveta ter pripravlja splošne akte organa, organizacijska navodila o delu, strokovno gradivo in podlage za delo Sodnega sveta. V letu 2021 je naloge generalnega sekretarja do 31. 5. 2021 opravljala okrožna sodnica Maja Rozman, od 1. 6. 2022 pa okrožni sodnik Domen Horvat.

V strokovno službo so bili v letu 2021 poleg generalnih sekretarjev dodeljeni še trije sodniki, in sicer okrožna sodnica svetnica Alenka Klemenčič, okrajna sodnica Daša Sikošek in okrožni sodnik Marko Češnovar. Dodeljeni sodniki so za Sodni svet pripravljali strokovno najzahtevnejša poročila, analize pravne problematike, osnutke predlogov sklepov in odločb ter

vlog v upravnih sporih; pripravljali so odgovore in poročila v okviru mednarodnega sodelovanja ter druge najzahtevnejše strokovne naloge s področja pristojnosti Sodnega sveta. Opravljali so tudi delo tajnika Komisije za etiko in integriteto in tajnika disciplinskih organov ter namestnika generalnega sekretarja.

V mesecu juniju 2021 je bil z Vrhovnim sodiščem RS sklenjen sporazum o financiranju sodnikov, dodeljenih na Sodni svet, s katerim je Sodni svet kot neodvisni državni organ in samostojni finančni porabnik prevzel obveznost zagotavljanja sredstev za plačilo stroškov dela dodeljenih sodnikov z dnem 1. 1. 2022. Predhodno so se ta sredstva zagotavljala v integralnem proračunu slovenskih sodišč.

2.5.2 Javni uslužbenci

Na podlagi potrjenega kadrovskega načrta za 2021/2022 in veljavnega Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Sodnega sveta je bilo na dan 31. 12. 2021 v strokovni službi zasedenih 11 uradniških in strokovno tehničnih mest javnih uslužbencev, in sicer 2 pravosodna svetnika (PDI) II, 1 višji pravosodni svetovalec (PDI), 1 svetnik v pravosodju (za kadrovske področje), 1 svetnik v pravosodju (za finančno-računovodsko področje), 1 analitik VII/2-1 za področje statistike in informatike, 1 finančnik VII/1, 1 višji pravosodni sodelavec (vodja urada Sodnega sveta), 1 višji pravosodni sodelavec in 2 sodna zapisnikarja.

2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe

Število javnih uslužbencev in dodeljenih sodnikov v strokovni službi se je povečani dinamiki poslovanja Sodnega sveta od leta 2017, ko je stopil v veljavo ZSSve, skušalo prilagajati. V letu 2017 je bilo povprečno število zaposlenih 7 ter trije dodeljeni sodniki, skupaj 10 oseb. V letu 2019 je bilo v povprečju 10 zaposlenih in trije dodeljeni sodniki, skupaj 13 oseb. V letih 2020 in 2021 je bilo 11 zaposlenih in dodeljeni 4 sodniki, skupaj 15 oseb. Dodatne kadrovske okrepitve so vsekakor prispevale k učinkovitejšemu delu organa in delovnih teles, čimer so bili zastavljeni cilji in naloge na pretežnem področju realizirani.

V letu 2021 je bilo v celoti poskrbljeno za varno opravljanje dela, tudi od doma. V pripravi je bil pravilnik o delu od doma, ki je bil dokončno sprejet po izteku vladnih odlokov o začasnih ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19 v letu 2022. Izvedeno je bilo predavanje iz naslova promocije zagotavljanja zdravja na delovnem mestu in pravil protokola za vse sodnike in zaposlene, ki sodelujejo pri organizaciji sej.

Dejanska prisotnost javnih uslužbencev in sodnikov na delu ni bistveno odstopala od predhodnih let. Omeniti je treba le, da je bila ena javna uslužbenka pretežni del leta odsotna zaradi zdravstvenih razlogov (dejanska prisotnost te delavke v letu 2021 je bila le 15,3 % delovne obveznosti). Eden od dodeljenih sodnikov pa je delo na Sodnem svetu v prvi polovici leta opravljal le v omejenem obsegu, saj je imel v reševanju še obsežnejšo zadevo na matičnem sodišču.

Izpostaviti je treba, da obstoječa 15 članska strokovna služba ne zmore povsem optimalno podpirati kar 32 članskega kolektiva neprofesionalnih funkcionarjev vseh delovnih teles organa (Sodni svet, Disciplinski organi, Komisija za etiko in integriteto, Volilna komisija) tako s strokovnega kot organizacijsko-tehničnega vidika. Kot državni organ je Sodni svet namreč dolžan tudi po organizacijski plati izpolnjevati številne zahteve posameznih področnih

predpisov, ki urejajo finančno poslovanje; kadrovske zadeve; ravnanje z dokumentarnim gradivom; varstvo osebnih in tajnih podatkov; zagotavljanje integritete organa; opravila v zvezi z upravljanjem premoženja, ki ga ima v uporabi, itd. Sodni svet se v tem oziru kot sorazmerno majhen in neodvisen državni organ sooča z določenimi težavami, saj glede na obseg poslovanja ne potrebuje več zaposlenih na določenih področjih poslovanja. Tako je na primer na kadrovskem in finančnem področju ter področju informatike zaposlena le ena oseba, kar je sicer ustrezno, saj več zaposlenih na teh delovnih mestih glede na obseg dela ni niti upravičeno niti gospodarno, a se ob daljših odsotnostih in kadrovskih menjavah zaposlenih vedno znova izkaže neugodno za tekoče poslovanje, saj je nadomeščanje mogoče zagotoviti le glede najbolj nujnih in osnovnih zadev, kar pa nikakor ni optimalno.

Velik del strokovnega potenciala kadrovske službe organa se tako še vedno namenja za organizacijske potrebe Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Posledično lahko strokovna služba še naprej le v omejenem obsegu nudi strokovno podporo članom Sodnega sveta in njegovih delovnih teles glede obravnavnih zadev na sejah. Glede na neprofesionalno naravo funkcije članov vseh teles Sodnega sveta bi bilo morda treba zagotoviti, da se za seje v naprej pripravljajo poročila z analizo zakonodaje, sodne prakse in prakse organa za vse zadeve iz pristojnosti Sodnega sveta in njegovih delovnih teles, česar pa v danem kadrovskem obsegu ni mogoče zagotavljati oziroma se zagotavlja v zelo omejenem obsegu.

Ministrstvo za pravosodje in Vlada RS sta v letu 2020 organu glede izpostavljene kadrovske problematike prisluhnila, tako da sta se mu v potrjenem kadrovskem načrtu za leto 2022 odobrili dve dodatni zaposlitvi ter v predlogu proračuna za leto 2022 za njuno realizacijo zagotovila dodatna sredstva. Zaradi rebalansa proračuna za leto 2022, ki je bil sprejet konec leta 2021, s katerim so bila pomembno zmanjšana sredstva za delovanje Sodnega sveta, dodatnih zaposlitev po kadrovskem načrtu ni bilo mogoče realizirati. Vlada RS tudi ni upoštevala sklenjenega sporazuma med Sodnim svetom in Vrhovnim sodiščem RS, po katerem Sodni svet od 1. 1. 2022 dalje zagotavlja sredstva za stroške dela dodeljenih sodnikov, zato je moral Sodni svet poiskati alternativno rešitev in tako v januarju 2022 z Vrhovnim sodiščem RS dosegel dogovor, da se je del sredstev za plačilo stroškov dela dodeljenih sodnikov prerazporedil iz proračuna slovenskih sodišč v proračun Sodnega sveta.

2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo

2.6.1 Prostorski pogoji

Poslovni prostori Sodnega sveta se nahajajo v poslovni stavbi na Trdinovi 4 v Ljubljani, v neposredni bližini Vrhovnega sodišča in ostalih temeljnih državnih organov (Državni zbor, Ministrstvo za pravosodje).

Prostore je za potrebe Sodnega sveta v letu 2018 najelo Ministrstvo za pravosodje, ki je po določbi drugega odstavka 3. člena ZSSve pristojno za zagotavljanje prostorov za delovanje Sodnega sveta. Sodni svet ima v uporabi enajst pisarn (s 17 delovnimi prostori), večjo sejno sobo, sprejemnico, čajno kuhinjo, lastne toaletne prostore in arhiv. Skupna površina prostorov znaša 463,50 m² in arhiv v izmeri 62,20 m².

Navedeni prostori so trenutno tako reprezentančno kot prostorsko primerni za poslovanje Sodnega sveta.

2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema

Že vse od selitve organa v nove poslovne prostore avgusta 2018 obstaja potreba po opremi sejne sobe s konferenčnim sistemom, ki bi omogočil nemoteno in učinkovito izvajanje sej Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Navedena potreba je bila postavljena kot prioriteta za realizacijo že v letu 2018. Dodatno pa je prišla do izraza ravno v poročevalskem obdobju, ki ga je zaznamovala epidemija COVID in zaradi česar organu ni bilo omogočeno izvajati sej na način, da bi bili lahko člani Sodnega sveta fizično prisotni na seji, razgovori z vabljenimi osebami pa bi se zaradi spoštovanja zaščitnih ukrepov, glede na prostorske omejitve sejne sobe, izvajali videokonferenčno. Iz objektivnih razlogov, zlasti menjave generalnih sekretarjev v povezavi z negotovostjo glede zagotavljanja zadostnih sredstev za delovanje organa v letu 2022 in posledično za financiranje prevzetih obveznosti, ki bi jih povzročila investicija v videokonferenčni sistem, ta potreba tudi v letu 2021 ni bila realizirana. V letu 2022 je Sodni svet nadaljeval prizadevanja za pridobitev videokonferenčnega sistema in v tej zvezi intenziviral sodelovanje z Ministrstvom za pravosodje.

Sodni svet je tako v letu 2021 iz naslova investicij realiziral le najnujnejše potrebe strokovne službe in zaposlenih. Večini javnih uslužbencev je bilo omogočeno delo od doma preko novih službenih prenosnih računalnikov, za eno javno uslužbenko pa je bila priskrbljena posebna predpisana oprema za zdravo in varno opravljanje dela.

2.7 Finančna sredstva

2.7.1 Zaključni račun

Sodni svet je samostojni in neposredni proračunski uporabnik od 20. 11. 2017 (56. člen ZSSVe). Sredstva za delovanje v letu 2021 so bila Sodnemu svetu dodeljena s sprejetim proračunom za leto 2021 in so znašala 647.268,40 EUR.

V letu 2021 je financiranje organa potekalo izključno iz proračunskih virov - po proračunskih postavkah (6728 – Plače, 6729 – Materialni stroški in 6730 – Investicije in investicijsko vzdrževanje) in namensko v skladu z računovodskim načelom denarnega toka (plačane realizacije). Prihodek oziroma odhodek se je priznal, ko je bil za nastali poslovni dogodek denar prejet oziroma izplačan, kar pomeni, da so med prihodki in odhodki izkazani zneski, ki so nastali kot denarni tok od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021.

V primerjavi s preteklima letoma (realizacija v letu 2019: 554.802,58 €, v letu 2020: 563.535,62 €) je realizacija v letu 2021 ostala povsem primerljiva. Upoštevati je treba, da je bilo delovanje Sodnega sveta že drugo leto zapored zaradi epidemije COVID nekoliko okrnjeno, manj je bilo v živo izvedenih sej, več je bilo dela od doma, manjše pa je bilo tudi število potovanj članov Sodnega sveta v tujino, kar je imelo za posledico nekoliko nižjo realizacijo materialnih stroškov od načrtovanih. Ob vsem navedenem je prišlo še do menjave petih članov in generalnega sekretarja Sodnega sveta ter celotne sestave Komisije za etiko in integriteto, kar je povzročilo določene spremembe in diskontinuiteto dela tudi na finančnem področju. Prav tako je ob sicer stabilni strukturi zaposlenih javnih uslužbencev nastal določen prihranek iz naslova sredstev za plače javnih uslužbencev zaradi daljše odsotnosti ene od javnih uslužbenk. Veljavni proračun je bil ob sicer primerljivi realizaciji z letom 2020 iz navedenih razlogov realiziran le v višini 86,04 %, torej v manjšem delu kot v letu 2020 (92,95 %), pri čemer je treba upoštevati, da je bil sprejeti proračun za leto 2021 že v osnovi višji glede na leto poprej (606.304,40 EUR).

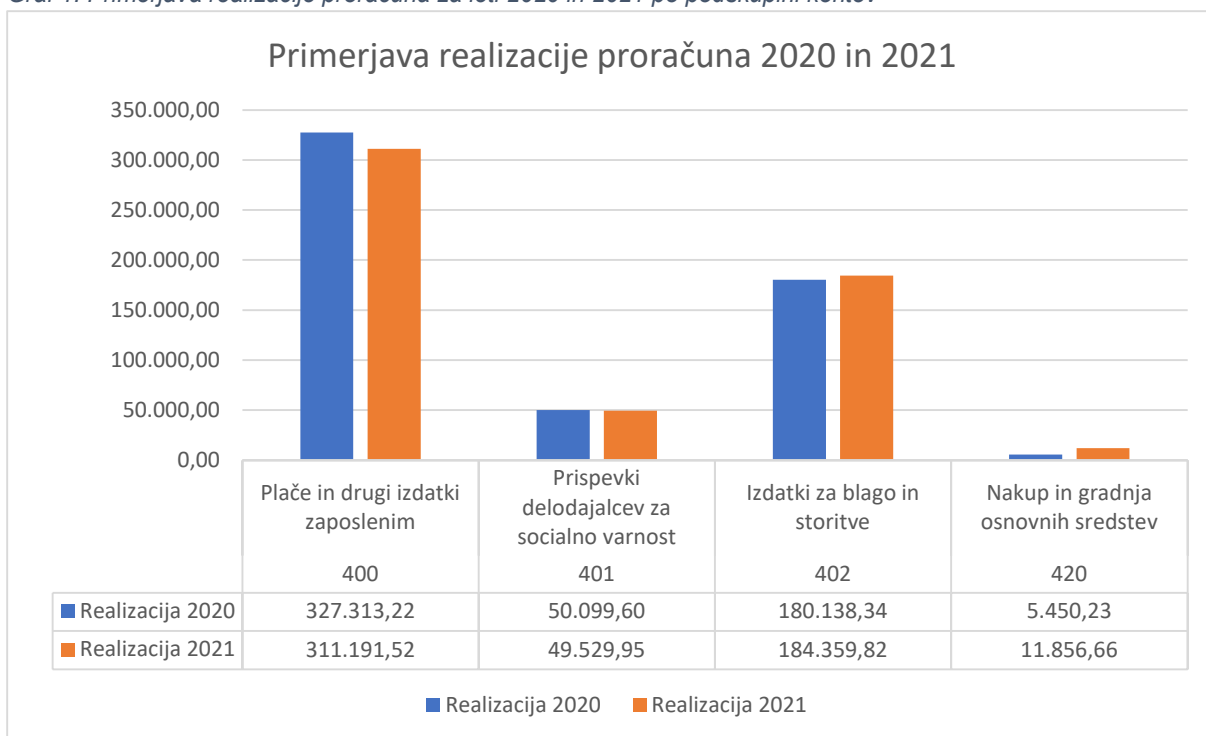
Tabela 1: Tabelarični prikaz sprejetega in veljavnega proračuna 2021 ter realizacije 2021

Proračunska postavka	Naziv postavke	Sprejeti proračun 2021	Veljavni proračun 2021	Realizacija 2021
6728	Plače	423.000,00	423.000,00	360.721,00
6729	Materialni stroški	210.968,00	210.968,00	184.360,00
6730	Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov	12.000,00	12.000,00	11.857,00
200325	Obvladovanje epidemije - COVID-19	1.300,00	1.300,00	0,00
	SKUPAJ	647.268,00	647.268,00	556.938,00

Tabela 2: Tabelarični prikaz realizacije 2020 in realizacije 2021 po podskupini kontov

Podskupina kontov		Realizacija 2020	Realizacija 2021
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	327.313,22	311.191,52
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	50.099,60	49.529,95
402	Izdatki za blago in storitve	180.138,34	184.359,82
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	5.450,23	11.856,66
	SKUPAJ	563.001,39	556.937,95

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2020 in 2021 po podskupini kontov

Za plače in druge izdatke zaposlenih je bilo porabljeno 311.191,52 EUR, kar je kar 16.691,35 EUR manj kot v letu 2020. Razlogi so bili uvidoma že pojasnjeni. Za materialne stroške oz. izdatke za blago in storitve je bilo v letu 2021 porabljeno 184.359,82 EUR. V primerjavi s preteklim letom je bila poraba nekoliko višja, saj se je delovanje Sodnega sveta postopoma prilagajalo aktualnim razmeram epidemije COVID in sproščanju ukrepov, ki so na več področjih ohromili praktično celotno leto 2020. Izdatki za službena potovanja v državi in tujini so se v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 povečali le minimalno, saj so se poslovni dogodki zaradi epidemije večji del leta odvijali videokonferenčno.

2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja

Obseg finančne porabe sredstev organa se zaradi povečanega obsega pristojnosti, povečanega tudi siceršnjega obsega dela vseh delovnih teles organa in povečanja kadrovskega okvira strokovne službe od leta 2017 nekoliko povečuje, tako tudi v letu 2021, ki pa je bilo tako kot leto 2020 specifično zaradi nadaljevanja epidemije COVID in zaradi številnih kadrovskega menjav v članstvu in vodstvu strokovne službe.

V letu 2021 so zato še naprej ostali nerealizirani projekti zagotavljanja psihološkega testiranja kandidatov za sodniška mesta, informatizacija sejne sobe z vzpostavitvijo videokonferenčnega sistema in želja kandidirati za organizacijo generalne skupščine ENCJ. Prav tako v letu 2021 niti v letu 2022 ni bilo mogoče realizirati dveh novih zaposlitev, kar bi pomenilo učinkovitejše delo strokovne službe in bi dodatno optimiziralo delovne procese, ki jih z obstoječo kadrovskega sestavo ni mogoče bistveno premakniti.

Neodvisni ustavni organi, kakršen je tudi Sodni svet, so v sodobnih demokratičnih sistemih postali nujnost za ohranjanje in razvoj demokratičnih vrednot in spoštovanje človekovih pravic. Za to, da bo Sodni svet v polnosti in z vso odgovornostjo lahko še naprej izvrševal svoje, sedaj že številne pristojnosti, bo treba organu v prihodnosti zagotoviti sredstva, ki mu bodo omogočila ustrezno strokovno, administrativno, organizacijsko in tehnično podporo.

3 SODNI SVET

3.1 Sestava

Sodni svet sestavlja enajst članov. Pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju Državni zbor) izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov; šest članov izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (131. člen Ustave in 10. člen ZSSVe).

Funkcija člana Sodnega sveta je častna in se opravlja nepoklicno. Člana Sodnega sveta, ki sodeluje pri delu Sodnega sveta, ni mogoče klicati na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri odločanju (11. člen ZSSVe).

Mandat člana Sodnega sveta traja šest let. Vsaka tri leta se izvolijo dva ali trije člani Sodnega sveta, ki jih izvoli Državni zbor, ter trije člani Sodnega sveta, ki jih izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (12. člen ZSSVe).

Predsednika in podpredsednika izvolijo člani izmed sebe s tajnim glasovanjem in z dvotretjinsko večino vseh glasov. Predsednik zastopa Sodni svet in vodi njegovo delo ter usmerja sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi. V njegovi odsotnosti ga nadomešča podpredsednik (13. člen ZSSVe in 7. člen Poslovnika).

Tabela 3: Sestava članov Sodnega sveta

Ime in Priimek	Funkcija oz. položaj člana	Pričetek mandata	Konec mandata	član / predsednik / podpredsednik / generalni sekretar
Maja Praviček	Članica	18. 6. 2015	7. 7. 2021	
Dr. Grega Strban	Podpredsednik	18. 6. 2015	7. 7. 2021	Podpredsednik od 5. 7. 2018 do konca mandata
Albina Hrnc Pečnik	Članica	18. 6. 2015	7. 7. 2021	
Mag. Jana Petrič	Članica	18. 6. 2015	7. 7. 2021	
Dr. Barbara Nerat	Članica	18. 6. 2015	7. 7. 2021	
Andrej Rozman	Član	5. 7. 2018	Traja	
Dr. Erik Kerševan	Predsednik/član	5. 7. 2018	Traja	Predsednik od 16. 4. 2019 do 7. 7. 2021
Vladimir Horvat	Član/predsednik	5. 7. 2018	Traja	Predsednik od 8. 7. 2021 dalje
Red. prof. dr. Saša Prelič	Član	5. 3. 2019	Traja	
Mag. Emil Zakonjšek	Član	5. 7. 2018	Traja	
Martina Colnar	Članica	5. 7. 2018	Traja	

Maja Rozman	Generalna sekretarka	1. 6. 2018	31. 5. 2021	
Frida Burkelc	Članica	8. 7. 2021	Traja	
Dr. Urška Kežmah	podpredsednica	8. 7. 2021	Traja	
Mag. Jonika Marflak Trontelj	Članica	8. 7. 2021	Traja	
Milan Petek	Član	8. 7. 2021	Traja	
Andrej Razdrih	Član	8. 7. 2021	Traja	
Domen Horvat	Generalni sekretar	1. 6. 2021	Traja	

3.2 Seje

O zadevah iz svoje pristojnosti Sodni svet odloča na sejah in dopisnih sejah (26. člen ZSSve in 17. člen Poslovnika). Redne seje potekajo po terminskih načrtih, ki se sprejmejo enkrat ali dvakrat letno. Seje Sodnega sveta sklicuje predsednik.

Sklici ter dnevni redi in zapisniki sej so javni. Objavljajo se na spletni strani Sodnega sveta⁵ in intranetni strani sodišč, ob upoštevanju predpisov o varstvu osebnih podatkov.

O najpomembnejših odločitvah, kot so npr. odločitve o imenovanju in razrešitvi predsednika in podpredsednika sodišča, o sprejemu Poslovnika, o predlogih za izvolitev sodnikov ter o imenovanjih in napredovanjih sodnikov, Sodni svet odloča z dvotretjinsko večino vseh članov, tj. z vsaj 8 glasovi (29. člen ZSSve in 35. člen Poslovnika). S tem je zagotovljena večja legitimnost odločitev Sodnega sveta, saj člani sodniki, ki so v Sodnem svetu zastopani večinsko, ne morejo sami sprejemati odločitev, ki so pomembne za delovanje sodstva in položaj sodnikov.

Pred sejo morajo člani pregledati in se seznaniti z obsežnim gradivom, da lahko odgovorno odločajo in sprejemajo odločitve (gradivo posamezne seje praviloma obsega več tisoč strani). Za člane, ki funkcije ne opravljajo poklicno, je to dodatna obveznost ob njihovih siceršnjih poklicnih dolžnostih. Vendar je treba poudariti, da člani Sodnega sveta odločitve sprejemajo s potrebno odgovornostjo in skrbnostjo, saj se zavedajo pomena odločitev za uspešno in neodvisno delovanje sodstva. Vsak član Sodnega sveta mora odgovorno presoditi, ali lahko, glede na svoje poklicne obveznosti in druge obremenitve, v danih pogojih in organizaciji dela Sodnega sveta posveti dovolj časa pripravi na seje in aktivnemu in odgovornemu sodelovanju na sejah.

V letu 2021 je Sodni svet izvedel 22 rednih sej in 2 dopisni seji, pri čemer se je na eni seji 8. 7. 2021 zgolj sestala nova sestava Sodnega sveta in izvolila novega predsednika Vladimirja Horvata in podpredsednico dr. Urško Kežmah, drugih odločitev pa na tej seji ni sprejemala. Povprečen čas trajanja sej Sodnega sveta v letu 2021 je znašal 5 ur in 46 minut, kar je primerljivo letoma poprej (v letu 2020 so seje trajale povprečno 5 ur in 30 minut, v letu 2019 pa 5 ur in 55 minut).

Seje so potekale praviloma na 14 dni s pričetkom ob 14. uri. Skupno je bilo izvedenih 22 rednih sej, od tega 10 sej v prostorih Sodnega sveta (od 1. 7. 2021 do konca leta 2021), 12 sej (od

⁵ <http://www.sodni-svet.si/#/ssvet/sporocila>

začetka leta 2021 do 17. 6. 2021) pa je bilo izvedeno videokonferenčno. V poletnem času Sodni svet ni zasedal.

Na 24 sejah je Sodni svet sprejel 217 odločitev o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov, kar je za 25 % več kot v predhodnem poročevalskem obdobju (174). Vse zadeve je Sodni svet reševal tekoče, v jesenskem delu leta je Sodni svet kljub neenotnim stališčem članov Sodnega sveta pričel z odločanjem tudi predlogih za hitrejše napredovanje v višji naziv na istem sodniškem mestu.

V postopkih izbire kandidatov za prosta sodniška mesta ter prosta mesta predsednikov in podpredsednikov sodišč je bilo izvedenih 93 (19 več kot v letu 2020) razgovorov s kandidati za sodniška mesta ter 30 (9 več kot v letu 2020) s kandidati za mesta predsednikov in podpredsednikov sodišč.

Poleg odločanja o pravicah, obveznostih in pravnih koristih je Sodni svet na svojih sejah sprejemal tudi načelna stališča o stanju v pravosodju, mnenja o zakonodajnih predlogih, odgovarjal na predloge, pobude in zahteve strank, odločal o sodelovanju Sodnega sveta na mednarodnem področju in na področju sodelovanja z ostalimi državnimi organi ter o strateških vprašanjih s področja sodstva. Pri tem je sprejel 16 mnenj (slabo četrtno manj kot v letu 2020), 15 načelnih stališč (37,5 % manj kot v letu 2020) ter vložil dve zahtevi za oceno ustavnosti zakonskih predpisov s področja sodstva. Poudarek na delu Sodnega sveta v letu 2021 je bil torej v izvrševanju temeljnih pristojnosti, kot jih določa Ustava, in nadalje tudi pristojnosti, določene v 1. in 2. točki 23. člena ZSSve.

Tabela 4: Seje v številkah

	2018	2019	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Redne seje	21	23	21	22	4,8
Dopisne seje	1	1	/	2	/
Izredne seje	1	1	/	/	/
Skupno število sej	23	25	21	24	14,3
Povprečno trajanje rednih in izrednih sej	6ur 10m	5ur 55m	5 ur 30m	5 ur 46m	4,9
Število opravljenih razgovorov	115	153	95	123	29,5
a. Razgovori s kandidati za sodniška mesta	91	138	74	93	25,7
b. Razgovori s kandidati za vodstvena mesta	24	15	21	30	42,9
Skupno število izbranih kandidatov za vodstvena in sodniška mesta	43	67	53	63	18,9
a. Izbrani kandidati za vodstvena mesta	17	13	17	18	5,9
b. Izbrani kandidati za sodniška mesta	26	54	36	45	25,0
Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov	138	254	174	217	24,7
Udeležba predsednikov oziroma podpredsednikov sodišč	14	40	25	35	40,0
Udeležba ministra za pravosodje	/	4	1	1	0,0
Mnenja	24	25	21	16	-23,8
Načelna stališča	4	16	24	15	-37,5
Zahteve za oceno ustavnosti	/	2	1	2	100,0

3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov

3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

Predsednika Vrhovnega sodišča imenuje Državni zbor na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; predsednike drugih sodišč imenuje Sodni svet po predhodnem mnenju ministra, pristojnega za pravosodje, predhodnem mnenju predsednika Vrhovnega sodišča in predhodnem mnenju predsednika neposredno višjega sodišča oziroma predsednika okrožnega sodišča, če gre za imenovanje predsednika okrajnega sodišča, ki je organizacijska enota okrožnega sodišča (prvi in drugi odstavek 62a. člena ZS).

O razrešitvi predsednika Vrhovnega sodišča odloči Državni zbor na obrazložen predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem obrazloženem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; o razrešitvi predsednikov ostalih sodišč odloča Sodni svet, ki

mora pred odločitvijo pridobiti mnenje ministra, pristojnega za pravosodje, in predsednika Vrhovnega sodišča (peti in šesti odstavek 64. člena ZS).

Za imenovanje in razrešitev podpredsednika sodišča se uporabljajo določbe ZS o predsedniku sodišča (enajsti odstavek 62b. člena ZS).

Sodni svet je v letu 2021:

- obravnaval 26 postopkov za izbiro kandidatov za vodstvena mesta v sodstvu;
- zaključil 24 postopkov, vodenih na podlagi javnih pozivov, ki so bili objavljenih v letih 2020 in 2021;
- imenoval 13 predsednikov: okrožnih (1), okrajnih (10), višjega delovnega in socialnega (1) ter upravnega sodišča (1);
- imenoval 5 podpredsednikov okrožnih sodišč;
- 6 postopkov se je zaključilo neuspešno.

Sodni svet je v letu 2021 zaključil za 33,33 % več tovrstnih postopkov kot v predhodnem poročevalskem obdobju in največ v zadnjih 4 letih.

Za šestletni mandat so bili na vodstvena mesta na sodiščih imenovani:

- predsedniki okrajnih sodišč v Grosupljem, Kočevju, Kamniku, Ljutomeru, Murski Soboti, Slovenskih Konjicah, Idriji, Kopru, na Vrhniki in na Ptujju;
- predsednika okrožnega sodišča na Ptujju;
- predsednika višjega Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani;
- predsednik Upravnega sodišča;
- podpredsedniki Okrožnega sodišča v Novi Gorici, Murski Soboti, Ljubljani in Slovenj Gradcu.

V letu 2021 Sodni svet ni vodil nobenega postopka o razrešitvi predsednika sodišča.

Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
A. Imenovanja predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	18	24	33,3
Imenovanje na predsedniška mesta	13	13	0,0
Imenovanje na podpredsedniška mesta	4	5	25,0
Predlog Državnemu zboru za imenovanje predsednika oz. podpredsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/
Neuspešno zaključeni postopki (neimenovanje / ni prijavljenih kandidatov)	1	6	500,0
B. Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	2	/	-100,0
Razrešitev	2	/	-100,0
Nerazrešitev	/	/	/

3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta

Predsedniki sodišč opozarjajo, da izbirni postopki za sodniška mesta potekajo (pre)dolgo, kar negativno vpliva na učinkovitost posameznih (zlasti manjših) sodišč, ki se v vmesnem času soočajo s kadrovskim mankom.

Sodni svet se zaveda pomena odgovornosti za izbiro kandidatov za sodniška mesta, ki sta mu jo ustavodajalec in zakonodajalec poverila v 130. členu Ustave in 1. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve. Kdo so posamezniki, ki jim je zaupana odgovornost izvrševati naloge sodne veje oblasti, je za pravilno in učinkovito delovanje pravne države ključnega pomena. Vendar pa je treba upoštevati, da v izbirnih postopkih poleg Sodnega sveta sodelujeta še dva oziroma trije organi, vsak s svojo dinamiko poslovanja in obsegom dela. Poleg tega se, prav zaradi pomena odločitev o izbiri, pred končno izbiro, ki jo opravi Sodni svet, zbere obsežno gradivo o kandidatih (o uspehih šolanja in kasnejšega izobraževanja, o njihovem dotedanem delu, pridobijo se mnenja o delovni uspešnosti, kandidati pa morajo izpolniti obsežen vprašalnik in predložiti vzorec svojega dela); opravijo razgovori s kandidati; oblikujejo strokovna mnenja o njih.

Vrhovno sodišče razpiše prosto mesto, zbira prijave ter poskrbi za popolnost vlog in pridobitev vseh uradnih dokazil o izpolnjevanju pogojev kandidatov (15. člen ZSS). Vse prijave, ki jih zaradi nepopolnosti ali nepravočasnosti ne zavrže, nato posreduje predsedniku sodišča, pri katerem je razpisano sodniško mesto (16. člen ZSS). Predsednik sodišča je dolžan o vsakem kandidatu oblikovati obrazloženo mnenje o ustreznosti, ki se ga vroči kandidatu, ta pa ima možnost nanj podati obrazložene pripombe. V praksi predsedniki sodišč zaradi oblikovanja obrazloženih mnenj o kandidatih praviloma izvedejo razgovore z vsemi ali vsaj večino prijavljenih kandidatov.

Predsednik sodišča nato oblikuje še dokončno mnenje in ga z vsem razpisnim gradivom pošlje Sodnemu svetu (četrti odstavek 16. člena ZSS).

Sodni svet, ki je pristojen za končno izbiro, postopek v skladu z uveljavljeno prakso in na podlagi četrtega odstavka 18. člena ZSS praviloma vodi v treh zaporednih fazah s postopnim izločanjem kandidatov, glede na izid prejšnje faze, ob hkratni skrbni presoji zakonsko določenih kriterijev za izbiro (28. člen ZSS). V prvi fazi se preveri izpolnjevanje formalnih pogojev kandidatov. V drugi fazi Sodni svet na podlagi celotnega gradiva in pridobljenih mnenj na seji opravi oceno primernosti kandidatov in v nadaljnjem koraku na razgovor povabi kandidate, ki glede na zakonske kriterije za izbiro izstopajo. Razgovoru z ožjim izborom kandidatov sledi končna odločitev o izbiri (tretja faza izbirnega postopka). Pri izbiri Sodni svet upošteva merila in kriterije, ki so bila sprejeta na 107. seji 9. 11. 2017 in so objavljena na spletni strani Sodnega sveta.⁶

Odločitev Sodnega sveta o izbiri oziroma neizbiri mora biti obrazložena (deveti odstavek 18. člena ZSS), neizbrani kandidati pa imajo v roku 30 dni možnost sprožiti upravni spor pred Vrhovnim sodiščem (36. člen ZSSve v zvezi z 21a. členom ZSS). V primeru, da Sodni svet izbere kandidata, ki je že izvoljen na sodniško mesto, ga sam imenuje na razpisano mesto (prvi odstavek 21. člena ZSS); po imenovanju pa se dejanska premestitev sodnika opravi 30.

⁶ Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto:

http://www.sodni-svet.si/images/stories/datoteke/Merila%20za%20izbiro%20kandidatov%20za%20sodnisko%20mesto_nov_2017.pdf

dan po pravnomočnosti odločbe o imenovanju. Če Sodni svet izbere kandidata, ki še ni izvoljen v sodniško funkcijo, poda predlog Državnemu zboru, da se kandidat izvoli (prvi odstavek 19. člena ZSS); izvoljeni kandidat začne v tem primeru opravljati sodniško službo z dnem, ko pred predsednikom Državnega zbora poda zaprisego (23. člen ZSS).

Od razpisa prostega sodniškega mesta do začetka dela izbranega sodnika tako lahko preteče več mesecev. Sodni svet je zato pri postavljanju svojih dolgoročnih ciljev izhajal iz zavedanja te problematike ter si kot dolgoročni cilj določil skrajšanje poteka časa od razpisa do zasedbe sodniškega mesta, z namenom, da se čim hitreje zapolni pristo sodniško mesto.

3.3.2.1 Statistika razpisov 2017-2021

Celotna analiza o trajanju izbirnih postopkov za sodniška mesta za obdobje od 2015 do 2020 je objavljena na spletni strani Sodnega sveta.⁷ Analiza odgovarja in podaja pojasnila na vprašanja sodne uprave o dolgotrajnosti postopkov izbire kandidatov za sodniška mesta pred Sodnim svetom, ter hkrati opozarja, da razlogov za (pre)dolgo trajanje tovrstnih postopkov ni mogoče iskati le v poslovanju Sodnega sveta, temveč tudi v predhodnih fazah teh postopkov, ki so v pristojnosti sodne uprave same (npr. odzivnost sodne uprave na potrebe po razpisih novih sodniških mest; zbiranje in izdelava popolnega razpisnega gradiva pred njegovo predložitvijo sodnemu svetu; način poslovanja z dokumentacijo razpisnih postopkov).

Pregled statistike **objav razpisov** za sodniška mesta v Uradnem listu (v nadaljevanju UL) od leta 2017 kaže na nihanja v gibanju števila razpisov v opazovanem obdobju. Rasti v letu 2018 je sledilo obdobje umirjanja do leta 2020 in izrazit porast v letu 2021. Porast razpisov v letu 2021 je sledil občutnem trendu rasti upokojevanja sodnikov in odhodov sodnikov iz sodniških vrst, kar bo podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju.

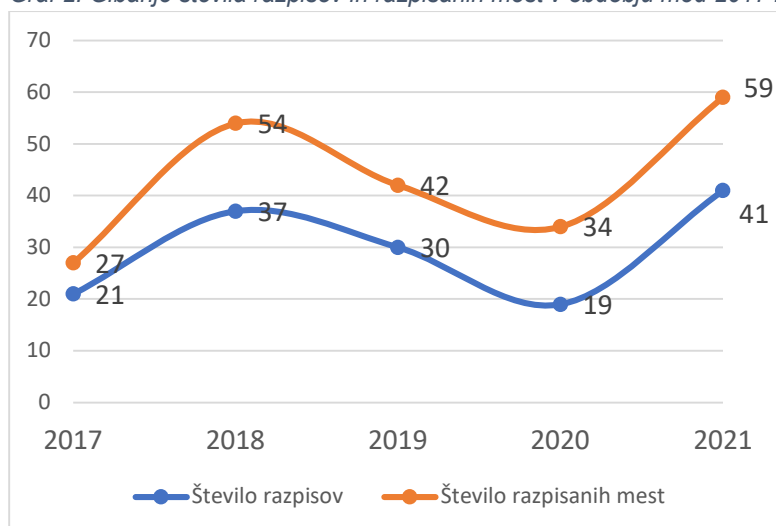
Tabela 6: Razpisi za sodniška mesta, objavljeni v UL v obdobju med 2017 in 2021

Leto izdaje UL	Število razpisov	Indeks rasti razpisov 2017	Število razpisanih mest	Indeks rasti razpisanih mest 2017	Število prijavljenih kandidatov	Indeks rasti prijav. kand. 2017	Povprečno število prijav na razpis
2017	21	-	27	-	378	-	18,0
2018	37	76	54	100	517	37	14,0
2019	30	43	42	56	380	1	12,7
2020	19	-10	34	26	276	-27	14,5
2021	41	95	59	119	404	7	9,9

⁷ Analiza razpisov sodniških mest 2015-2020:

http://www.sodni-svet.si/doc/ANALIZA%20trajanja%20izbirnih%20postopkov%20za%20C4%8Das%202015-2020_Kon%C4%8Dna.pdf

Graf 2: Gibanje števila razpisov in razpisanih mest v obdobju med 2017 in 2021

Pregled statistike **zaključenih razpisov** nadalje kaže na to, da je Sodni svet v letu 2021 zaključil 33 razpise za sodniška mesta, kar je za 38 % več kot v letu 2020, ob tem, da je bila tudi številka prijavljenih kandidatov na navedene razpise druga največja v zadnjih petih letih. Zaključeni so bili vsi razpisi, ki jih je organ prejel.

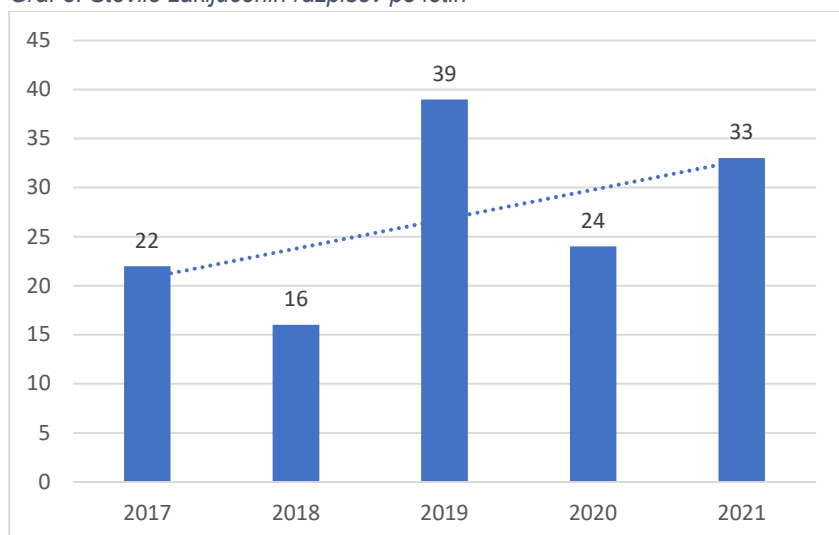
Tabela 7: Prejeti razpisi; zaključeni razpisi; količnik reševanja; število razpisanih mest; število prijavljenih kandidatov; število kandidatov, vabljenih na razgovor

Leto	Število prejetih razpisov	Število zaključenih razpisov	Količnik reševanja	Število razpisanih mest	Skupno število prijav	Število vabljenih na razgovor
2017	/	22	/	24	374	125
2018	27	16	59%	26	253	91
2019	38	39	103%	54	515	138
2020	23	24	104%	36	321	74
2021	33	33	100%	45	404	97
Skupaj	/	134	/	185	1867	525

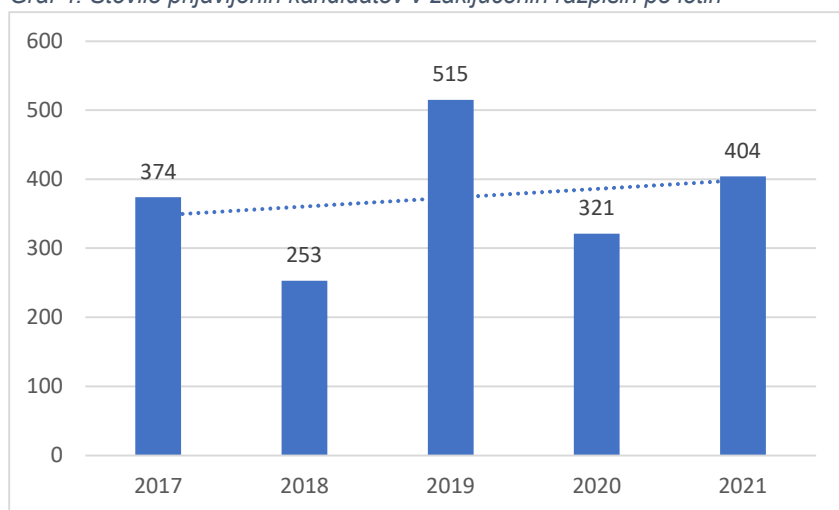
*Opomba: Do leta 2018 organ nima elektronskih podatkov o prejetih razpisih v posameznem letu.

Število kandidatov, vabljenih na razgovor, se je v letu 2021 dvignilo za 31 % glede na predhodno leto 2020. Ustalilo pa se je število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto in je v letu 2021 znašalo 2,16 vabljenih kandidatov za posamezno mesto (2,06 v letu 2020), ki se je od leta 2017 ves čas zmanjševalo.

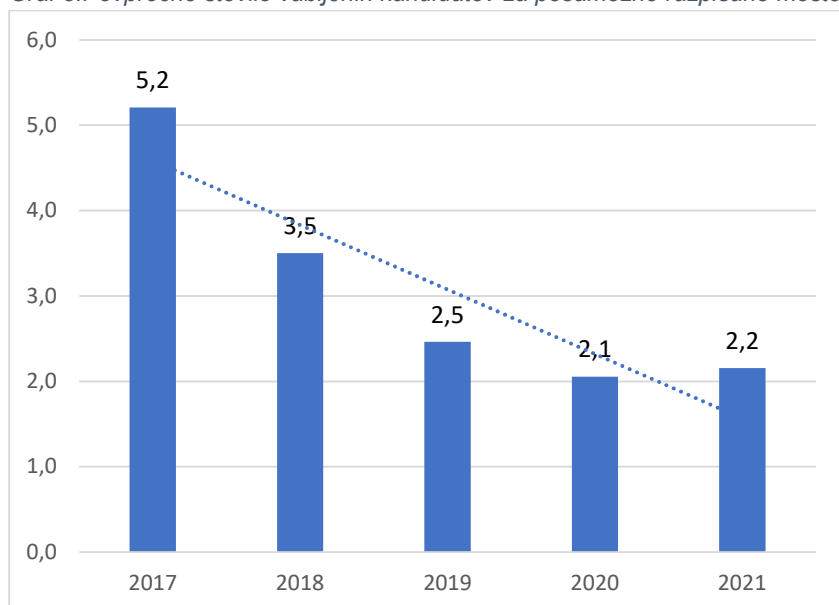
Graf 3: Število zaključenih razpisov po letih

Graf 4: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih

Graf 5: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto v zaključenih razpisih po letih

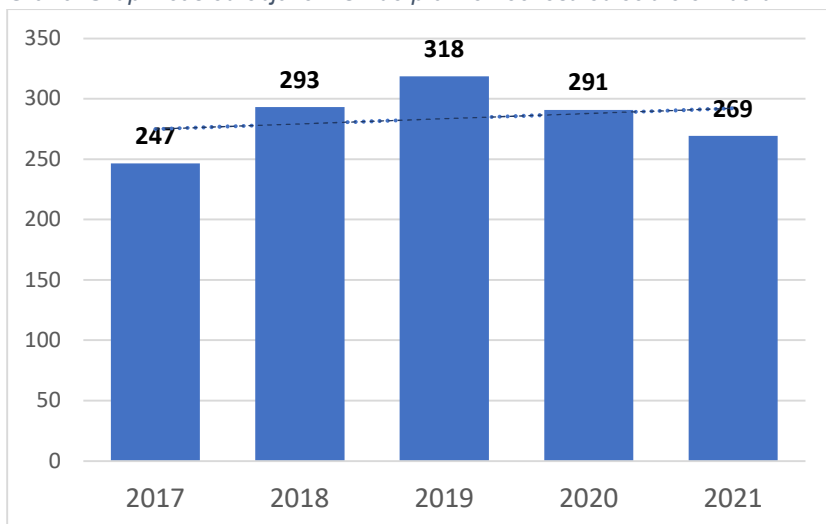
3.3.2.2 Časovna dinamika reševanja razpisov

Letno poročilo Sodnega sveta za 2020 ugotavlja, da časovna dinamika reševanja izbirnih postopkov za sodniška mesta že dalj časa ni ugodna. Podatki za leto 2021 nakazujejo trend izboljšanja in doseganja temeljnega dolgoročnega cilja, tj. skrajšanje poteka časa v razpisnih postopkih za sodniška mesta. Povprečni čas, ki ga je Sodni svet potreboval za posamezni razpisni postopek od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravnomočnosti končne odločitve, je v letu 2021 znašal 159 dni in se je v primerjavi s predhodnim letom skrajšal za 8 dni, ob tem pa se je tudi skupni čas od objave razpisa v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri skrajšal za dodatnih 22 dni v primerjavi s predhodnim letom. Organ je uspel dodatno občutno zmanjšati predvsem čas, ki je potreben, da se od prejema do uvrstitve na sejo posamezni razpis pripravi za sejo (iz 86 dni v letu 2019, 53 dni v letu 2020 na 47 dni v letu 2021). Nekoliko pa se je glede na leto 2020 podaljšal čas od sprejema odločitve do njene pravnomočnosti (iz 63 na 73 dni), kar pa ni v celoti posledica dela organa, temveč tudi zunanjih dejavnikov, zlasti neposrednega vročanja. Skrajšal pa se je čas odločanja na sejah, in sicer iz 51 dni na 40 dni. Časovno dinamiko reševanja razpisov za leto 2021 je nujno treba obravnavati v razmerju povečanega števila razpisov, ki jih obravnaval Sodni svet. Ob več kot enkratnem povečanju obravnavanih razpisov je Sodni svet na večini časovnih komponent dosegal boljše rezultate kot leto poprej, kar vodi v zaključek, da se je poslovanje organa še dodatno optimiziralo, vendar po predvidevanjih strokovne službe ob nespremenjeni kadrovski zasedbi in ohranitvi dosedanjega števila sej ugodnejših rezultatov ne bo več mogoče dosegati.

Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih

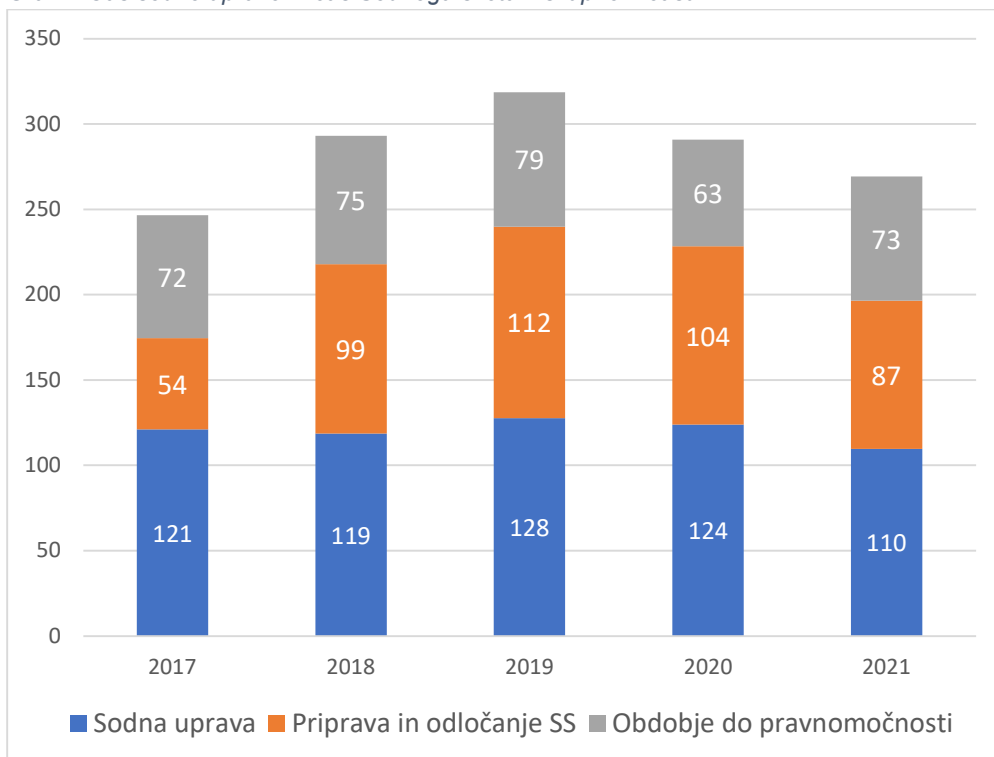
Leto odločitve	Sodna uprava	Priprava SS	Odločanje SS	Skupaj priprava in odločanje SS	Čas od končne odl. do pravn.	Skupaj UL – konč. odločitev	Skupaj UL – pravnom. odločitev
2015	112,7	62	25,6	88	74	200,7	274,7
2016	133,1	25,7	27,7	53	67	186,1	253,1
2017	121	28,7	24,8	54	72	175	247
2018	118,6	72,1	27,1	99	75	217,6	292,6
2019	127,7	86,3	25,7	112	78,8	239,7	318,5
2020	123,9	53,2	51,1	104	62,6	228,2	290,8
2021	109,7	46,9	39,9	86,8	72,6	196,5	269,1

Graf 6: Skupni čas od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru

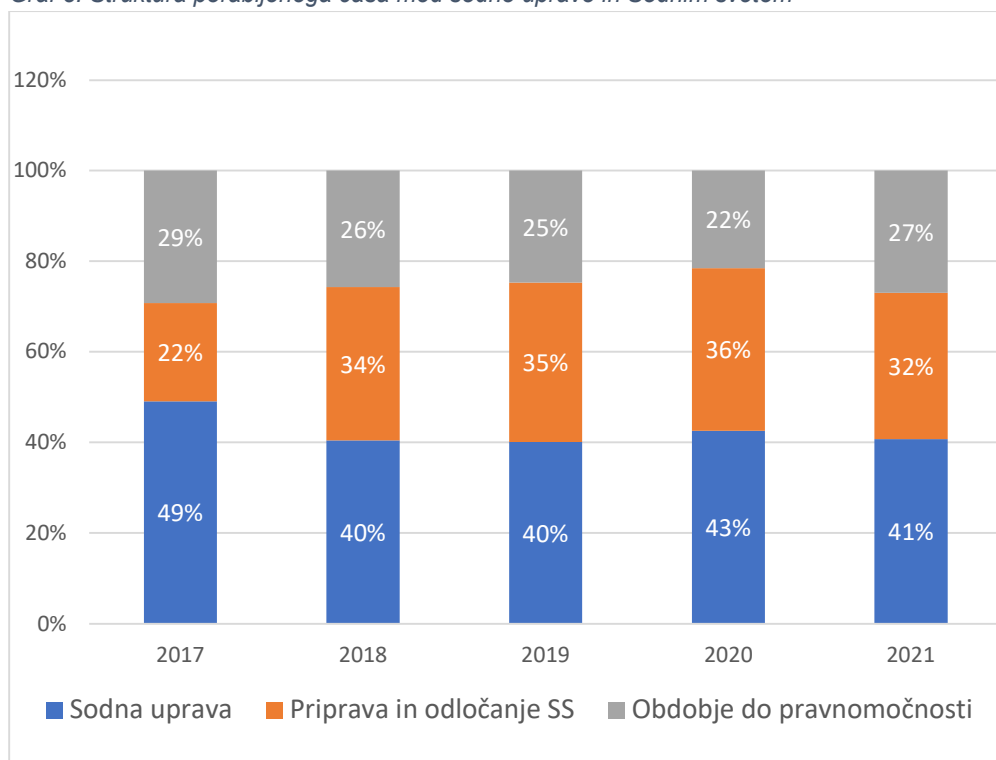

Pretečeni čas med objavo razpisa v UL in pravnomočnim zaključkom je mogoče razdeliti na dva dela. Prvi del predstavlja čas od objave v UL do prejema dokumentacije na Sodni svet, tj. čas, ki ga sodna uprava potrebuje, da zbere prijave, preveri popolnost in pravočasnost prijav, po uradni dolžnosti pridobi dokazila o izpolnjevanju pogojev za kandidate (15. člen ZSS) ter pripravi mnenja o ustreznosti kandidatov in dokončno mnenje (16. člen ZSS). Drugi del predstavlja čas od prejema zadeve na Sodni svet do pravnomočnosti končne odločitve o izbiri, pri čemer lahko ta čas še dodatno razdelimo na tri dele, in sicer čas administrativno-strokovne priprave razpisa (tj. čas, ki ga potrebuje strokovna služba, da posamezni razpis pripravi za obravnavo na sejo); čas obravnave razpisa na sejah Sodnega sveta (tj. čas od prve seje do končne odločitve o izbiri) in čas od sprejema odločitve do pravnomočnosti le-te.

Graf 7: Čas sodne uprave in čas Sodnega sveta v skupnem času

Graf 8: Struktura porabljenega časa med sodno upravo in Sodnim svetom

Iz podatkov je razvidno, da znaša delež porabljenega časa za posamezni izbirni postopek, ki odpade na sodno upravo, med 40 in 49 odstotki; delež Sodnega sveta (priprava in odločanje) pa med 22 in 36 odstotki. Ko se razmišlja o dolgotrajnosti izbirnih postopkov je zato treba imeti v uvidu, da večji delež porabljenega časa že ves čas odpade na delo sodne uprave in da bi bilo morebitne prihranke oziroma izboljšave treba iskati tudi v fazi, predno postopek pride na Sodni svet.

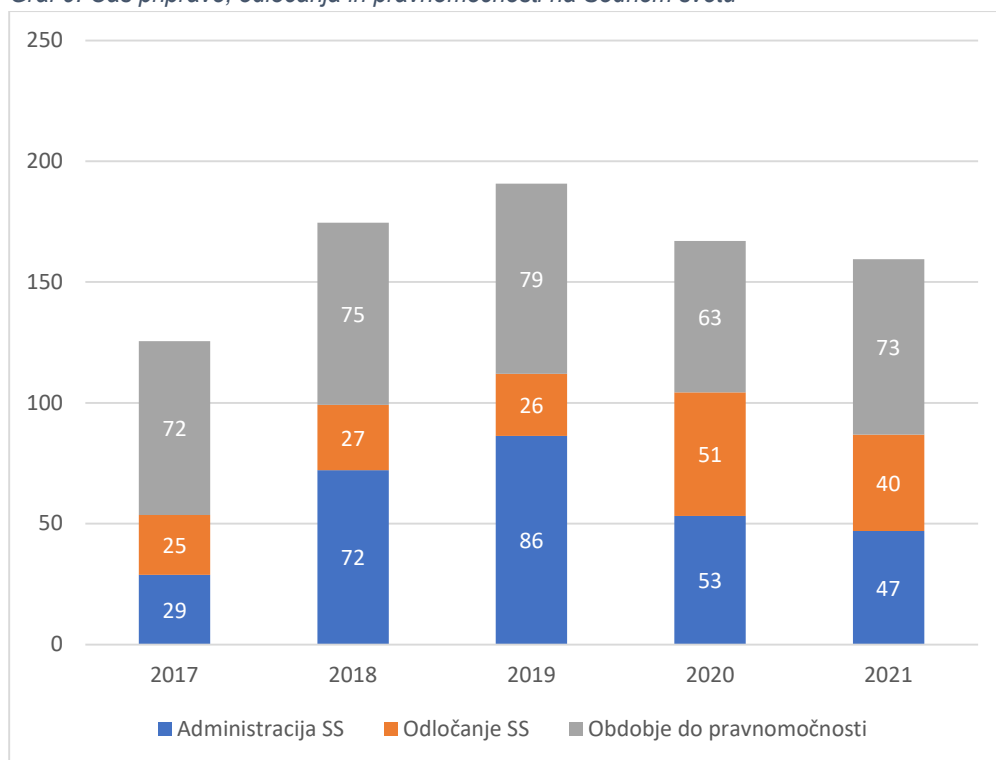
V navedeni primerjavi ni zajet tudi čas od sprejema odločitve o izbiri do pravnomočnosti odločitve, ki sicer sodi v fazo, ki je v pristojnosti Sodnega sveta, in sicer iz dveh razlogov: (1) faza od sprejema odločitve o izbiri do pravnomočnosti je v veliki meri odvisna od dejavnikov, na katere Sodni svet ne more vplivati (vročanje in rok za sodno varstvo); (2) poleg tega v času, ki ga sodna uprava porabi za predložitev izbirnega postopka v odločanje Sodnemu svetu, ni všteti tudi čas od podanega predloga za razpis prostega mesta do dejanske objave razpisa v UL. Slednje pri opazovanju gibanja razpisnih postopkov med sodno upravo in Sodnim svetom ne more biti zanemarljiv dejavnik. Predhodna primerjava zato zajema le najzahtevnejše faze izbirnih postopkov pred obema deležnikoma (sodna uprava in Sodni svet).

3.3.2.3 Analiza porabljenega časa na Sodnem svetu

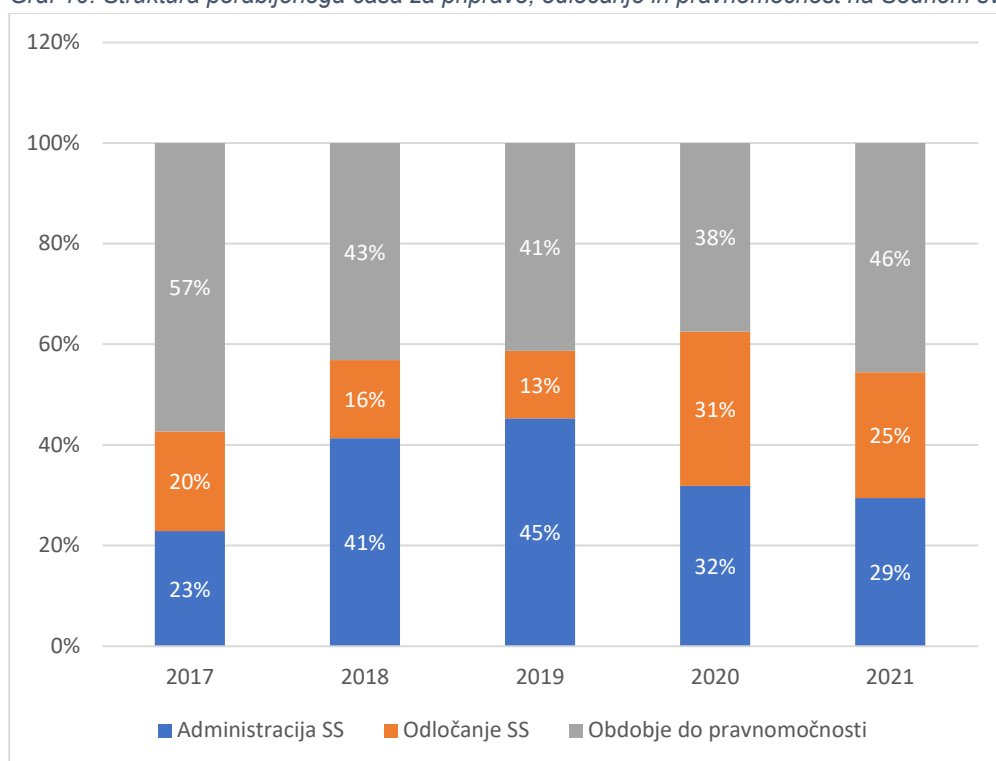
V strukturi porabljenega skupnega časa obravnave izbirnih postopkov na Sodnem svetu znaša povprečen čas za administrativno-strokovno pripravo razpisa pred odločanjem v obdobju med letom 2017 in 2021 57 dni oziroma 35 %; čas za odločanje na sejah 33,8 dni oziroma 20 % in čas od sprejema odločitve do pravnomočnosti 72 dni oziroma 45 %.

Skoraj polovica časa je torej potrebna za fazo po sprejeti odločitvi (pisna izdelava odločb; podpis; vročanje in pretek roka za sodno varstvo), okvirno ena tretjina časa za strokovno in administrativno pripravo posameznega razpisa in okvirno ena petina za samo odločanje.

Graf 9: Čas priprave, odločanja in pravnomočnosti na Sodnem svetu

Graf 10: Struktura porabljenega časa za pripravo, odločanje in pravnomočnost na Sodnem svetu

3.3.2.4 Sklepne ugotovitve

Glede na to, da je Sodni svet časovno dimenzijo obravnave posameznega razpisa v letu 2021 izboljšal in da je bil količnik reševanja izbirnih postopkov pozitiven (100 %), je ob upoštevanju negotovih razmer za delo spričo nadaljevanja epidemije COVID-19 in kadrovskih menjav mogoče delo Sodnega sveta na področju temeljne in ustavno določene pristojnosti izbire kandidatov za sodniška mesta oceniti kot konstantno brez večjih odstopanj. Sodni svet je v 33 zaključenih izbirnih postopkih izbral 45 kandidatov bodisi za imenovanje na višje sodniško mesto, bodisi za izvolitev v Državnem zboru:

- 6 kandidatov za mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču,
- 9 kandidatov za mesta višjih sodnikov na višjih sodiščih in Upravnem sodišču,
- 19 kandidatov za mesta okrožnih sodnikov na okrožnih in delovnih sodiščih,
- 11 kandidatov za mesta okrajnih sodnikov na okrajnih sodiščih.

3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije

3.3.3.1 Razrešitve sodnikov

Razrešitev sodnika s funkcije je v pristojnosti Državnega zbora na obvestilo oziroma predlog Sodnega sveta (77. do 78. člen ZSS v zvezi s 132. členom Ustave).

Sodni svet v letu 2021 ni podal nobenega predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika (drugi in tretji odstavek 78. člena ZSS).

Prav tako ni prejel nobenega obvestila o izreku pravnomočne obsodilne sodbe zoper sodnika zaradi naklepno storjenega kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, zato ni posredoval nobenega obvestila Državnemu zboru na podlagi drugega odstavka 77. člena ZSS.

3.3.3.2 Prenehanja sodniške funkcije ali službe

Sodniku preneha sodniška funkcija po samem zakonu v taksativno naštetih primerih:

- če ne priseže najpozneje v šestdesetih dneh od dneva izvolitve v sodniško funkcijo, razen če ne priseže iz razlogov, na katere sam ne more vplivati,
- če izgubi državljanstvo Republike Slovenije,
- če izgubi poslovno sposobnost ali zdravstveno zmožnost za opravljanje službe,
- če se odpove sodniški službi s pisno vlogo, ki se pošlje Sodnemu svetu po predsedniku sodišča,
- če se odpravi sodišče in sodniku ni mogoče zagotoviti, da nadaljuje z opravljanjem sodniške službe v drugem sodišču,
- če sprejme funkcijo, začne opravljati dejavnost ali sklene delovno razmerje oziroma kljub prepovedi opravlja delo, ki ni združljivo s sodniško funkcijo,
- če iz ocene njegove službe izhaja, da ne ustreza sodniški službi,
- če mu je izrečena disciplinska sankcija prenehanja sodniške funkcije.

Sodniku preneha sodniška služba (ne pa tudi sodniška funkcija) prav tako po samem zakonu z upokojitvijo, vendar najpozneje, ko dopolni 70 let starosti (drugi odstavek 74. člena ZSS).

V obeh primerih Sodni svet o nastopu razlogov za prenehanje izda zgolj ugotovitveno odločbo o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe (76. člen ZSS).

Sodni svet je v letu 2021 izdal 43 ugotovitvenih odločb o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe, kar je za 38,7 % več kot v predhodnem poročevalskem obdobju, in sicer:

- 28 zaradi upokojitve,
- 11 zaradi podane izjave o odpovedi sodniški funkciji,
- 4 zaradi sklenitve delovnega razmerja oziroma začetka opravljanja dejavnosti, ki ni združljiva s sodniško funkcijo.

Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Upokojitvene odločbe	21	28	33,3
Izjave o odpovedi sodniški funkciji	7	11	57,1
Nezdružljivost funkcije	/	4	/
Izguba poslovne oz. zdravstvene zmožnosti	3	/	-100
Potrjena negativna ocena	/	/	/
Skupaj	31	43	38,7

3.3.4 Nezdružljivost sodniške funkcije

Sodnik ne sme opravljati funkcij ali dejavnosti, ki so po določbi Ustave ali po določbah ZSS nezdružljive s sodniško funkcijo (3. člen ZSS).

O sprejemu dela, ki ga lahko opravlja poleg sodniške službe, mora sodnik predhodno pisno obvestiti predsednika sodišča, predsednik sodišča pa predsednika neposredno višjega sodišča. Če predsednik sodišča meni, da gre za delo, ki ga sodnik po določbah ZSS ne sme opravljati, predlaga Sodnemu svetu, da odloči o nezdružljivosti dela s sodniško funkcijo, in o tem obvesti sodnika. Če Sodni svet odloči, da je delo nezdružljivo s sodniško funkcijo, ga sodniku prepove sprejeti (43. člen ZSS).

Sodni svet je v letu 2021 prejel en predlog v zvezi z nezdružljivostjo sodniške funkcije, o katerem pa v poročevalskem letu še ni odločil.

3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov

Delo sodnikov se redno spremlja in ocenjuje. Personalni svet izdelava za sodnike oceno sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo Sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega. Za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto (prvi odstavek 31. člena ZSS).

Z oceno sodniške službe lahko personalni svet ugotovi (prvi odstavek 32. člena ZSS):

- da sodnik ne ustreza sodniški službi (negativna ocena sodniške službe),
- ne izpolnjuje pogojev za napredovanje,

- izpolnjuje pogoje za napredovanje (ocena za redno napredovanje),
- izpolnjuje pogoje za hitrejše napredovanje (ocena za hitrejše napredovanje) ali
- izpolnjuje pogoje za izjemno napredovanje v višji sodniški naziv (ocena za izjemno napredovanje).

3.3.5.1 Negativne ocene sodniške službe

Če iz ocene izhaja, da sodnik ne ustreza sodniški službi, mu sodniška funkcija preneha. Negativno oceno sodniške službe je treba pred njenim učinkovanjem predložiti v potrditev Sodnemu svetu. Če Sodni svet ocene ne potrdi, personalni svet ponovno izdelava oceno sodniške službe, s katero ugotavlja, ali sodnik izpolnjuje pogoje za napredovanje (33. člen ZSS).

Sodni svet v letu 2021 ni prejel nobenega predloga za potrditev negativne ocene sodniške službe.

3.3.5.2 Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe

V izbirnih postopkih za sodniška mesta in v postopkih odločanja o predlogih za napredovanje sodnikov je Sodni svet v letu 2021 na podlagi 31. člena ZSS v 20 primerih zahteval predčasno izdelavo ocene sodniške službe, kar je za 2/3 več kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Tabela 10: Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Zahteva za predčasno izdelavo ocene	12	20	66,7

3.3.5.3 Hitrejša in izjemno napredovanje

Z nastopom sodniške službe pridobi sodnik pravico do napredovanja v skladu s pogoji, ki jih določa ZSS (prvi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje zajema napredovanje v plačnih razredih znotraj razpona plačnih razredov za posamezni sodniški naziv; napredovanje v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu; napredovanje na višje sodniško mesto in napredovanje na položaj svetnika (drugi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje je vezano na pozitivno oceno sodniške službe; brez ocene ustreznega ranga sodnik ne more napredovati.

O rednem napredovanju v plačnih razredih in na položaj svetnika odločajo predsedniki sodišč; o vseh oblikah hitrejšega in izjemnega napredovanja (tj. napredovanju v višji sodniški naziv, o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv) odloča Sodni svet (tretji odstavek 24. člena ZSS) oziroma o izjemnem napredovanju v naziv vrhovnega sodnika na istem sodniškem mestu Državni zbor na predlog Sodnega sveta (drugi odstavek 34a. člena ZSS).

V letu 2021 je Sodni svet odločil o 67 predlogih za hitrejša in izjemno napredovanje, kar je 22 % več, kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Tabela 11: Predlogi za napredovanje

Leto / Vrsta napredovanja	Hitrejše plačni razredi	Hitrejše svetništvo	Hitrejše višji sodniški naziv	Izjemno višji sodniški naziv	Skupaj
2017	25	18	5	7	55
2018	16	31	7	1	55
2019	36	58	25	4	123
2020	24	26	5	0	55
2021	21	33	12	1	67
Skupaj	122	166	54	13	355

V letu 2021 je Sodni svet odločil o:

- 21 predlogih za hitrejše napredovanje v plačnih razredih, pri čemer je bilo 16 predlogom ugodeno, 5 pa zavrnjenih,
- 33 predlogih za hitrejše napredovanje na položaj svetnika, ki jim je bilo vsem ugodeno,
- 12 predlogih za hitrejše napredovanje v višji sodniški naziv, pri čemer je bilo 2 ugodeno in 10 zavrnjenih.

Tabela 12: Procent ugodenih predlogov po vrstah napredovanj v letu 2021

Leto / Vrsta napredovanja	Hitrejše plačni razredi	Hitrejše svetništvo	Hitrejše višji sodniški naziv	Izjemno višji sodniški naziv
2021	76%	100%	17%	100%

Tabela 13: Struktura odločitev v letu 2021

	Število odločitev	Delež v %
UGODENO	52	78
ZAVRNJENO	15	22
ZAVRŽENO	0	0,00
SKUPAJ	67	100,00

Graf 11: Struktura po vrstah odločitev v letu 2021

Celotna analiza odločitev Sodnega sveta o predlogih za hitrejše in izjemno napredovanje v obdobju od 2015 do 2020 je objavljena na spletni strani organa.⁸ Analiza ugotavlja, da je obremenjenost personalnih svetov, ki ocenjujejo sodnike, zelo različna, saj je med najmanj in najbolj obremenjenim personalnim svetom skoraj 8-kratna razlika v obremenjenosti. V letu 2021 Sodni svet nove analize ni opravil, saj bistvenega odstopanja in drugačnih zaključkov glede na strukturo in razporeditev sodnikov po posameznih personalnih svetih ni mogoče pričakovati. Prav tako je Sodni svet na podlagi opravljene analize že sprejel določene predloge in sklepe, ki bodo predmet strokovne razprave v zvezi s sprejemanjem nove sodniške zakonodaje, ki se je pričela v zadnjem četrtletju 2021.

Sodni svet je po opravljeni analizi in razpravi v letu 2020 predlagal, da se *de lege ferenda* razmisli o ustanovitvi enega personalnega sveta na nivoju višjih sodišč, v katerega bi bili vključeni voljeni predstavniki vseh višjih sodišč. Na ta način bi se lahko odpravila neenakomerna obremenjenost sedanjih personalnih svetov; omogočilo večje poenotenje uporabe kriterijev za ocenjevanje in dodatno objektiviziral postopek ocenjevanja, kar bi bilo tudi z vidika t. i. notranje neodvisnosti sodnikov dobrodošlo.⁹

Ob enem je Sodni svet sprejel stališče in na njegovi podlagi predlagal Ministrstvu za pravosodje, da se *de lege ferenda* razmisli tudi o ukinitvi možnosti hitrejšega napredovanja v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu po četrtem odstavku 34. a člena Zakona o sodniški službi, saj navedena oblika napredovanj sodnikov v praksi povzroča anomalije, ki ne delujejo v smeri spodbujanja učinkovitega in odgovornega sodstva. Ob tem, da se kriteriji za ocenjevanje in napredovanje sodnikov ne uporabljajo enako na nivoju države, je v tem pogledu zlasti negativna okoliščina, da se izkušeni sodniki ne prijavljajo na zahtevnejša sodniška mesta. V izbirnih postopkih za sodniška mesta na okrožnih sodiščih na kazenskem področju se namreč redno dogaja, da med kandidati ni izkušenih okrajnih sodnikov. Po drugi strani pa v izbirnih postopkih za višja sodniška mesta sodniki z višjimi nazivi niso vedno konkurenčni kolegom z nižjimi nazivi, kar vpliva tako na kredibilnost samega sistema napredovanj kot izbirnih postopkov.

⁸ Analiza hitrejših in izjemnega napredovanja 2015-2020, potrjena na 60. seji 18. 3. 2021: http://www.sodni-svet.si/doc/Analiza_Napredovanje_Sodnikov_Koncna.pdf

⁹ Stališče, sprejeto na 60. seji 18. 3. 2021. Zapisnik 60. seje z dne 18. 3. 2021, k 14. točki dnevnega reda: http://www.sodni-svet.si/doc/Zapisnik_60_seja_2021.pdf

3.3.6 Dodelitve sodnikov

Sodniki so lahko v času trajanja mandata dodeljeni na delo na drugo sodišče ali v drug organ. V primeru dodelitve na drugo sodišče lahko še naprej opravljajo sodniško službo ali pa so zaradi opravljanja drugih nalog v celoti ali delno oproščeni opravljanja sodniške službe. Zakonska ureditev pozna štiri vrste, vsebinsko različnih oblik dodelitev sodnikov. Vsem je skupno, da se z njimi (med drugim) zagotavlja pretok znanja in izkušenj znotraj sodstva kot tudi širše v pravosodnem sistemu. Pomembna ločnica med njimi pa je položaj, ali dodeljeni sodnik v času trajanja dodelitve opravlja sodniško službo ali ne:

1. Dodelitve, ki med drugim opravljajo funkcijo mehanizma za izenačevanje obremenitev sodišč in pri katerih so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe (dodelitev okrajnih/okrožnih sodnikov na višje ali Vrhovno sodišče v skladu s 40. členom ZS v zvezi z 71. členom ZSS).
2. Dodelitve, katerih temeljni namen je prav tako izenačevanje obremenitev sodišč, vendar pri njih dodeljeni sodniki brez izjeme polno opravljajo sodniško službo na dodeljenem sodišču (dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravnem sodišču po 10. členu Zakona o upravnem sporu v zvezi z 71. členom ZSS; dodelitve sodnikov v specializirane oddelke okrožnih sodišč za sojenje v zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj po 69a. členu ZSS; dodelitve sodnikov na drugo sodišče istega ali nižjega položaja brez privolitve po 67. in 67a. členu ZSS).
3. Dodelitve v sodnoupravne strukture, ki so odraz t. i. sodne samouprave in pri katerih dodeljeni sodniki opravljajo organizacijske naloge (generalni sekretar Vrhovnega sodišča – 40. člen ZS; dodelitev sodnikov v strokovne službe Vrhovnega sodišča za izvedbo določenih organizacijskih projektov - 71. člen ZSS). Pri teh dodelitvah so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.
4. Dodelitve izven sodstva v druge pravosodne organe, katerih cilj je prvenstveno v prenašanju strokovnega znanja s sodstva na pravni sistem kot celoto in njegov razvoj in obratno - 71. člen ZSS (direktor Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje; vodja Službe za nadzor organizacije poslovanja na Ministrstvu za pravosodje; dodelitve sodnikov na Ministrstvo za pravosodje za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog; dodelitve sodnikov na Ustavno sodišče; generalni sekretar in dodeljeni sodniki v strokovni službi Sodnega sveta). Sodnikom, ki so dodeljeni na Ustavno sodišče, na Sodni svet za generalnega sekretarja ali na ministrstvo, pravice in obveznosti iz sodniške službe mirujejo v času dodelitve; sodniki, dodeljeni v strokovno službo Sodnega sveta, pa so lahko za ta čas v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.

Za določene oblike dodelitev je v zakonu in drugih splošnih aktih (Poslovnik sodnega sveta) izrecno določeno, da lahko naloge, za katere se dodelitev izvede, opravlja le sodnik. Smisel tovrstne zahteve je zopet odraz načela, da mora imeti sodstvo, zaradi zagotavljanja principa neodvisnosti, pri zadevah, ki se tičejo upravljanja sodišč ter položaja sodstva in sodnikov, pomembno vlogo. Gre za naloge direktorja Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje (šesti odstavek 74a. člena ZS); vodje Službe za nadzor (osmi odstavek 65a. člena ZS); generalnega sekretarja Sodnega sveta (prvi odstavek 4. člena ZSSve); tajnika disciplinskih organov pri Sodnem svetu (drugi odstavek 16. člena Poslovnika Sodnega sveta) in tajnika Komisije za etiko in integriteto pri Sodnem svetu (drugi odstavek 13. člena Poslovnika Sodnega sveta). ZSSve ob tem še določa, da mora imeti generalni sekretar Sodnega sveta najmanj naziv okrožni sodnik. Pri drugih tovrstnih oblikah dodelitev te omejitve ni in se lahko dodelijo tudi sodniki z nazivom okrajni sodnik.

O vseh dodelitvah, z izjemo dodelitve brez privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS, odloča Sodni svet. O dodelitvah sodnikov brez njihove privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS odloča predsednik Vrhovnega sodišča (68. člen in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Institut dodelitve nadalje krovno opredeljuje tretji odstavek 4. člena ZSS, ki določa, da je sodnik lahko le s svojo pisno privolitvijo trajno premeščen na drugo sodišče ali drug organ (preместitev) ali začasno dodeljen na drugo sodišče ali drug organ (dodelitev). Iz citirane zakonske določbe izhaja, da je institut dodeljevanja sodnikov po svoji naravi prvenstveno netrajen / začasen ukrep.

V tem pogledu sta izjemi le institut dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravno sodišče po 10. členu ZUS-1, ki je po izrecni določbi petega odstavka 10. člena ZUS-1 časovno neomejen, ter institut dodelitve sodnikov za sojenje v specializirane oddelke okrožnih sodišč, glede katerega ZSS v drugem odstavku 69b. člena ZSS izrecno dopušča večkratno podaljševanje mandatnega obdobja dodelitve. V obeh primerih gre za dodelitve, pri katerih sodniki v polnem obsegu še naprej opravljajo sodniško funkcijo.

Večina oblik instituta dodelitve sodnikov je tako že po samem zakonu začasne narave, kar je v prvi vrsti odraz zahteve po varstvu neodvisnosti in trajnosti sodniškega mandata. Hkrati je začasnost instituta dodelitve tudi odraz zahteve po pretoku znanja in izkušenj znotraj sodstva in širše v pravosodnem sistemu, česar pa ni mogoče doseči, če se ti instituti v praksi po pravilu izvajajo kot (dolgo)trajne rešitve.

Sodni svet je glede vprašanja trajanja dodelitev sodnikov, ki se izvajajo na podlagi ali ob smiselni uporabi 71. člena ZSS, na 117. seji 10. maja 2018 in 2. seji 6. 9. 2018 sprejel restriktivno stališče. Temeljna naloga sodnikov je, da sodijo. Predolga obdobja, ko sodnik zaradi izvrševanja drugih nalog ne sodi, pa lahko okrnijo njegove sposobnosti za učinkovito sojenje. Sodni svet zato šteje, da se dodelitve po 71. členu ZSS v pravilu lahko izvedejo le za en (3-letni) mandat; v primeru, ko je dodelitev odobrena zaradi izvedbe določenega projekta v navedenih organih, pa je možno praviloma enkratno podaljšanje mandata (tj. še za 3 leta).

V letu 2021 je Sodni svet odločil v 9 postopkih za dodelitev oziroma ponovno dodelitev sodnikov, pri čemer je bilo:

- 5 sodnikov dodeljenih na Vrhovno sodišče,
- 4 sodniki na Ministrstvo za pravosodje,
- 2 sodnika na Upravno sodišče,
- 1 sodnik v specializiran oddelek okrožnega sodišča,
- 3 sodniki na Sodni svet.

Na Vrhovno sodišče so bili dodeljeni: ena sodnica v obsegu 10 %, ena sodnica v obsegu 50 %, ena sodnica je v reševanju obdržala dve zadevi, dva sodnika pa sta bila dodeljena v celoti. Vsi sodniki, ki so bili dodeljeni na druga sodišča, so bili v celoti oproščeni opravljanja sodniške službe, za štiri sodnike, ki so bili dodeljeni na delo na Ministrstvo za pravosodje, in za generalnega sekretarja Sodnega sveta pa je bilo na podlagi tretjega odstavka 71c. člena ZSS odločeno, da jim obveznosti iz sodniške službe v času dodelitve mirujejo.

Na dan 31. 12. 2021 je bilo na druga sodišča in organe skupno dodeljenih 22 sodnikov, kar je za 10 % več kot v predhodnem poročevalskem letu, in sicer:¹⁰

- 9 sodnikov na Vrhovno sodišče,
- 2 sodnika na Upravno sodišče,
- 7 sodnikov na Ministrstvo za pravosodje in
- 4 sodniki na Sodni svet.

Tabela 14: Število dodeljenih sodnikov

	Število dodeljenih sodnikov	Razlika glede na stanje 31. 12. 2018 v %
31. 12. 2018	23	/
31. 12. 2019	19	-17,4
31. 12. 2020	20	-13,0
31. 12. 2021	22	-4,4

Pri omenjenih številkah je treba upoštevati, da sta dve sodnici na Vrhovno sodišče dodeljeni le delno, štiri dodelitve na Ministrstvo za pravosodje pa so prenehale tekom leta 2022 – ena zaradi zaključka projekta priprave osnutkov nove sodniške zakonodaje in tri za potrebe predsedovanja EU. Tako v letu 2021 dejansko ni prišlo do povečanja novih dodelitev, večina predlagateljev dodelitev pa v svojih predlogih že upošteva predhodno navedena stališča Sodnega sveta.

3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije

Zakon določa, da sodniku v določenih primerih, ko je izvoljen ali imenovan na drugo funkcijo ali opravlja strokovna dela na drugih organih, sodniška funkcija ter vse pravice in dolžnosti iz sodniške službe mirujejo (40. člen ZSS), in sicer:

- če je izvoljen za predsednika republike, poslanca Državnega zbora, sodnika Ustavnega sodišča, sodnika mednarodnega sodišča ali na drugo mednarodno pravosodno funkcijo, predsednika vlade, varuha človekovih pravic oziroma njegovega namestnika, imenovan za ministra ali državnega sekretarja, predsednika ali namestnika predsednika komisije za preprečevanje korupcije,
- če je izvoljen za poslanca evropskega parlamenta, evropskega varuha človekovih pravic ali imenovan za člana Evropske komisije ali
- če je napoten v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali opravlja strokovne naloge na mednarodnem sodišču ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri mednarodni organizaciji s področja človekovih pravic.

Obstoj mirovanja sodniške funkcije po 40. členu ZSS v praksi z odločbo ugotavlja Sodni svet, kljub temu, da ZSS in ZSSve izrecne določbe o tem nimata.

Sodni svet v letu 2021 ni prejel predlogov za mirovanje sodniške funkcije.

¹⁰ V tej številki niso zajete dodelitve v specializirane oddelke, saj do tovrstnih dodelitev oziroma razporeditev prihaja tudi znotraj posameznih okrožij z letnim razporedom predsednika sodišča, zato podatki o tovrstnih dodelitvah, o katerih odloča Sodni svet, niso reprezentativni.

3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov

3.3.8.1 Predlogi za odpravo kršitev neodvisnosti

Sodni svet je na podlagi drugega odstavka 4. člena ZSS v letu 2021 sprejel tri odločitve v zvezi s predlogom sodnika za odpravo kršitev neodvisnosti, ki so bili vloženi že v letu 2020. Obenem je prejel 1 nov tovrstni predlog zaradi domnevnih kršitev neodvisnosti, ki naj bi bile storjene z odločitvami nosilcev sodne uprave (tj. predsednikov sodišč). O tem predlogu do konca leta še ni bilo odločeno.

3.3.8.2 Pritožbe sodnikov

Sodni svet odloča o naslednjih pritožbah sodnikov:

- o pritožbah zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred (25. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve o suspenzu (96. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS.

3.3.8.2.1 Pritožbe po 25. členu ZSS

Po določilu 25. člena ZSS se lahko sodnik v roku 8 dni pritoži zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred, o čemer odloča Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov.

Za odločitve iz prejšnjega odstavka so v določenih primerih pristojni predsedniki sodišč (npr. uvrstitev v višji plačni razred na podlagi ocene za redno napredovanje), v nekaterih pa Sodni svet (npr. odločitev o imenovanju na sodniško mesto; odločitve o predlogih za hitrejše in izjemno napredovanje). V obeh primerih je o pritožbah sodnikov zoper navedene odločitve na podlagi 25. člena ZSS odločal Sodni svet, in sicer kot drugostopenjski pritožbeni organ zoper odločitve predsednikov sodišč in kot pritožbeni organ zoper lastne odločitve. Slednje je pomenilo, da je Sodni svet odločal tudi o pritožbah zoper lastne odločitve z isto (dvotretjinsko) večino, kot je prvotno odločitev sprejel.

Na 2. seji 6. 9. 2018 je Sodni svet sprejel stališče, da od sprejema ZSSve postopki v navedenih zadevah pred Sodnim svetom niso več dvostopenjski, temveč imajo sodniki zoper vse odločbe Sodnega sveta na voljo le sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem po določilu 36. člena ZSSve. Sodni svet šteje, da je ZSSve kot kasnejši zakon določilo 25. člena ZSS v delu, ki se nanaša na odločitve Sodnega sveta v zvezi s premestitvami oziroma imenovanji na sodniška mesta, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in glede uvrstitev v plačne razrede, derogiral. To pomeni, da od uveljavitve ZSSve na podlagi 25. člena ZSS Sodni svet še naprej odloča o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč, zoper odločitve Sodnega sveta iz 25. člena ZSS pa je dovoljen upravni spor pred Vrhovnim sodiščem.

V letu 2021 je Sodni svet prejel dve pritožbi sodnikov na podlagi 25. člena ZSS, in odločil o skupno dveh pritožbah (1, ki je bila vložena še v letu 2019, in 1, vloženi v letu 2020); glede 1 pritožbe pa je sprejel odločitev, da se postopek prekine do odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije o zahtevi za oceno ustavnosti glede predpisov, ki urejajo sodniške plače. Konec leta 2021 so tako ostale nerešene še tri pritožbe, poleg omenjenih še iz leta 2020, odločanje o kateri je prekinjeno zaradi vložene zahteve za ocene ustavnosti četrtega odstavka 16. člena ZSPJS.

3.3.8.2.2 Pritožbe po 96. členu ZSS

Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, mora predsednik Vrhovnega sodišča sodniku izreči začasno odstranitev iz sodniške službe (v nadaljnjem besedilu: suspenz). Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, zaradi katere je sodnik lahko razrešen, predsednik Vrhovnega sodišča lahko izreče suspenz. O suspenzu predsednika Vrhovnega sodišča iz sodniške službe v primerih iz prejšnjih odstavkov odloči Sodni svet (95. člen ZSS).

Zoper odločitev o suspenzu, ki mora biti obrazložena, se sodnik lahko pritoži v petnajstih dneh od prejema odločbe na Sodni svet, predsednik Vrhovnega sodišča pa na Državni zbor (prvi odstavek 96. člena ZSS).

V letu 2021 Sodni svet ni prejel pritožb zoper suspenz.

3.3.8.2.3 Pritožbe po 67. in 67a. členu ZSS

Sodnik je lahko, tudi brez svoje privolitve, dodeljen, da opravlja sodniško službo na drugem sodišču istega ali nižjega položaja, za polni delovni čas ali za del polnega delovnega časa, če je to potrebno, da se omogoči redno izvajanje sodne oblasti pri sodišču; če je to potrebno, da se odpravijo zaostanki pri delu sodišča; če na sodišču, na katero je imenovan, zaradi začasno zmanjšanega pripada zadev ne more dosegati pričakovanega obsega dela (prvi odstavek 67. člena ZSS). O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča, na predlog predsednika sodišča, na katerega bo sodnik dodeljen, če to ni mogoče, pa na predlog predsednika sodišča višje stopnje (prvi odstavek 68. člena ZSS).

Sodnik, ki napreduje na višje sodniško mesto in ima v reševanju zadeve, ki so mu bile dodeljene v času opravljanja sodniške službe pred imenovanjem na razpisano višje sodniško mesto in so določene kot sodni zaostanek, je lahko pod pogoji iz 67. člena ZSS istočasno z imenovanjem na višje sodniško mesto dodeljen na prejšnje sodniško mesto. O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča na predlog predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo pred napredovanjem na višje sodniško mesto (prvi in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS se dodeljeni sodnik lahko pritoži; o pritožbi odloči Sodni svet (drugi odstavek 68. člena in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

V letu 2021 Sodni svet ni prejel nobene tovrstne pritožbe.

3.3.8.3 Sodniške štipendije

Sodnikom se lahko podelijo štipendije za podiplomski študij prava ter za specialistični študij prava v državi ali v tujini oziroma za strokovno usposabljanje na kakšnem drugem strokovnem področju, ki je povezano s sodniškim delom. Sredstva za sodniške štipendije se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije v okviru sredstev ministrstva, pristojnega za pravosodje (62. člen ZSS).

Štipendije se podeljujejo na podlagi razpisa ministrstva, pristojnega za pravosodje, ki zbere prijave in jih s svojim mnenjem posreduje Sodnemu svetu. Sodni svet odloči, katerim najboljšim kandidatom se glede na letna razpoložljiva sredstva za štipendije dodelijo štipendije (63. člen ZSS v zvezi z 11. alinejo 1. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve).

V letu 2021 Sodni svet ni prejel predloga za odločanje o dodeljevanju štipendij sodnikom.

Tabela 15: Odločitve o položaju sodnikov v številkah

ZŠ	Odločitve	2017	2018	2019	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
	Izbirni postopki za vodstvena mesta						
1	Zaključeni postopki	16	18	14	18	23	28
2	Odločitve o imenovanju predsednikov sodišč	10	11	8	13	13	/
3	Odločitve o imenovanju podpredsednikov sodišč	5	5	5	4	5	25
4	Predlogi DZ za imenovanje predsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/	/	/	/
5	Predlog DZ za imenovanje podpredsednika Vrhovnega sodišča	/	1	/	/	/	/
6	Izbira in imenovanje predsednikov in podpredsednikov (2 + 3 + 4 + 5)	15	17	13	17	18	6
	Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč						
7	Zaključeni postopki	/	1	/	2	/	-100
	Izbirni postopki za sodniška mesta						
8	Število objavljenih razpisov v tekočem letu	21	37	30	19	41	116
9	Število razpisanih prostih sodniških mest v tekočem letu	27	54	42	34	59	74
10	Zaključeni postopki v tekočem letu	22	16	39	24	33	38
11	Število izbranih kandidatov v tekočem letu	24	26	52	36	45	25
	Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške funkcije in službe						
12	Predlogi za razrešitev sodnikov	/	/	/	/	/	/
13	Ugotovitevne odločbe o prenehanju sodniške funkcije oz. službe	19	21	19	31	43	39
	Druge odločbe o pravicah in obveznostih ter položaju sodnikov						
14	Odločbe o hitrejšem in izjemnem napredovanju	55	55	123	55	67	22
15	Odločbe o dodelitvah sodnikov	4	10	12	6	16	167
16	Odločanje o potrditvi negativne ocene	1	1	/	1	/	/
	a. Potrditev negativne ocene	/	1	/	/	/	/
	b. Ne potrditev negativne ocene	1	/	/	1	/	/
17	Odločitve o pritožbah in predl. sodnikov za odpravo kršitev neodvisnosti	/	3	1	12	3	-75
18	Mirovanja sodniške funkcije	2	/	/	1	/	/
19	Odločbe o nezdržljivosti sodniške funkcije	/	/	/	/	/	/
20	Zahteve za predčasno izdelavo ocene sodniške službe	/	5	33	12	20	67
	Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov (1 + 7 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19 + 20)	121	138	254	174	217	25

3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike

Sodniki so dolžni spoštovati kodeks sodniške etike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje (53. člen ZSSve). Kodeks sodniške etike določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti in poštenosti sodnikov ter ugleda sodniške službe. Gre za skupek elementarnih in prevladujočih moralnih norm o tem, kako naj sodnik ravna in se obnaša pri svojem delu in v zasebnem življenju, da bo izpolnil svoje sodniško poslanstvo in s tem opravičil zaupanje javnosti v sodstvo.

Na področju profesionalne sodniške etike ima Sodni svet naslednje pristojnosti:

- sprejem kodeksa sodniške etike (druga alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto (tretja alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- podaja zahteve za obravnavo zadeve pred Komisijo za etiko in integriteto (drugi odstavek 52. člena ZSSve).

Sodni svet je že 11. junija 2015 sprejel Kodeks sodniške etike, v letu 2021 pa je imenoval pet novih članov Komisije za etiko in integriteto za mandatno obdobje 2021-2027.

V letu 2021 Sodni svet Komisiji za etiko in integriteto ni podal nobene zahteve za izdajo načelnega mnenja, priporočil ali smernic.

3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju

Sodnik se mora službi posvečati s polno predanostjo in izpolnjevati svoje obveznosti po svojih najboljših močeh. Hkrati mora tudi pri uresničevanju svojih pravic vselej ravnati tako, da varuje nepristranskost in neodvisnost sojenja ter ugled sodniške službe (2. člen ZSS). Sodniku, ki svojih službenih dolžnosti ne opravlja vestno ter z naklepom ali iz malomarnosti krši sodniške dolžnosti, se lahko izreče disciplinska sankcija po postopku, ki je predpisan z zakonom (prvi odstavek 81. člena ZSS in 37. člen ZSSve).

V zvezi z disciplinsko odgovornostjo sodnikov ima Sodni svet naslednje pristojnosti (3. točka prvega odstavka 23. člena ZSSve):

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobud za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnike,
- izvršitev pravnomočno izrečene disciplinske sankcije zoper sodnika (če so izrečene disciplinske sankcije ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče),
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča (suspenz),
- odločanje o pritožbi zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe (pritožba zoper suspenz).

3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov

Disciplinske organe (to so disciplinsko sodišče ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca) imenuje Sodni svet za dobo štirih let z možnostjo ponovnega imenovanja (38. člen ZSSve).

Disciplinsko sodišče ima devet članov, in sicer tri člane Sodnega sveta, izmed katerih je eden predsednik, druga dva pa njegova namestnika, in šest sodnikov, od katerih sta dva vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva sodnika prve stopnje. Disciplinsko sodišče odloča v posamezni zadevi v senatu treh članov, izmed katerih sta najmanj dva sodnika. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali njegov namestnik, najmanj en od preostalih dveh članov pa mora biti sodnik z enakim položajem sodnika, kot ga ima sodnik, zoper katerega teče disciplinski postopek (prvi in drugi odstavek 40. člena ZSSve).

Disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca sta vrhovna sodnika (drugi odstavek 39. člena ZSSve).

V letu 2021 je prišlo do sprememb v sestavi disciplinskih organov, saj se je novembra 2021 iztekel štiriletni mandat prvim članom disciplinskih organov. Z dnem 21. 11. 2021 je bilo za dobo štirih let imenovanih novih devet članov disciplinskega sodišča, disciplinski tožilec in njegov namestnik.

3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike

Sodni svet tudi v letu 2021 ni podal nobene pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika. Na 21. seji 30. 5. 2019 je namreč sprejel stališče, da do odločitve Ustavnega sodišča o zahtevi za oceno ustavnosti prvega in drugega odstavka 40. člena ter prvega in drugega odstavka 45. člena ZSSve, ki jo je vložilo Vrhovno sodišče, pobud za disciplinske postopke zoper sodnike ne bo vlagal. Vrhovno sodišče je leta 2018 konkretni sodni postopek, v katerem je sodnik izpodbijal odločitev disciplinskega sodišča, prekinilo do odločitve Ustavnega sodišča, ker je ocenilo, da so določbe ZSSve, po katerih je Sodni svet hkrati lahko pobudnik disciplinskega postopka in obenem po svojih članih tudi razsodnik v teh postopkih, v nasprotju s prvim odstavkom 23. člena Ustave.

Ustavno sodišče je o zgoraj omenjeni zahtevi Vrhovnega sodišča odločilo z odločbo št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021, in sicer je ugotovilo, da so prvi in drugi odstavek 40. člena ter drugi odstavek 45. člena ZSSve v neskladju z Ustavo, kar mora Državni zbor odpraviti v roku enega leta od objave ustavne odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije, do oprave ugotovljene protiuštavnosti pa v disciplinskih postopkih, ki so uvedeni na predlog Sodnega sveta, ne smejo sodelovati člani disciplinskega sodišča, ki so hkrati tudi člani Sodnega sveta.

Sodni svet je po preučitvi ustavne odločbe št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021 na 12. seji 3. 2. 2022 sklenil, da do oprave ugotovljene protiuštavnosti ZSSve pobud za uvedbo disciplinskih postopkov ne bo vlagal, saj v skladu s trenutno veljavnim drugim odstavkom 40. člena ZSSve posameznemu disciplinskemu senatu lahko predseduje le član disciplinskega sodišča iz vrst članov Sodnega sveta, ki ga ni mogoče nadomestiti po postopku iz petega odstavka 38. člena ZSSve.

3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij

Sodni svet v letu 2021 ni prejel nobenega predloga za izvršitev disciplinske sankcije na podlagi pravnomočnega in izvršljivega sklepa disciplinskega sodišča.

3.5.4 Suspenz

V letu 2021 pred Sodnim svetom ni bil sprožen noben postopek o pritožbi zoper odločbo o suspenzu po 96. členu ZSS.

3.5.5 Pobuda za spremembo zakonodaje

Sistem izvedbe disciplinskih postopkov zoper sodnike je v pristojnost disciplinskih organov Sodnega sveta prešel s sprejemom in uporabo ZSSve konec leta 2017. Po treh letih njihovega delovanja obstaja že kar nekaj prakse disciplinskih organov, na podlagi katere je možno prvo ovrednotenje prenovljene ureditve obravnavanega področja. V dosedanjem delu disciplinskih organov so se tako že pokazale določene pomanjkljivosti, nejasnosti oz. celo ustavna spornost nekaterih zakonskih določb, na podlagi česar je Sodni svet ocenil, da je na mestu razmislek o morebitnih spremembah in dopolnitvah tako materialne kot procesne ureditve obravnavanega področja. V zvezi s tem je na 49. seji 1. 10. 2020 sklenil, da bo pripravil izhodišča za spremembo določb ZSS in ZSSve, ki se nanašajo na disciplinske postopke zoper sodnike. Izhodišča so bila sprejeta na 59. seji 4. 3. 2021, posredovana Ministrstvu za pravosodje, Vrhovnemu sodišču in Slovenskemu sodniškemu društvu ter objavljena na spletni strani organa.¹¹

Izhodišča vsebujejo predloge Sodnega sveta v zvezi z: disciplinskimi organi; sprožitvijo disciplinskega postopka; disciplinskimi kršitvami; disciplinskim postopkom v ožjem smislu; disciplinskimi sankcijami; posledicami disciplinskega postopka ter suspenzom.

Temeljni poudarki sprejetih Izhodišč so naslednji:

- odločitev zakonodajalca, da izvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike prepusti Sodnemu svetu kot neodvisnemu in samostojnemu ustavnemu organu sui generis, se je tudi v praksi izkazala za pravilno, saj je sestava disciplinskega sodišča, v katerem niso le sodniki, ampak tudi trije člani Sodnega sveta, v disciplinsko odločanje prinesla dodatno dimenzijo, t. j. zlasti širino, pa tudi kritičnost;
- ne glede na to, če bo Ustavno sodišče ugotovilo, da aktualna zakonska ureditev, po kateri ima pravico podati pobudo za uvedbo disciplinskega postopka tudi Sodni svet, ni v skladu z Ustavo, se Sodni svet zavzema za ohranitev te pravice, a na način, da pri odločitvi o vložitvi pobude v posameznem primeru že na podlagi zakona ne sodelujejo člani Sodnega sveta, ki so hkrati člani disciplinskega sodišča;

¹¹ Izhodišča sprememb in dopolnitev zakonskih določb, ki urejajo disciplinske postopke zoper sodnike, sprejeta na 59. seji 4. 3. 2021:

[http://www.sodni-svet.si/doc/disciplinski-](http://www.sodni-svet.si/doc/disciplinski-organilzhodi%C5%A1%C4%8Da%20sprememb%20in%20dopolnitev%20zakonskih%20dolo%C4%8Db,%20ki%20urejajo%20disciplinske%20postopke%20zoper%20sodnike.pdf)

[organilzhodi%C5%A1%C4%8Da%20sprememb%20in%20dopolnitev%20zakonskih%20dolo%C4%8Db,%20ki%20urejajo%20disciplinske%20postopke%20zoper%20sodnike.pdf](http://www.sodni-svet.si/doc/disciplinski-organilzhodi%C5%A1%C4%8Da%20sprememb%20in%20dopolnitev%20zakonskih%20dolo%C4%8Db,%20ki%20urejajo%20disciplinske%20postopke%20zoper%20sodnike.pdf)

- v zvezi z morebitnim noveliranjem zakonske ureditve disciplinskih kršitev se Sodni svet zavzema za zmanjšanje nabora ravnanj, ki predstavljajo disciplinsko kršitev, saj morajo le-te biti predvidene le za najhujše kršitve sodniških dolžnosti. Hkrati je po stališču Sodnega sveta treba ravnanja, ki predstavljajo disciplinsko kršitev, ločiti od ravnanj, ki primarno sodijo na področje ocenjevanja sodniške službe;
- aktualna zakonska ureditev, ki predvideva, da lahko sodnik - disciplinski obdolženec, po opravljenem disciplinskem postopku, v katerem se smiselno uporabljajo določbe zakona o kazenskem postopku, zoper končni disciplinski sklep vložijo tožbo v upravnem sporu, pri čemer pa disciplinski tožilec te možnosti nima, je v praksi odprla precejšnje število vprašanj. Glede na to je Sodni svet v izhodiščih predstavil več možnosti za bolj jasno in učinkovito ureditev navedenega instituta;
- zaradi spoštovanja načela sorazmernosti pri izreku disciplinske sankcije, se je Sodni svet zavzel za več zakonsko določenih možnosti v zvezi z disciplinskim sankcioniranjem;
- Sodni svet je ugotovil, da so posledice disciplinskega postopka eden najbolj podnormiranih delov obravnavanega področja. Nujna je zakonska ureditev instituta izbrisa izrečene disciplinske sankcije iz evidence pravnomočnih disciplinskih zadev. Sodni svet pa je pripravil tudi nekaj konkretnih predlogov v zvezi z večjo transparentnostjo in javnostjo disciplinskih postopkov zoper sodnike.

3.6 Splošni akti

Sodni svet je na podlagi ZSSve in ZS dolžan sprejeti naslednje splošne akte:

- Kodeks sodniške etike (2. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Navodila o načinu volitev personalnih svetov (prvi odstavek 35. člena ZS) in
- Poslovník Sodnega sveta (5. člen ZSSve).

Vsi naštetí akt so bili sprejeti in objavljeni na spletnih straneh Sodnega sveta že v predhodnih poročevalskih obdobjih.

V letu 2021 ni bilo sprememb niti dopolnitev zgoraj navedenih splošnih aktov.

3.7 Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov

Zakon o sodnem svetu je Sodnemu svetu podelil legitimacijo za vlaganje zahtev za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva (deseta alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve). Gre za pomemben mehanizem v sistemu zavor in ravnovesij za zaščito sodne veje oblasti v razmerju do zakonodajne veje oblasti.

Sodni svet je v letu 2021 vložil dve novi zahtevi za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva, od uveljavitve ZSSve. Prvi dve zahtevi sta bili podani v letu 2019, in sicer za oceno ustavnosti drugega odstavka 74. člena in 76. a člena ZSS in za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (ZPPre) in Poslovnika o parlamentarni preiskavi (PoPP). Tretja je bila vložena v letu 2020 glede presoje ustavnosti četrtega odstavka 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS).

Doslej je bilo odločeno zgolj o eni zahtevi za oceno ustavnosti, ki jo je vložil Sodni svet, in sicer glede določb ZPPre in PoPP. Ustavno sodišče je pritrdilo stališču Sodnega sveta in z odločbo št. U-I-246/19-41 z dne 7. 1. 2021 ugotovilo, da sta izpodbijana zakon in poslovnik v neskladju s 125. členom Ustave. Državnemu zboru je naložilo, da mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu. Določilo je tudi način izvršitve odločitve, po katerem je do odprave ugotovljene protiustavnosti o skladnosti akta o odreditvi parlamentarne preiskave z ustavno zagotovljeno neodvisnostjo sodnikov pristojno odločati Ustavno sodišče na zahtevo Sodnega sveta.

Sodni svet je na 56. seji 21. 1. 2021 sklenil, da na podlagi desete alineje 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve zaradi varstva sodniške neodvisnosti vloži zahtevo za oceno ustavnosti 71. člena ZS, ki ureja način, postopek in pogoje za razporejanje sodnikov na določena pravna področja ali podpodročja z letnim razporedom dela, ki ga sprejme predsednik sodišča.

Na 63. seji 6. 5. 2021 pa je Sodni svet sklenil, da se vloži zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti zakonskih predpisov, ki urejajo plače sodnikov, zlasti ZSPJS zaradi posega v sodniško neodvisnost po 125. členu Ustave RS v povezavi s 14. členom Ustave RS, ker ocenjuje, da so sodniki glede ureditve sistema plač v neenakem položaju kot ostali funkcionarji in javni uslužbenci.

Nerešene tako ostajajo še štiri zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti, ki jih je vložil Sodni svet.

3.8 Mnenja

Sodni svet je na podlagi 23. člena ZSSve in drugih področnih zakonov pristojen podati mnenje v naslednjih zadevah:

- mnenje k shemi organizacijskih enot sodišč,
- mnenje v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- mnenje k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu,
- mnenje k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- mnenje o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika,
- mnenje državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- mnenje na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča,
- mnenje o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč,¹²
- mnenje o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije¹³
in

¹² 6. člen Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč

¹³ 15. člen Zakona o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije

- mnenje o številu pripravniških mest na sodiščih.¹⁴

V letu 2021 Sodni svet ni prejel zaprosila za podajo mnenja o shemi organizacijskih enot sodišč; mnenja v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču; mnenja o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije in mnenja o številu pripravniških mest na sodiščih.

V letu 2021 je Sodni svet:

- podal mnenje k Letnemu poročilu Vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2020 ter oceno stanja v sodstvu v svojem letnem poročilu za leto 2020,
- mnenje k predlogu sprememb proračuna sodišč za leto 2022 in k predlogu proračuna sodišč za leto 2023,
- 2 mnenji o dovolitvi začetka kazenskega postopka zoper sodnika,
- 4 mnenja na zahtevo Ministrstva za pravosodje in posameznih sodišč,
- 2 mnenji v postopkih izbire kandidatov za sodnike mednarodnih sodišč,
- obravnaval skupno 22 zakonodajnih predlogov in se pri tem 8 krat opredelil do predlogov zakonskih sprememb in dopolnitev oziroma predlogov novih zakonov.

S strani zunanjih institucij postavljeni roki (Državni zbor, Ministrstvo za pravosodje ipd.) za pripravo mnenj k predlogom zakonov oz. za podajo mnenj o dokumentih pravne in organizacijske vsebine, tudi v letu 2021 niso bili vedno časovno sprejemljivi in dovolj dolgi, da bi lahko Sodni svet na rednih sejah oblikoval mnenje in ga pravočasno posredoval Državnemu zboru oz. institucijam, na kar Sodni svet še naprej opozarja.

Tabela 16: Mnenja Sodnega sveta

Mnenja Sodnega sveta	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
k shemi organizacijskih enot sodišč	/	/	/
v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču	/	/	/
k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu	1	1	/
k predlogu finančnega načrta za sodišča	1	1	/
o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika	2	2	/
o zakonih, ki urejajo položaj sodišč in sodniško službo	9	8	-11
na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča	5	4	-20
o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč	3	2	-33
o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije	/	/	/
o številu pripravniških mest na sodiščih	/	/	/
Skupaj	21	18	-14

¹⁴ 5. člen Zakona o pravniškem državnem izpitu

3.9 Načelna stališča o razmerah v sodstvu in položaju sodnikov

Pri reševanju zadev iz svojih pristojnosti Sodni svet sprejema tudi načelna stališča o razmerah v sodstvu in o položaju sodnikov (prvi odstavek 27. člena ZSSve). V letu 2021 je Sodni svet sprejel 15 mnenj in načelnih stališč, kar je za 37,5 % manj od predhodnega poročevalskega obdobja, a je po drugi strani število sprejetih stališč v letu 2021 primerljivo z letom 2019.

Tabela 17: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2020 in 2021

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
število sprejetih načelnih stališč	24	15	-37,5

3.9.1 Zadeve sodne uprave

Na 63. seji 6. 5. 2021 je Sodni svet sprejel stališče o upoštevanju podatkov o zadovoljstvu uporabnikov in zaposlenih na sodiščih v izbirnih postopkih za vodstvena mesta.

»Sodni svet bo v bodoče pri izbirnih postopkih za vodstvena mesta pri presoji potreb konkretnega sodišča in socialnih veščin kandidatov pri ponovnih kandidaturah upošteval tudi javno objavljene podatke o zadovoljstvu javnosti in zaposlenih na sodiščih, zato vse sodnike in sodno osebje vabi, da se povabilu Vrhovnega sodišča RS k sodelovanju pri raziskavi z izpolnitvijo vprašalnika odzovejo v čim večjem številu.«

3.9.2 Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti

(1)

Na 60. seji 18. 3. 2021 je Sodni svet sprejel stališče glede možnosti razporejanja okrajnih sodnikov na okrožna sodišča na podlagi četrtega odstavka 71. člena ZS.

»Sodni svet ugotavlja, da je bilo vprašanje pravilne uporabe četrtega, petega in šestega odstavka 71. člena Zakona o sodiščih (ZS), ki ureja možnost razporejanja okrajnih sodnikov na delo na okrožno sodišče, kot ukrep sodne uprave za izenačevanje obremenitev sodišč z območja posameznega sodnega okrožja, v sodni praksi rešeno (odločbi Vrhovnega sodišča RS X Ips 46/2019 in X Ips 48/2019 z dne 18. 1. 2021), in priporoča, da se vsa sodišča z navedenima sodnima odločbama seznanijo. Sodni svet nadalje ponovno poudarja (sklep št. 24 zapisnika 28. seje 17. 10. 2019), da se bo morala problematika izenačevanja obremenitev sodišč znotraj posameznega okrožja čimprej urediti s prenovo mreže sodišč in uvedbo enovitega sodnika.

V zvezi s problematiko razporejanja okrajnih sodnikov na okrožna sodišča se je na predlog okrajne sodnice odprlo še vprašanje (ne)enakosti okrajnih sodnikov pri uvrstitvi v plačni razred ob razporeditvi, saj okrajni sodniki, ki so že dosegli ali presegli izhodiščni plačni razred okrajnih sodnikov, z razporeditvijo na okrožno sodišče ne pridobijo višjega plačnega razreda; dočim so

okrajni sodniki, ki do trenutka razporeditve še niso dosegli izhodiščnega plačnega razreda okrožnih sodnikov, na podlagi petega odstavka 71. člena ZS za čas razporeditve upravičeni do osnovne plače, ki ustreza plačnemu razredu za sodniški naziv okrožni sodnik.

Sodni svet ocenjuje, da sedanja ureditev, ki zagotavlja razporejenim okrajnim sodnikom plačo okrožnega sodnika najmanj v višini začetnega plačnega razreda, ne ustvarja neenakosti med tistimi okrajnimi sodniki, ki ob razporeditvi pridobijo plačni razred ali dva (ker z napredovanji še niso dosegli 50. plačnega razreda), in tistimi, ki svoj plačni razred, dosežen z napredovanji, zgolj ohranijo, ker so plačni razpon okrožnih sodnikov z napredovanji že dosegli ali presegli. Razporejanje sodnikov namreč ni napredovanje. Enakost sodnikov v primeru razporejanja je treba zagotavljati z vidika zahteve, da mora biti enako delo enako plačano. S tega vidika je seveda nujno, da se okrajne sodnike, ki (še) nimajo plače okrožnega sodnika, ob razporeditvi na okrožno sodišče izenači v plači z okrožnimi sodniki začetniki. Ravno zagotavljanje ravnovesja enakosti pri plači glede na delo pa obenem nasprotuje ideji, da so pri razporejanju okrajni sodniki, ki že dosegajo ali presegajo začetni plačni razred okrožnih sodnikov, v neenakopravnem položaju z ostalimi okrajnimi sodniki, ki pridobijo plačni razred ali dva. Če bi namreč okrajnim sodnikom, ki so že dosegli ali presegli začetni plačni razred okrožnih sodnikov, ob razporeditvi dodali še kakšnega, bi s tem v neenakopraven položaj glede na delo postavili obstoječe okrožne sodnike, ki so imenovani na mesto okrožnih sodnikov.«

(2)

Na 60. seji 18. 3. 2021 se je Sodni svet seznanil z analizo hitrejših in izjemnega napredovanja sodnikov v letih 2015-2020 in ob tem sprejel stališče.

»Na podlagi analize podatkov o odločitvah Sodnega sveta o predlogih za hitrejšo in izjemno napredovanje v zadnjih šestih letih Sodni svet ugotavlja, da je obremenjenost personalnih svetov zelo različna. Med najmanj in najbolj obremenjenim personalnim svetom je skoraj 8-kratna razlika v obremenjenosti. Ob enem je iz teh podatkov razvidno, da se kriteriji za ocenjevanje na nivoju države ne uporabljajo enako, saj so opazne razlike v napredovanjih med sodniki z območij različnih personalnih svetov.

Sodni svet zato predlaga, da se de lege ferenda razmisli o ustanovitvi enega personalnega sveta na nivoju višjih sodišč, v katerega bi bili vključeni voljeni predstavniki vseh višjih sodišč. Na ta način bi se lahko odpravila neenakomerna obremenjenost sedanjih personalnih svetov; omogočilo večje poenotenje uporabe kriterijev za ocenjevanje in dodatno objektiviziral postopek ocenjevanja, kar bi bilo tudi z vidika t. i. notranje neodvisnosti sodnikov dobrodošlo.«

(3)

Na 67. seji 1. 7. 2021 se je Sodni svet v zvezi s predlogoma za podaljšanje dodelitve sodnic opredelil do kadrovske problematike na Upravnem sodišču RS.

»Sodni svet je glede problematike preobremenjenosti Upravnega sodišča RS že večkrat opozoril, daje potrebno poiskati sistemsko rešitev in poziva pristojne organe, da zagotovijo potrebna nova sodniška mesta na navedenem sodišču. Tovrstnih težav po prepričanju Sodnega sveta ni mogoče reševati z institutom dodelitve sodnikov.

Ne glede na navedeno Sodni svet ocenjuje, da bi s takojšnjim prenehanjem dodelitve sodnic na Upravno sodišče RS lahko prišlo do še večjih težav z obvladovanjem pripada, zato je predlogu predsednice sodišča sledil, tako da je dodelitev obema sodnicama podaljšal najdalj

za dobo enega leta, saj šteje, da je to skrajni rok, v katerem lahko vsi pristojni organi dosežejo za sodišče dolgoročno ustrezno rešitev.)»

(4)

Na 2. seji 2. 9. 2021 je Sodni svet ob seznanitvi z obvestilom Državnega zbora RS, da predloga Sodnega sveta za sodnika Vrhovnega sodišča nista prejela potrebne večine, sprejel naslednje stališče.

»Sodni svet spoštuje izraženo voljo Državnega zbora, ob tem pa nasprotuje politizaciji odločanja v postopkih izvolitev in imenovanj sodnikov v Državnem zboru, ki ne temelji na strokovnih kriterijih oziroma teh kriterijev na podlagi predlogov Sodnega sveta ne upošteva.

Sodni svet je že večkrat opozoril na neustreznost sistema imenovanja kandidatov za sodnike v Državnem zboru, kar še zlasti velja za sodnike Vrhovnega sodišča RS. Sodstvo potrebuje najboljše pravnike in pravnice, zato je nujno, da se strankarska politika umakne iz postopkov imenovanja sodnic in sodnikov.»

3.9.3 Položaj, pravice in obveznosti sodnikov

(1)

Sodni svet je sprejel več stališč glede plačnega položaja sodnikov:

na 57. seji 4. 2. 2021:

»Sodni svet podpira zahtevo Slovenskega sodniškega društva za nemudno ureditev plačnega položaja sodnikov in v najkrajšem času pričakuje rešitev tega vprašanja. Zadnja razkritja o plačah v javnem sektorju so še dodatno razkrila nesprejemljiva nesorazmerja sodniških plač, ki ne zagotavljajo več neodvisnega položaja sodnikom in s tem ustvarjajo ustavno neskladen položaj.

Sodni svet ob tem izvršilni in zakonodajni veji oblasti predlaga, da se to vprašanje začasno, do ustrezne rešitve v sistemu plač javnega sektorja, uredi že v predvideni novi sodniški zakonodaji, in sicer v prehodnih določbah le-te.»

na 61. seji 1. 4. 2021:

»Sodni svet pozdravlja pobudo Slovenskega sodniškega društva za začetek postopka za oceno ustavnosti zakonskega okvira plačnega položaja sodnikov in jo podpira. Sodni svet namreč že dalj časa opozarja, da so plače sodnikov eden bistvenih elementov neodvisnosti sodstva.

Že iz poročila Evropske komisije za učinkovitost pravosodja pri Svetu Evrope (št. 26, izdaja 2018) izhaja, da Slovenija na področju plač sodnikov negativno odstopa od evropskega povprečja. Trenutna višina plač sodnikov, ki je nespremenjena že od leta 2012, ima več negativnih učinkov. Neustreznost plačnega položaja sodnikov predstavlja resno oviro za zaposlovanje najboljših pravnih strokovnjakov na sodniških mestih. Na določena, najzahtevnejša sodniška mesta, se ne prijavljajo najbolj izkušeni kandidati. Nenazadnje je v konkretnem izbirnem postopku perspektiven kandidat, ki ga je Sodni svet izbral, naknadno umaknil svojo kandidaturo z obrazložitvijo, da mu plača, ki bi jo prejemal kot okrožni sodnik, ne bo omogočala primernega življenjskega standarda. Dejstvo, da sodniške plače (zlasti plače

prvostopenjskih sodnikov) zaostajajo ne samo za plačami funkcionarjev drugih dveh vej oblasti, temveč celo za uradniškimi plačami znotraj sodnega sistema in v primerjavi z državno upravo, pa tudi za plačami drugih pravnih strokovnjakov, predstavlja resno nevarnost tudi za neodvisnost in nepristranskost sodnikov. Dodatno pa ta okoliščina negativno vpliva tudi na obstoječi sistem napredovanja sodnikov. Sodni svet ob seznanitvi z vloženo pobudo ocenjuje, da je dobro in celovito predstavila argumente za ustavno spornost sedanje ureditve plač sodnikov. Če bi se pojavile v postopku njene obravnave na Ustavnem sodišču kakršne koli nepričakovane formalne ovire za njeno obravnavo, pa jo bo nadalje podprl tudi v tem postopku.«

(2)

Na 65. seji 3. 6. 2021 je Sodni svet v zvezi z zaprosilom predsednice Višjega delovnega in socialnega sodišča z dne 20. 5. 2021 v zvezi z delom sodnikov na daljavo sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet kot bistveno izpostavlja, da organizacija dela na daljavo ne sme posegati v sodniško neodvisnost.

Na tem mestu se Sodni svet znova sklicuje na svoje stališče, ki je bilo sprejeto na 48. seji 17. 9. 2020, da je kakršnokoli časovno merjenje ali evidentiranje navzočnosti sodnikov na sodiščih neprimerno in nasprotuje tako položaju sodnikov, ki so izvoljeni nosilci oblasti, kot tudi visoki odgovornosti njihove funkcije in neodvisnemu položaju ter naravi sodniškega dela.

Po prepričanju Sodnega sveta evidentiranje delovnega časa tudi ne more biti uporabljeno kot mehanizem evidentiranja dnevne prisotnosti na delovnem mestu.

Delo na daljavo je mogoče le na podlagi dogovora s sodnikom in ne sme biti določeno enostransko razen v primerih, ki jih (npr. zaradi razglašene epidemije) določa zakon.

Sodni svet podpira stališče, da se organizacija in razlage pravnih podlag dela na daljavo uredijo enotno za celotno sodstvo, upošteva je specifične sodišč različnih stopenj.«

(3)

Na 8. seji 2. 12. 2021 je Sodni svet sprejel stališče glede upoštevanja izjem pri statistično ugotovljenih prekoračitvah roka v zvezi z izdelavami ocen sodniške službe.

»Sodni svet poziva personalne svete, da naj pri izdelavi ocen sodniške službe glede prekoračitev rokov za izdelavo odločb, ki jih izkazujejo statistični podatki elektronskih vpisnikov, ugotavljajo razloge za prekoračitve.

Po stališču Sodnega sveta statistično ugotovljena prekoračitev 30 dnevne roka za izdelavo odločb zgolj zaradi izteka roka v času poletnega poslovanja sodišč oziroma na dela proste dni ne predstavlja zamude instruktorskega roka za izdelavo odločb.«

3.9.4 Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini

(1)

Na 3. seji 16. 9. 2021 je Sodni svet sprejel stališče glede veljavnosti Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolewnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 147/21) v zvezi z izvajanjem sodne oblasti in obveznostjo izpolnjevanja PCT pogoja za stranke oziroma druge udeležence v postopkih in obiskovalce sodišč.

»V skladu z določbo prvega odstavka 2. člena Zakona o Sodnem svetu, po kateri mora Sodni svet varovati samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti, Sodni svet opozarja, da ureditev sodišč po 126. členu Ustave lahko določa le zakon. Tudi omejevanje in določanje načina izvrševanja pravice do sodnega varstva po 23. členu Ustave, pravice do pravnega sredstva po 25. členu Ustave in javnosti sojenja po 24. členu Ustave je pridržano le zakonu. Zato je nedopustno vsakršno poseganje v ustavno in zakonsko ureditev položaja sodstva, sodnih postopkov in poslovanja sodišč s podzakonskimi predpisi, ki jih izdaja izvršilna veja oblasti. V skladu z načelom delitve oblasti (drugi odstavek 3. člena Ustave) namreč na podlagi določb 6. in 83.a člena Zakona o sodiščih poslovanje sodišč urejata zakon in sodni red, ob razglašeni izrednih dogodkih pa še predsednik Vrhovnega sodišča z odredbo. Ob upoštevanju načela neodvisnega, nepristranskega in učinkovitega sodnega varstva mora biti zagotovljeno, da navedene pravice niso niti začasno dejansko izvotljene ali nesorazmerno težko uresničljive ali celo onemogočene. Glede na aktualne epidemiološke razmere v državi v zvezi s širjenjem okužb z virusom SARS-CoV-2 pa Sodni svet sicer opozarja na pravico do zdravja tako sodnikov in vseh zaposlenih na sodišču kot tudi strank in drugih udeležencev sodnih postopkov kot zelo pomembno kategorijo ter v zvezi s tem podpira dosledno upoštevanje vseh higienskih navodil in priporočil pristojnih institucij, vendar z njimi ni mogoče omejiti dostopa do sodišč ali omejevati dela in odločanja sodišč.

Sodni svet na podlagi številnih pobud in prošenj sodnikov za obravnavo te tematike na seji ugotavlja, da je spoštovanje določb predmetnega odloka za stranke oziroma druge udeležence v postopkih in obiskovalce sodišč povzročilo okoliščine, ki bistveno otežujejo oziroma preprečujejo običajen potek sodnih postopkov, kar vse predstavlja nujne razloge za sprejem tega stališča.«

Na 1. korespondenčni seji 4. 10. 2021 je Sodni svet sprejel še stališče glede veljavnosti Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolewnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list št. 147/2021, 149/2021, 152/2021 in 155/2021) v zvezi z delovanjem sodne oblasti

»Sodni svet glede na številne pozive vnovič opozarja, da ureditev sodišč po 126. členu Ustave lahko določa le zakon. Tudi omejevanje in določanje načina izvrševanja pravice do sodnega varstva po 23. členu Ustave, pravice do pravnega sredstva po 25. členu Ustave in javnosti sojenja po 24. členu Ustave je pridržano le zakonu. Zato je nedopustno vsakršno poseganje v ustavno in zakonsko ureditev položaja sodstva, sodnih postopkov in poslovanja sodišč s podzakonskimi predpisi, ki jih izdaja izvršilna veja oblasti.

Omejevanje dostopa sodnikom in sodnemu osebju enako kot strankam, njihovim pooblaščenem in drugim udeležencem sodnih postopkov (npr. pravosodnim policistom,

izvedencem, pričam) z odloki Vlade nima podlage v zakonu in posega v učinkovito izvajanje sodne veje oblasti, neodvisen položaj sodnikov in neoviran dostop do sodišča.

Po stališču Sodnega sveta se določba 5. člena Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolevnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list št. 147/2021, 149/2021, 152/2021 in 155/2021) ne nanaša na delovanje sodne veje oblasti.«

(2)

Na 4. seji 7. 10. 2021 je Sodni svet podal izjavo v zvezi z enostranskim znižanjem sredstev v predlogu sprememb proračuna RS za leto 2022 za Sodni svet in sodstvo.

»Sodni svet glede na enostransko znižanje sredstev tako za Sodni svet kot Vrhovno sodišče RS v predlogu sprememb proračuna za leto 2022, ki bi lahko ogrozilo poslovanje Sodnega sveta in sodišč ter vplivalo na izvajanje sodne oblasti, opozarja, da spreminjanje proračuna na način, ki ne omogoča tehtne strokovne razprave in v katerem se ne ocenijo posledice za delovanje Sodnega sveta in sodstva, z vidika zagotavljanja vladavine prava in demokratičnih standardov modernih držav ni sprejemljivo.«

(3)

Na 5. seji 21. 10. 2021 je Sodni svet sprejel stališče v zvezi z neprimernimi in žaljivimi reakcijami najvišjih predstavnikov izvršilne in zakonodajne oblasti v zvezi z odločitvami sodne veje oblasti.

»Sodni svet ponovno opozarja na spoštljivost izražanja med najvišjimi predstavniki vej oblasti še posebej, ko gre za komentiranje sodnih odločb in izkrivljanje njihove prave vsebine. Neprimerna in žaljiva komunikacija kaže na nerazumevanje oziroma nesprejemanje temeljev demokratične družbene ureditve in vloge sodstva.

Ustavno načelo delitve oblasti zahteva posebno previdnost glede vsakega ravnanja, s katerim bi druga veja oblasti lahko posegla v avtonomno polje sodne veje oblasti, kar se v zadnjem obdobju odraža zlasti v zanikanju in neprimernem komentiranju vsake sodne odločitve, ki ni v skladu z voljo najvišjih predstavnikov izvršilne in zakonodajne oblasti. Kritično ocenjevanje dela sodne veje oblasti sicer ni izključeno, a mora izražanje stališč ostati v okvirih visokega nivoja kulturne komunikacije.

Sodni svet poziva tudi vse najvišje predstavnike oblasti zlasti Predsednika RS, Predsednika Državnega zbora RS in Predsednika Vrhovnega sodišča RS, da v primerih neprimerne in žaljive kritike dela sodne veje oblasti zavzamejo aktivno stališče, saj njihov molk pomeni dopuščanje erozije pravne države in krni položaj sodne veje oblasti.«

(4)

Na 6. seji 4. 11. 2021 je Sodni svet sprejel izjavi glede tвитov predsednika Vlade RS Janeza Janše in izjave mag. Andreja Vizjaka.

»K tвitu predsednika Vlade Janeza Janše o tem, da je velenjsko sodišče "napakirano s klientelistično paletto članov ali simpatizerjev SD-ja" in k izjavi nekdanjega ministra za gospodarstvo mag. Andreja Vizjaka "da bi sodniku strl jajca"

Gre za skrajno neprimerni oziroma zavržni izjavi visokih predstavnikov izvršilne veje oblasti, ki izkazuje grobo nespoštovanje do sodne veje oblasti, in presegata običajne demokratične standarde, ki odražajo širše vrednote družbe v okolju držav članic EU.

Sodni svet znova poudarja pomen spoštljivosti izražanja med najvišjimi predstavniki vej oblasti še posebej, ko gre za komentiranje dela sodišč, posameznih sodnikov, sodnih odločb in izkrivljanje njihove prave vsebine. Neprimerna in žaljiva komunikacija kaže na nerazumevanje oziroma nesprejemanje temeljev demokratične družbene ureditve in vloge sodstva. Kritično ocenjevanje dela sodne veje oblasti sicer ni izključeno, a mora izražanje stališč ostati v okvirih visokega nivoja kulturne komunikacije. Ob spoštovanju načel vladavine prava, zlasti pravic do pravnega varstva in do pravnega sredstva, ki strankam v postopkih pred slovenskimi sodišči zagotavljajo enako varstvo pravic, je diskreditacija dela sodnikov in sodišč s strani omenjenih predstavnikov izvršilne oblasti nesprejemljiva.

K tvitu predsednika Vlade Janeza Janše, da ne drži, da je Vlada Sodnemu svetu enostransko znižala sredstva za delovanje v letu 2022

Za leto 2022 sprejeti proračun Sodnega sveta znaša 777.268 EUR, enako kot je predvideno po vladnem predlogu sprememb proračuna za leto 2022. V vladnem predlogu sprememb proračuna za leto 2022 pa ni upoštevano, da bo Sodni svet kot samostojni in neodvisni državni organ moral v naslednjem letu iz lastnega proračuna zagotavljati tudi sredstva za delo štirih dodeljenih sodnikov v predvideni višini 211.000 EUR letno, kar je bilo dogovorjeno z okvirnim sporazumom med Vrhovnim sodiščem RS in Sodnim svetom z dne 1. 6. 2021. Sredstva za stroške dela štirih dodeljenih sodnikov od 1. 1. 2022 namreč ne bodo zagotovljena več v integralnem proračunu Vrhovnega sodišča RS kot doslej pač pa v proračunu Sodnega sveta, s čimer je bilo Ministrstvo za finance seznanjeno. Vlada je nato s sklepom številka 41003-5/2021/8 z dne 24. 6. 2021 sprejela Razrez po predlagateljih finančnih načrtov in po nadskupinah tipov postavk, v katerem je že upoštevala prerazporeditev sredstev za sodnike, ki so dodeljeni na Sodni svet. Za Sodni svet je bila za leto 2022 določena kvota v višini 933.518 EUR, ki jo je Sodni svet do postavljenega roka tudi evidentiral v aplikacijo za pripravo proračunov SAPPRA in mu omogoča finančno vzdržno poslovanje v letu 2022.

Vztrajanje pri lanskoletnih številkah (777.268 EUR) brez upoštevanja dodatnih sredstev za stroške dela dodeljenih sodnikov je ne glede na težko finančno situacijo, v kateri se je znašla država po pandemiji koronavirusne bolezni, za redno poslovanje Sodnega sveta nevzdržno. Če bi obveljal vladni predlog, bo delovanje Sodnega sveta bistveno oteženo in deloma onemogočeno, saj poplačilu fiksnih oziroma ostalih materialnih stroškov ne bo mogoče zagotoviti sredstev niti za stroške dela vseh zaposlenih in dodeljenih sodnikov. S tem pa bo ogrožena tudi samostojnost in neodvisnost Sodnega sveta kot ustavnega organa. Poudariti je treba, da gre za enostransko odločitev Vlade, ki pred sprejemom predloga sprememb proračuna za leto 2022 Sodnega sveta o zmanjšanju že določenih sredstev ni obvestila. Sodni svet izpostavlja, da je finančna neodvisnost pravosodnih organov, torej tudi Sodnega sveta, eden od temeljev, ki vpliva na delovanje sodne veje oblasti in s tem vladavine prava, na kar v letnem poročilu Rule of Law Report 2021 opozarja tudi Evropska komisija.

Izjave predsednika Sodnega sveta v Državnem zboru 2. 11. 2021 ob izročitvi Letnega poročila za 2020 predsedniku Državnega zbora Igorju Zorčiču, so se nanašale zgolj na postopek sprejemanja predloga sprememb proračuna za leto 2022 in ne na sprejemanje proračunov za leti 2022 oziroma 2023, na kar se nanaša predmetni tvit predsednika Vlade. Še več, Sodni

svet je izrecno poudaril, da je vladni predlog proračuna za leto 2023 za Sodni svet ustrezen. Iz pojasnjene izhaja, da vse izjave predsednika Sodnega sveta v celoti držijo.«

(5)

Na 9. seji 16. 12. 2021 je Sodni svet sprejel stališče v zvezi z novinarskim vprašanjem o objavi na Twitter računu Vrhovnega sodišča RS z dne 6. 12. 2021:

»Sodni svet v okviru skrbi za javni ugled sodstva skladno s prvim odstavkom 2. člena Zakona o sodnem svetu (ZSSve) poudarja pomen načela transparentnosti delovanja sodstva, v okviru katerega je sodna uprava dolžna posredovati zainteresirani javnosti vse pomembne informacije o dejstvih, ki se nanašajo na opravljanje sodniške funkcije. Način komunikacije sodne uprave Vrhovnega sodišča RS v objavi na Twitter računu z dne 6. 12. 2021 Sodni svet ocenjuje kot neustrezen in neprimeren.«

3.10 Sodelovanje z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji

V letu 2021 so oba predsednika, drugi člani Sodnega sveta, oba generalna sekretarja in dodeljeni sodniki sodelovali na sejah Mandatno volilne komisije Državnega zbora v zvezi z obravnavno predlogov Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje kandidatov na prosta sodniška mesta ter predlogi za dovolitev kazenskega pregona zoper sodnike. Sodelovali so tudi na sejah Odbora za pravosodje Državnega zbora v zvezi z obravnavanimi predlogi zakonskih sprememb in dopolnitev s področja pravosodja ter položaja sodstva in Sodnega sveta v pravosodnem sistemu.

Oba predsednika, generalna sekretarja ter dodeljeni sodniki so se udeleževali tudi sej Državnega zbora, na katerih je Državni zbor odločal o predlogih Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje sodnikov na sodniška mesta, ter svečanih priseg izvoljenih sodnikov pred predsednikom Državnega zbora.

Prav tako so se predsednika, člani, generalna sekretarja in dodeljeni sodniki udeleževali sestankov z relevantnimi ministrstvi (pravosodje, finance, javna uprava) in predsedniki sodišč ter različnih dogodkov v širšem pravosodnem prostoru (npr. Slavnostna akademija ob 50 obletnici ustanovitve Slovenskega sodniškega društva, Slavnostna seja Ustavnega sodišča, Dan slovenskih odvetnikov).

Tabela 18: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi

	2021
Odbor za pravosodje	4
Mandatno-volilna komisija	9
Zaprisege sodnikov	2
Seje Državnega zbora	8
Sestanki ministrstva	4
Drugi dogodki in srečanja	15
Skupaj	42

3.11 Mednarodno sodelovanje

Sodni svet skuša biti v okviru razpoložljivih finančnih in kadrovskih virov aktiven člen evropskega pravosodnega prostora. Njegove mednarodne aktivnosti so zlasti povezane s sodelovanjem v Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ), katere delovanje v pretežni meri podpira Evropska komisija.

3.11.1 Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov

V letu 2020 je Sodni svet postal član Izvršnega odbora ENCJ za čas dveh let (od 10. 6. 2020 do junija 2022). V mesecu juniju 2022 je bil mandat Sodnega sveta v izvršnem odboru ENCJ podaljšan za naslednji dve leti. V njem ga ves čas zastopa dr. Erik Kerševan.

Skupščine ENCJ, ki je potekala 2. 6. 2021 sta se udeležila tedanji predsednik dr. Erik Kerševan ter članica mag. Jana Petrič.

V letu 2021 je Sodni svet aktivno sodeloval tudi pri vseh projektih in konferencah ENCJ. Prva projektna skupina se že več let kontinuirano ukvarja s tematiko Neodvisnosti in odgovornosti sodstva. Druga projektna skupina, ki je proučevala vprašanje zaupanja javnosti v sodstvo in podobe sodstva v javnosti, je delo zaključila. Tematika tretje projektne skupine se nanaša na vprašanje možnosti/primernosti t. i. digitalnega sodstva, Projektna skupina »Effective remedies in times of emergency« pa je bila ustanovljena z namenom spremljanja položaja pravosodnih sistemov v času epidemije COVID in iskanja dobrih praks za zagotavljanje sodnega varstva tudi v času izjemnih dogodkov in situacij. Pri prvem projektu je sodelovala članica mag. Jana Petrič, s septembrom 2021 pa jo je nadomestila podpredsednica dr. Urška Kežmah. Srečanj druge projektne skupine se je udeleževal predsednik Vladimir Horvat. Član tretje projektne skupine je dr. Erik Kerševan. V letu 2022 je ENCJ ustanovil novo projektno skupino, ki se ukvarja s pripravo besedila in stališč kodeksa za člane sodnih svetov, v kateri Sodni svet zastopa mag. Jonika Marflak Trontelj.

Med članicami ENCJ poteka sodelovanje tudi na področju izmenjave podatkov s področja zakonske ureditve in delovanja sodstva ter sodnih svetov. V letu 2021 je Sodni svet na podlagi zaprosil drugih članic ENCJ podal skupno 23 poročil s področja ustavne in zakonske ureditve in delovanja sodstva v Sloveniji ter Sodnega sveta.

Tabela 19: Mednarodna izmenjava podatkov 2019, 2020 in 2021

	2019	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Izmenjava podatkov	16	27	23	-14,8

3.11.2 Obiski tujih delegacij, organizacije mednarodnih srečanj

V letu 2021 se je Sodni svet dvakrat srečal s predstavniki Generalnega direktorata Evropske komisije za pravosodje in potrošnike na temo delovanja slovenskega pravosodnega sistema in položaja Sodnega sveta.

3.12 Sodno varstvo

3.12.1 Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles

V postopkih pred Sodnim svetom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ZSSve ne določa drugače (31. člen ZSSve). Zoper odločbe in sklepe Sodnega sveta je dovoljen upravni spor, v katerem odloča Vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov (36. člen ZSSve). Tudi zoper odločbe disciplinskega sodišča je dopustno sodno varstvo po 36. členu ZSSve (43. člen ZSSve).

Sodni svet je v letu 2021 s 197¹⁵ odločbami in sklepi odločil o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov. Pred Vrhovnim sodiščem je bilo v letu 2021 vloženi le 11 tožb zoper odločitve Sodnega sveta oziroma 5,6 % vseh odločitev, in sicer:

- 3 tožbe neizbranih kandidatov za sodniška mesta,
- 4 tožbe zoper negativne odločitve o predlogih za napredovanje,
- 1 tožba zoper izbiro glede predsednika sodišča,
- 1 tožba v zadevi kršitve neodvisnosti in
- 2 tožbi v drugih zadevah.

Vrhovno sodišče je odločilo v 10 postopkih, pri čemer je 5 tožb zavrnilo, v 5 primerih pa je tožbam ugodilo in odločitev Sodnega sveta odpravilo.

Do konca leta 2021 sta ostala nerešena še dva upravna spora.

¹⁵ Seštevek iz tabele 15 (zap. št. 6+11+13+14+15+16+17+18), brez zap. št. 20.

Tabela 20: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles v številkah v letu 2021

Vrsta odločitve	Odprti upravni spori iz preteklih let	Novi upravni spori	Zaključeni upravni spori	Potrjene odločbe (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	Odpravljene odločbe
Kandidacijski postopki - sodniki	1 (2018)	/	1	1	/
Kandidacijski postopki – vodstvena mesta	/	3	3	/	3
Napredovanja	/	4	3	1	2
Negativne ocene	/	/	/	/	/
Dodelitve	/	/	/	/	/
Premestitve	/	/	/	/	/
Prenehanja funkcije / službe	/	/	/	/	/
Mirovanja	/	/	/	/	/
Nezdružljivost funkcije	/	/	/	/	/
Kršitve neodvisnosti	/	1	1	1	/
Disciplinske odločbe	/	/	/	/	/
Odločbe informacijskega pooblaščenca	/	/	/	/	/
Zadeve sodne uprave (razrešitev / suspenz)	/	2	2	2	/
Odločitev Sodnega sveta o pritožbi zoper odločbo predsednika sodišča	/	1	/	/	/
Skupaj	1	11	10	5	5

Tabela 21: Sodno varstvo primerjava s preteklim poročevalskim obdobjem

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Novi upravni spori v posameznem letu	7	11	57,1
Skupno število upravnih sporov v posameznem letu	10	12	20,0
Zaključeni upravni spori	9	10	11,1
a. Potrjene odločitve (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	4	5	25,0
b. Odpravljene odločitve	5	5	/
Odpri upravni spori ob koncu leta	1	2	100,0

3.12.2 Tožbe Sodnega sveta

V letu 2021 Sodni svet ni vložil nobene tožbe.

3.13 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

3.13.1 Javnost delovanja

Sodni svet deluje po načelu javnosti. S svojim odzivnim in zakonsko skladnim delovanjem v zvezi s podanimi zahtevami po informacijah javnega značaja, korektnimi odnosi z javnostjo in urejeno spletno stranjo dokazuje, da je preglednost delovanja zanj prioriteta. Pomembno pa je, da so zahteve po transparentnosti in posledične rešitve v zvezi z zagotavljanjem preglednega in javnega delovanja posameznega organa skladne z naravo dela organa.

Sodni svet ni predstavniško (zakonodajno) telo, v katerem se usklajujejo različni družbeni interesi. Je organ, katerega poslanstvo je skrb za neodvisnost ter odgovorno in učinkovito delovanje sodstva. Njegove naloge so zato pretežno strokovne narave. Takšna pa je po Ustavi tudi njegova sestava. Člani Sodnega sveta so priznani strokovnjaki s področja pravosodnega sistema. Narava dela Sodnega sveta na sejah ima zato v pretežnem delu značaj strokovnega posvetovanja in usklajevanja, katerega rezultat so bodisi sprejeta strokovna stališča/mnenja o vprašanih, ki se tičejo sodstva, bodisi odločitve o položaju posameznih sodnikov. Velik del (mnogokrat pretežni del) dela Sodnega sveta na sejah pa se nanaša tudi na osebne podatke posameznikov, ki so predmet Zakona o varstvu osebnih podatkov, pri čemer pa pri tem ne gre vedno za proces odločanja o pravicah in obveznosti teh posameznikov.

Javnost in preglednost se zato zagotavljata prvenstveno skozi prost dostop do dokumentov v okviru Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ); javnim objavljanim predvidenih sej in dnevnih redov, zapisnikov sej ter sprejetih odločitev; novinarskimi konferencami; zahtevi po obrazložitvi odločitev. Zaradi interesov izvajanja nalog Sodnega sveta ter krepite transparentnosti in pravne države lahko Sodni svet tudi odloči, da sejo ali del seje odpre za javnost (18. člen Poslovnika).

Nadalje se javnost zagotavlja z objavo splošnih aktov ter odločitev o imenovanjih sodnikov in prenehanju sodniške funkcije oziroma službe v Uradnem listu. Na spletni strani Sodnega sveta so zainteresirani javnosti na voljo tudi splošni podatki o Sodnem svetu (predstavitev, sestava, poslanstvo, naloge, pristojnosti, način delovanj in kontaktni podatki).

3.13.2 Odnosi z javnostmi

Sodni svet ostaja prepoznaven dejavnik v sistemu organizacije državne oblasti. V letu 2021 so naloge s področja odnosov Sodnega sveta z javnostmi izvajali predsednika dr. Erik Kerševan in Vladimir Horvat, podpredsednika prof. dr. Grega Strban in dr. Urška Kežmah ter generalna sekretarja Maja Rozman in Domen Horvat. Generalna sekretarja sta bila vsak v svojem času trajanja mandata tudi pooblaščen osebni za dostop do informacij javnega značaja.

Sodni svet je v letu 2021 prejel 59 novinarskih vprašanj, povezanih z delom in odločitvami Sodnega sveta, kar je enako kot v predhodnem poročevalskem obdobju. Na vsa novinarska vprašanja je tekoče (praviloma nemudoma oziroma najkasneje v dveh delovnih dnevih) odgovoril.

V letu 2021 je prejel 7 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, pri čemer je bilo:

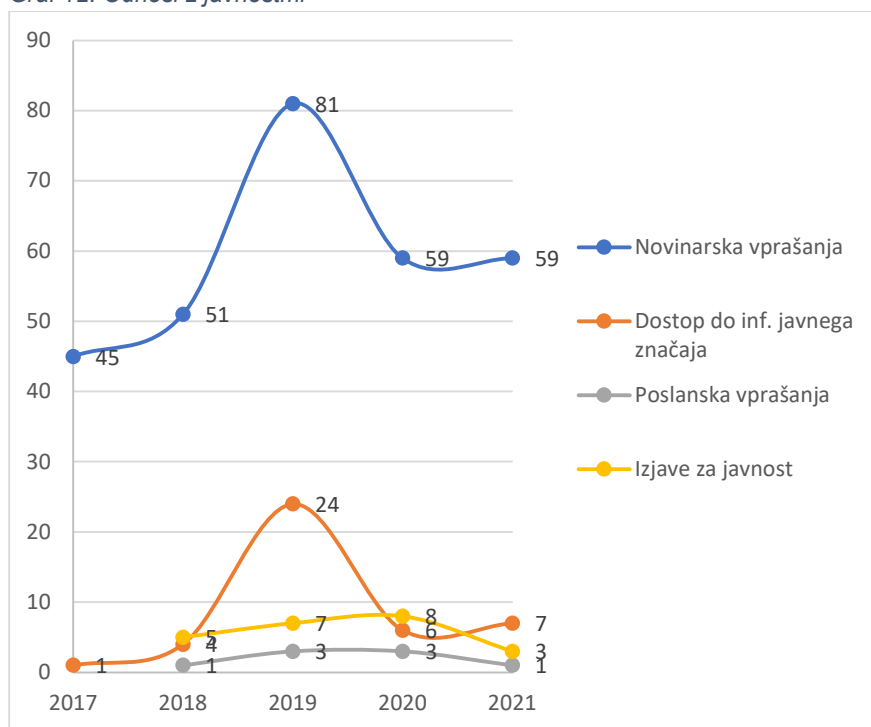
- v 4 primerih zahtevi ugodeno,
- v 2 primeru je bila zahteva zavrnjena
- 1 zadeva je bila odstopljena pristojnemu organu.

V letu 2021 je Sodni svet z Ministrstva za pravosodje prejel 3 zaprosila za podajo podlag za odgovor na poslanska vprašanja. Podane so bile 3 izjave za javnost. Sicer pa je Sodni svet z nastopom novega predsednika Vladimirja Horvata komuniciranje z javnostjo prilagodil na način, da se vse novice, izjave in pomembnejša stališča objavljajo prvenstveno na uvodni spletni strani www.sodni-svet.si v razdelku objave.

Tabela 22: Odnosi z javnostmi v številkah

	2017	2018	2019	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Novinarska vprašanja	45	51	81	59	59	/
Dostop do inf. javnega značaja	1	4	24	6	7	17
Poslanska vprašanja	/	1	3	3	1	-67
Izjave za javnost	<i>ni podatka</i>	5	7	8	3	-63

Graf 12: Odnosi z javnostmi

4 KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO

4.1 Predstavitev

Komisija za etiko in integriteto (v nadaljevanju komisija) je samostojno delovno telo Sodnega sveta (49. člen ZSSve in prvi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta).

Komisijo sestavlja pet sodnikov. Člane imenuje Sodni svet, in sicer štiri izmed kandidatov, ki se na poziv prijavijo sami ali jih predlagajo sodišča ali drugi sodniki, in enega izmed članov Sodnega sveta (50. člen ZSSve).

Komisija je bila ustanovljena na podlagi novele Zakona o sodiščih (novela ZSL-L).¹⁶ Sodni svet je 11. junija 2015 sprejel Kodeks sodniške etike (v nadaljevanju kodeks), nato pa na sejah 3. septembra 2015 in 19. novembra 2015 imenoval 5 članov komisije za mandatno obdobje 6 let. 15. decembra 2015 je bila izvršena (prva) konstitutivna seja komisije.

V letu 2021 so bili člani komisije:

- mag. Nina Betetto, vrhovna sodnica svetnica in predsednica komisije v obdobju od 15. 12. 2015 do 15. 12. 2017, od 16. 12. 2017 do 15. 12. 2019 in od 16. 12. 2019 do 2. 9. 2021, ko se članom komisije izteče mandat,
- Janja Roblek, okrožna sodnica svetnica, predsednica Okrožnega sodišča v Kranju do 12. 7. 2021 in namestnica predsednice komisije v obdobju od 15. 12. 2015 do 15. 12. 2017, od 16. 12. 2017 do 15. 12. 2019 in od 16. 12. 2019 do 16. 12. 2020,

¹⁶ Uradni list RS, št. 17/2015 z dne 13. 3. 2015

- Jernej Kovše, okrajni sodnik svetnik, predsednik Okrajnega sodišča v Novi Gorici,
- mag. Jana Petrič, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru in
- Branko Reisman, višji sodnik svetnik, podpredsednik Višjega sodišča v Mariboru.

Za nadomestnega člana komisije je bil imenovan mag. Dragan Trivić, okrožni sodnik svetnik na Okrožnem sodišču v Ljubljani od 4. 3. 2021 do 2. 9. 2021.

Sodni svet RS je na podlagi 1. in 2. alineje drugega odstavka 50. člena ZSSve v zvezi s 3. alinejo 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve, na 67. seji 1. 7. 2021 in na 2. seji 2. 9. 2021 imenoval nove člane komisije.

V drugem šestletnem mandatu od 3. 9. 2021 do 2. 9. 2027 so člani komisije:

- Zvone Strajnar, višji sodnik svetnik na Višjem sodišču v Ljubljani in predsednik komisije v obdobju od 28. 9. 2021 do 28. 9. 2023
- Marjetica Žibert, okrožna sodnica svetnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu in namestnica predsednika komisije v obdobju od 28. 9. 2021 do 28. 9. 2023
- mag. Jonika Marflak Trontelj, višja sodnica svetnica na Upravnem sodišču RS
- Franc Testen, upokojeni vrhovni sodnik svetnik in
- Janez Vlaj, upokojeni vrhovni sodnik svetnik.

4.2 Pristojnosti in naloge

Komisija v okviru svojih pristojnosti prispeva h krepitvi profesionalne etične zavesti sodnikov in ugleda sodstva. Pri izvajanju svojega poslanstva upošteva in opozarja na etična načela kodeksa sodniške etike in druga etična načela, ki omogočajo, spodbujajo in zagotavljajo kakovostno delo sodišč in sodnikov ter ugled sodstva (drugi in tretji odstavek 2. člena Poslovnika Komisije za etiko in integriteto ter prvi in drugi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta).

Kodeks, ki po določilu drugega odstavka 53. člena ZSSve zavezuje vse sodnike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje, je Sodni svet na podlagi drugega odstavka 65. člena ZSSve sprejel na 98. seji 1. junija 2017 in je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.¹⁷ Gre za vsebinsko enak dokument, ki ga je Sodni svet na podlagi novele ZS-L sprejel že na 55. seji 11. junija 2015.

Komisija ima na podlagi prvega odstavka 49. člena ZSSve naslednje pristojnosti:

- sprejema načelna mnenja glede ravnanj sodnikov, ki pomenijo kršitev kodeksa,
- izdaja priporočila za spoštovanje pravil sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom,
- sprejema smernice s področja sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom in
- v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete.

¹⁷ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/kodeks>

4.3 Delo

Kot samostojno delovno telo Sodnega sveta deluje komisija na sedežu Sodnega sveta. Način dela komisije je določen z ZSSve in Poslovnikom Komisije za etiko in integriteto (četrti odstavek 49. člena ZSSve). Poslovník Komisije za etiko in integriteto (v nadaljevanju Poslovník komisije) je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.¹⁸

Finančna sredstva za delovanje ter strokovno-administrativno podporo komisiji zagotavlja strokovna služba (9. člen Poslovnika Sodnega sveta). Za tekoče izvajanje nalog komisije je v strokovni službi imenovan tajnik komisije, ki je dodeljeni sodnik in ki pripravlja gradiva za sejo; skrbi za tehnično izvedbo sej; pripravlja poročila, osnutke odločitev, mnenj, priporočil, smernic, mnenj in dopisov iz pristojnosti komisije; skrbi za izvajanje poslovnika; skrbi za izvajanje sprejetih sklepov komisije; skrbi za objavo odločitev in stališč komisije ter izvaja druga dela in naloge po navodilih predsednika in v skladu s sklepi komisije.

V letu 2021 je naloge tajnika komisije opravljala dodeljena okrožna sodnica svetnica Alenka Klemenčič.

4.3.1 Seje

Komisija dela in sprejema odločitve, mnenja in priporočila o zadevah iz svoje pristojnosti na sejah in dopisnih sejah (13. člen Poslovnika komisije). Sklici sej se skupaj z dnevnim redom objavljajo na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč (tretji odstavek 16. člena Poslovnika komisije). O sejah komisije se vodi zapisnik, ki se prav tako objavi na spletni strani Sodnega sveta in na intranetni strani sodišč (21. člen Poslovnika komisije).

V letu 2021 je imela komisija 10 rednih sej, kar pomeni kar 66,67 % povečanje v primerjavi s predhodnim poročevalskim obdobjem (6 sej v letu 2020). Dnevni redi in zapisniki sej so objavljeni na intranetni strani sodišč in na spletni strani Sodnega sveta.¹⁹

4.3.2 Akti in aktivnosti

Komisija ureja splošna vprašanja iz svojih pristojnosti s smernicami in priporočili. Posamična ravnanja sodnikov presoja na podlagi vloženih pobud in zahtev z načelnimi mnenji. V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete (49. člen ZSSve in 25. člen Poslovnika komisije).

4.3.3 Pobude in zahteve, načelna mnenja in smernice

Pobudo za obravnavo zadeve iz pristojnosti komisije lahko poda vsaka fizična ali pravna oseba. Komisija o sprejemu pobude v obravnavo odloči glede na to, ali gre za pomembno vprašanje iz pristojnosti komisije.

¹⁸ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/komisija>

¹⁹ <http://www.sodni-svet.si/#/kei> (izbira Predlogi dnevnih redov in zapisniki sej)

Zahtevo za obravnavo zadeve iz pristojnosti komisije lahko podajo član komisije, član Sodnega sveta, predsednik Vrhovnega sodišča in minister. Komisija je zahtevo dolžna sprejeti v obravnavo (prvi in drugi odstavek 52. člena ZSSve).

V letu 2021 ni bila vložena nobena zahteva za obravnavo zadev iz pristojnosti komisije, vloženi pa je bilo 16 pobud strank, 4 več kot v predhodnem poročevalskem obdobju.

Po obravnavanju pobud na sejah je komisija v nadaljnje reševanje odstopila štiri pobude strank in sicer dve Svetovalcu sodnikom za področje etike in integritete, eno Sodnemu svetu in eno Slovenskemu sodniškemu društvu. V obravnavo je sprejela dve pobudi, od katerih je v eni sprejela načelno mnenje, obravnavanje ene pobude pa še ni zaključeno. Preostalih deset zadev komisija ni sprejela v nadaljnjo obravnavo in je o tem obvestila stranke z obrazloženim dopisom.

V sedemletnem obstoju je komisija izdala 21 načelnih mnenj: v letu 2015 eno, v letu 2016 šest, v letu 2017 tri, v letu 2018 dve, v letu 2019 pet, v letu 2020 eno in v letu 2021 dve načelni mnenji. Vsa načelna mnenja so v anonimizirani obliki objavljena na spletni strani Sodnega sveta (tretji odstavek 49. člena ZSSve).²⁰

V sedemletnem obstoju je komisija sprejela štiri smernice in 1 dopolnitev smernic: v letu 2018 dve, v letu 2019 eno in eno dopolnitev smernic in v letu 2021 eno smernico. Vse smernice in dopolnitev smernic so v anonimizirani obliki objavljene na spletni strani Sodnega sveta.²¹

4.3.4 Kodeks sodniške etike

Takoj po ustanovitvi je komisija pričela s pripravo smernic za etično ravnanje sodnikov. Sodni svet je sprejel Kodeks sodniške etike na 55. seji 11. junija 2015, komisija pa je pripravila in sprejela besedilo komentarja kodeksa na svoji 4. seji 19. aprila 2016. V komentarju je vsako načelo kodeksa pojmovno razdelano. Pri načelu neodvisnosti je glede na njegov pomen in za boljše razumevanje orisana tudi njegova kratka zgodovina. Vsako načelo ima nato kar se da izčrpno podane splošne smernice za sodnikovo vedenje, ki so za določena, najbolj problematizirana področja sodnikovega vedenja (tako pri izvrševanju sodne funkcije kot pri zunaj sodnih aktivnostih), še dodatno razdelana in orisana s predstavitev konkretnih primerov. Skozi celotno besedilo komentarja so sodnikom predstavljena tudi sredstva, s katerimi lahko rešujejo etične dileme v zvezi z njihovim vedenjem in ravnanjem (načelo sorazmernosti, objektivni in subjektivni test).

V začetku leta 2017 je bil komentar posodobljen in dopolnjen. Komisija je na 9. seji 29. 11. 2016 sklenila, da bo smernice etičnega vedenja sodnikov dopolnjevala in nadgrajevala naprej, predvsem na podlagi presoje konkretnih ravnanj sodnikov s sprejemanjem načelnih mnenj in nato na podlagi novih spoznanj spletno različico komentarja tudi v prihodnje posodabljala in dopolnjevala. Komentar je bil v letu 2017 tudi lektoriran in preveden v angleški jezik. Obe

²⁰ <http://www.sodni-svet.si/#/ssvet/staliscalnOdlocitveMenu>

²¹ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/priporocila>

različici (slovenska in angleška) sta objavljeni na spletni strani Sodnega sveta.²² Na pobudo komisije je Sodni svet v letu 2017 komentar izdal tudi v knjižni obliki z naklado 1.800 izvodov.

Knjižica je izraz zavedanja slovenskega sodstva o vlogi, ki jo ima za slovensko družbo, ter pripravljenosti prizadevati si za spremembe v lastnih vrstah v smeri neodvisnega, kakovostnega in učinkovitega izvrševanja sodne veje oblasti. Poleg praktične vrednosti ima tudi simbolni pomen. Kodeks namreč ni samo vodilo in pomoč sodnikom pri reševanju etičnih dilem, s katerimi se srečujejo v poklicnem in zasebnem življenju. Namenjen je tudi širši (strokovni in laični) javnosti, ker na eni strani pojasnjuje, kaj lahko pričakuje od sodnikov, na drugi strani pa želi z zapisom poklicnih etičnih načel utrjevati zaupanje v sodstvo in ugled tega poklica.²³ Sodni svet je zato na pobudo komisije knjižico izročil ne le vsem sodnikom in sodiščem, ampak tudi ključnim deležnikom državne oblasti in pravosodja, pravnim fakultetam in univerzitetnim knjižnicam ter Narodni in univerzitetni knjižnici v okviru zakonske dolžnosti izročitve obveznega izvoda publikacije.

V novembru 2018 je bila izdana tudi knjižna oblika angleške komentarja kodeksa z naklado 100 izvodov. Knjiga ima med drugim simbolni pomen za slovensko sodstvo, zato je lahko primerno darilo ob posebnih priložnostih (obiski tujih delegacij sodišč in drugih organov).

4.3.5 Izobraževanje in usposabljanje sodnikov

V okviru pristojnosti komisije v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju (v nadaljevanju CIP) skrbeti za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete. Mag. Nina Betetto je v letu 2021 sodelovala pri naslednjih usposabljanjih in izobraževanjih: v okviru izobraževalnih programov CIP je imela dve predavanji za pripravnike in eno za predsednike sodišč, bila je slavnostna govornica ob lansiranju Help e-izobraževanja o etiki sodnikov, tožilcev in odvetnikov ter predavateljica ob začetku nacionalnih e-izobraževanj v Moldaviji.

4.3.6 Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja

V letih 2019 in 2020 je komisija svoje delovanje usmerila tudi v Pilotni projekt svetovalca sodnikom za etična vprašanja in na 25. seji 3. 9. 2019 sprejela osnutek Pravilnika o delu svetovalca sodnikom za področje etike in integritete, ki je bil s strani Sodnega sveta potrjen na 27. seji 3. 10. 2019.²⁴

V okviru enoletnega pilotnega projekta, ki je potekal v letu 2020, je bil na predlog komisije s strani Sodnega sveta na 27. seji 3. 10. 2019 za svetovalca imenovan upokojeni vrhovni sodnik svetnik Janez Vlaj.

Svetovalec je avtonomen subjekt, ki sodnikom svetuje glede etičnih vprašanj, s katerimi se srečujejo pri opravljanju sodniške funkcije in v zasebnem delovanju. Pri svojem delu je

²² Slovensko besedilo:

http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_sept_2017.pdf

Angleški prevod:

http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_ang_sept_2017.pdf

²³ Tako je opredelilo poslanstvo kodeksa že Slovensko sodniško društvo ob sprejemu Kodeksa sodniške etike v okviru društva v letu 2001.

²⁴ <http://www.sodni-svet.si/doc/kei/pravilnik-o-delu-svetovalca-sodnikom-za-eticne-zadeve-A.pdf>

samostojen in neodvisen, njegove pristojnosti pa so omejene na pisno ali ustno svetovanje, dajanje informacij v zvezi z etičnimi standardi in strokovno pomoč. Svetovalec ne predlaga konkretnih rešitev niti ne sprejema zavezujočih odločitev. Med njim in sodnikom, ki se obrne nanj za nasvet, pa vlada zaupno razmerje. Komunikacija med svetovalcem in sodnico/sodnikom poteka po varni elektronski pošti na posebej določen elektronski naslov: kei.svetovalec@sodisce.si. Poznejša komunikacija lahko poteka tudi osebno ali telefonsko, vse v skladu z medsebojnim dogovorom.

V letu 2020 je svetovalec prejel eno vprašanje s področja etičnih dilem, v letu 2021 pa dve vprašanji, ki mu jih je odstopila komisija.

Zaradi celovite ocene o njegovi učinkovitosti je komisija Sodnemu svetu predlagala podaljšanje pilotnega projekta še za eno leto, tj. do 31. 12. 2021, Sodni svet pa je predlogu Komisije sledil. Obenem je bil za to obdobje podaljšan tudi mandat sedanjemu svetovalcu, upokojenemu vrhovnemu sodniku svetniku Janezu Vlaju.

Zaradi imenovanja sedanjega svetovalca Janeza Vlaja za novega člana Komisije za etiko in integriteto za čas od 3. 9. 2021 do 2. 9. 2027, mu je z dnem 2. 9. 2021 prenehala funkcija svetovalca v okviru pilotnega projekta. Za novega svetovalca je bila do izteka pilotnega projekta imenovana mag. Nina Betetto, vrhovna sodnica svetnica na Vrhovnem sodišču RS.

Kljub skromnemu številu obravnavanih primerov je komisija ocenila, da je projekt dobro zasnovan, saj sodnikom omogoča, da se v primeru etičnih dilem pri opravljanju sodniške funkcije in v zasebnem življenju posvetujejo s svetovalcem. Sodnemu svetu je zato predlagala trajno ureditev svetovalca sodnikom za področje etike in integritete.

Sodni svet je na 14. seji 10. 3. 2022 podprl trajno ureditev svetovalca sodnikom za področje etike in integritete in potrdil Pravilnik o delu svetovalca sodnikom za področje etike in integritete. Za svetovalca sodnikom za področje etike in integritete za mandatno obdobje od 10. 3. 2022 do 9. 3. 2024 je bila imenovana mag. Nina Betetto, vrhovna sodnica svetnica na Vrhovnem sodišču RS.

4.3.7 Splošni akti

V letu 2021 komisija ni sprejela novih splošnih aktov.

4.4 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

4.4.1 Javnost delovanja

Komisija deluje po načelu javnosti. Javnost njenega dela se zagotavlja zlasti z objavami na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč, z novinarskimi konferencami, udeležbami na javnih in strokovnih srečanjih, publikacijami ter izdajanjem informacij javnega značaja v skladu z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja (36. člen Poslovnika komisije).

Komisija ima na spletni strani Sodnega sveta urejeno svojo stran (Etika in integriteta), kjer so zainteresirani javnosti na voljo podatki o komisiji (predstavitev in sestava; poslanstvo in naloge;

način delovanja; kontaktni podatki), sprejeti akti in predstavljeni pomembnejši (domači in tuji) dokumenti s področja sodniške etike, skupaj z ustreznimi povezavami.²⁵

Na spletni strani Sodnega sveta so objavljeni dnevni redi in datumi sej, zapisniki sej, sprejeti akti z obrazložitvami, Kodeks sodniške etike in komentar kodeksa (v slovenski in angleški različici), Poslovnik komisije ter drugi pomembnejši dokumenti in podatki. Dnevni redi in datumi sej ter zapisniki sej se objavljajo tudi na intranetni strani sodišč.

V skladu z nalogo skrbeti za izobraževanje sodnikov s področja etike komisija poleg objavljanja sprejetih aktov na spletnih straneh Sodnega sveta in intranetni strani sodišč o sprejemu načelnih mnenj, smernic in priporočil sodnike periodično (praviloma na vsake tri mesece) obvešča tudi prek elektronskih naslovov uradov sodišč (39. člen Poslovnika komisije).

V letu 2021 je komisija o sprejemu načelnih mnenj in smernic obvestila sodnike enkrat in sicer v juniju 2021.

4.4.2 Odnosi z javnostmi

V letu 2021 komisija ni prejela zahtev po ZDIJZ.

V letu 2021 je komisija prejela dve novinarski vprašanji po Zmed.

Tabela 23: Komisija za etiko in integriteto v številkah

	2019	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
Seje	7	6	10	67
Vložene zahteve	1	0	0	/
Obravnavane zahteve	1	0	0	/
Vložene pobude	20	12	16	33
Obravnavane pobude	6	3	2	-33
Načelna mnenja	5	1	3	200
Smernice in priporočila	2	0	1	/
Zahteve po ZDIJZ in Zmed	13	0	0	/

²⁵ <http://www.sodni-svet.si/#/kei/>

5 DISCIPLINSKI ORGANI

Uveljavitev in pričetek uporabe določb ZSSve je konec leta 2017 prinesla bistvene spremembe na področju izvedbe disciplinskih postopkov zoper sodnike. Spremembe se nanašajo tako na imenovanje in razrešitev disciplinskih organov kot na sam disciplinski postopek. Do pričetka uporabe določb ZSSve 20. 11. 2017 je bil disciplinski postopek v celoti urejen v ZSS. Pristojnost za vodenje disciplinskih postopkov je bila podeljena sodstvu. ZSSve pa je vodilno vlogo pri vodenju disciplinskih postopkov podelil Sodnemu svetu kot neodvisnemu in samostojnemu organu. S tem je bila dana posebna teža zagotavljanju neodvisnosti disciplinskih postopkov, posledično pa tudi povečanju oz. krepitvi zaupanja v sodstvo. ZSS še vedno vsebuje materialnopravne določbe glede disciplinske odgovornosti sodnikov in disciplinskih sankcij, ki se lahko izrečejo sodnikom.

Od pričetka uporabe določb ZSSve pri Sodnem svetu delujejo disciplinsko sodišče, disciplinski tožilec in njegov namestnik. Disciplinski organi imajo sedež pri Sodnem svetu, ki zagotavlja finančna sredstva, strokovno in administrativno pomoč ter druge pogoje za njihovo delo (42. člen ZSSve).

5.1 Predstavitev

Disciplinski organi so disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca ter disciplinsko sodišče (prvi odstavek 38. člena ZSSve). Disciplinski organi so pristojni za izvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike in delujejo po postopku, ki je predpisan z zakonom. Pri svojem delu so neodvisni (14. člen Poslovnika).

5.1.1 Disciplinsko sodišče

Disciplinsko sodišče ima devet članov. Trije člani so imenovani izmed članov Sodnega sveta. Eden izmed njih je predsednik sodišča, preostala dva sta njegova namestnika. Šest članov disciplinskega sodišča je imenovanih izmed sodnikov, ki jih predlaga občna seja Vrhovnega sodišča. Dva izmed njih sta vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva prvostopenjska sodnika (40. člen ZSSve).

Do novembra 2021 so bili člani disciplinskega sodišča (mandat 2017-2021):

- mag. Emil Zakonjšek, odvetnik in član Sodnega sveta, predsednik disciplinskega sodišča,
- Andrej Rozman, upokojeni notar in član Sodnega sveta, namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- prof. dr. Saša Prelič, član Sodnega sveta, namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- mag. Tatjana Steinman, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču, članica disciplinskega sodišča,
- Tomaž Pavčnik, vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču, član disciplinskega sodišča,
- Maja Baškovič, višja sodnica na Višjem sodišču v Ljubljani, članica disciplinskega sodišča,

- Mara Bristow, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru, članica disciplinskega sodišča,
- Mojca Hode, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu, članica disciplinskega sodišča in
- Janez Zeilhofer, višji sodnik na Okrožnem sodišču v Mariboru, član disciplinskega sodišča.

Sodni svet je na 5. seji 21. 10. 2021 imenoval nove člane disciplinskega sodišča, in sicer so z dnem 21. 11. 2021 svoj (ponovni) štiriletni mandat pričeli naslednji člani disciplinskega sodišča:

- mag. Emil Zakonjšek, odvetnik in član Sodnega sveta, kot predsednik disciplinskega sodišča,
- Andrej Rozman, upokojeni notar in član Sodnega sveta, kot namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- prof. dr. Saša Prelič, član Sodnega sveta, kot namestnik predsednika disciplinskega sodišča,
- mag. Tatjana Steinman, vrhovna sodnica svetnica na Vrhovnem sodišču, kot članica disciplinskega sodišča,
- Mitja Kozamernik, vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču, kot član disciplinskega sodišča,
- Boris Gabirjel Hrovat, višji sodnik svetnik na Višjem sodišču v Ljubljani, kot član disciplinskega sodišča,
- Mara Bristow, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru, kot članica disciplinskega sodišča,
- Mojca Hode, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu, kot članica disciplinskega sodišča in
- mag. Špela Koleta, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani, kot članica disciplinskega sodišča.

5.1.2 Disciplinski tožilec

Disciplinskega tožilca in njegovega namestnika na predlog občne seje Vrhovnega sodišča imenuje Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov. Disciplinski tožilec in njegov namestnik morata biti imenovana iz vrst vrhovnih sodnikov (38. in 40. člen ZSSve).

Novembra 2021 se je iztekel štiriletni mandat Marjeti Švab Širok, vrhovni sodnici na Vrhovnem sodišču, ki je opravljala funkcijo disciplinske tožilke, ter njenemu namestniku Mitji Kozamerniku, vrhovnemu sodniku na Vrhovnem sodišču.

Sodni svet je na 5. seji 21. 10. 2021 na položaj disciplinskega tožilca imenoval dr. Primoža Gorkiča, vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču, na položaj njegovega namestnika pa Andreja Kmecla, vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču. Oba sta štiriletni mandat nastopila z dnem 21. 11. 2021.

5.2 Pristojnosti in naloge

5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca

Pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika lahko disciplinskemu tožilcu podajo predsednik sodišča, na katerem sodnik opravlja sodniško funkcijo, predsednik neposredno višjega sodišča, predsednik vrhovnega sodišča, minister za pravosodje in Sodni svet.²⁶ Na njeni podlagi lahko disciplinski tožilec zoper sodnika pred disciplinskim sodiščem (1) vložiti obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije; (2) sodišču predlaga opravo posameznih preiskovalnih dejanj; (3) presodi in odloči, da zoper sodnika disciplinskega postopka ne bo uvedel, o čemer je dolžan obvestiti pobudnika.

Če pobudo vložijo nelegitimiran pobudnik, jo disciplinski tožilec zavrže.

5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je pristojno za izvedbo oziroma za odločanje v treh različnih disciplinskih postopkih zoper sodnike. Disciplinski postopek, ki je pred sodiščem najpogostejši, se prične, ko disciplinski tožilec zoper sodnika na disciplinsko sodišče vložijo obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije. V tem postopku disciplinsko sodišče odloča v senatu treh sodnikov. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali namestnik predsednika disciplinskega sodišča. Sestavo senata določi predsednik disciplinskega sodišča in pri tem upošteva zakonske zahteve glede sestave senata ter letni raspored dela sodnikov disciplinskega sodišča, ki je bil od leta 2017 zaradi sprememb članstva trikrat spremenjen, in sicer dvakrat v letu 2018 in enkrat v letu 2019. S tem se zagotavlja pravica do naravnega sodnika tudi v disciplinskih postopkih, ob enakomerni obremenjenosti disciplinskih sodnikov. V teh postopkih disciplinsko sodišče odloči o disciplinski odgovornosti sodnika in o izreku disciplinske sankcije. Disciplinsko sodišče postopek vodi na podlagi določb ZSSve, ob smiselni uporabi določb Zakona o kazenskem postopku. Materialne določbe za odločanje sodišča glede disciplinske odgovornosti, disciplinskih sankcij in zastaranja so podane v ZSS, ob subsidiarni uporabi nekaterih določb Kazenskega zakonika. Tovrsten disciplinski postopek se zaključi bodisi z izrekom disciplinske sankcije, z oprostivijo obtožbe disciplinske kršitve, z zavrnitvijo predloga za izrek disciplinske sankcije ali s sklepom o ustavitvi postopka. Zoper odločitev disciplinskega sodišča ima le sodnik na voljo sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem (prim. sklep Vrhovnega sodišča, št. U 4/2019-23 z dne 10. 9. 2019).

Disciplinsko sodišče je pristojno tudi za opravo posameznih preiskovalnih dejanj. Te postopke vodijo disciplinski sodniki posamezniki, ki jih, skladno s sprejetim Rasporedom dela članov disciplinskega sodišča, določi predsednik disciplinskega sodišča. Postopki so končani, ko sodišče opravi preiskovalna dejanja, ki jih predlaga disciplinski tožilec.

²⁶ O stališču Sodnega sveta v zvezi s podajanjem pobud glej točko 3.5.2.

5.3 Delo

5.3.1 Delo disciplinskega tožilca

V letu 2021 je disciplinski tožilec prejel skupno štiri pobude za uvedbo disciplinskega postopka, in sicer:

- eno pobudo s strani predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo,
- dve pobudi s strani predsednika vrhovnega sodišča.

V obdobju 1. 1. do 31. 12. 2021 je disciplinski tožilec:

- v zvezi z eno pobudo postopek zaključil, saj je pobudnik pobudo umaknil;
- vložil dva predloga za izrek disciplinske sankcije in
- zavrgel tri pobude nelegitimiranih pobudnikov.

Predlogov za opravo preiskovalnih dejanj ni bilo.

5.3.2 Delo disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je v letu 2021 obravnavalo skupaj šest disciplinskih zadev, od katerih je bil v dveh zadevah predlog za izrek disciplinske sankcije vložen v letu 2019, v dveh zadevah v letu 2020 in v dveh zadevah v letu 2021. Vsi obravnavani predlogi so bili vloženi zoper sodnike, ki sodniško službo opravljajo na sodiščih prve stopnje.

V letu 2021 so bili pravnomočno končani štirje disciplinski postopki, in sicer je bil sodnik/sodnica v dveh zadevah oproščen očitanih disciplinskih kršitev, v dveh zadevah pa je disciplinsko sodišče postopek ustavilo.

Upravnih sporov po 43. členu v zvezi s 36. členom ZSSve v letu 2021 ni bilo.

V letu 2021 pred disciplinskim sodiščem tudi ni bil uveden noben postopek zaradi oprave preiskovalnih dejanj.

Tabela 24: Disciplinski organi v številkah

	2020	2021	Razlika 2020/2021 v %
1. Pobude za uvedbo disciplinskega postopka			
- Predsednik sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo	2	1	-50,0
- Predsednik neposredno višjega sodišča	1	0	-100,0
- Predsednik VS RS	1	2	100,0
- Sodni svet	/	/	/
- Minister za pravosodje	/	/	/
Skupno število pobud zakonsko legitimiranih pobudnikov	4	3	-25,0
Zavržene pobude legitimiranih pobudnikov	1	1 ²⁷	/
Predlogi za opravilo preiskovalnih dejanj	/	/	/
Vloženi predlogi za izrek disciplinske sankcije	3	2	-33,3
Prejete pobude nelegitimiranih pobudnikov	/	3	/
Zavržene pobude nelegitimiranih pobudnikov	1	3	200,0
2. Sklepi disciplinskega sodišča	2020	2021	
Oprostilni sklepi	1	2	100,0
Obsodilni sklepi	/	/	/
Zavrnilni sklepi	/	/	/
Sklepi o ustavitvi postopka	/	2	/
3. Uvedba disciplinskega postopka kljub nestrinjanju disciplinskega tožilca s pobudo (tretji odstavek 45. člena ZSSve)	2020	2021	
Skupno število prejetih predlogov	/	/	/
4. Suspenz (četrti odstavek 45. člena ZSSve)	2020	2021	
Suspenz	1	/	/
5. Upravni spor (43. člen v zvezi s 36. členom ZSSve)			
Upravni spor	/	/	/
6. Drugo	2020	2021	
Skupno število disciplinskih zadev, obravnavanih v posameznem letu, na podlagi predloga za izrek disciplinske sankcije	5	6	20,0
Skupno število disciplinskih narokov	2	3	50,0
Skupno število novinarskih vprašanj v zvezi z delom disciplinskih organov	8	9	12,5
Skupno število ZDIJZ v zvezi z delom disciplinskih organov	/	/	/
Število pritožbenih postopkov pri IP	/	/	/

²⁷ Disciplinski tožilec je pobudo le delno zavrzel.

6 VOLILNA KOMISIJA

Eden od temeljev neodvisnosti sodne veje oblasti je t. i. sodna (samo)uprava, v okviru katere sodstvo samo (brez zunanjih vplivov oziroma pritiskov) skrbi za notranjo organizacijo in delovanje sodstva. Pomemben element sodne samouprave so personalni sveti sodišč, katerih glavne naloge so ocenjevanje sodniškega dela sodnikov;²⁸ odločanje o pritožbah v določenih sporih med predsedniki sodišč in sodniki²⁹ in izvajanje nadzora nad delom posameznega sodnika.³⁰

Personalni svet sestavljajo po položaju predsednik sodišča in določeno število članov, ki jih izvolijo sodniki izmed sebe (31. člen ZS). Volitve članov personalnega sveta razpiše Sodni svet najmanj tri mesece pred iztekom mandata članov personalnega sveta, ki so voljeni (34. člen ZS). Člani personalnih svetov se volijo za dobo štirih let na način in po postopku, ki ga zakon, ki ureja Sodni svet, določa za volitve članov Sodnega sveta izmed sodnikov. Podrobnejša navodila o načinu volitev sprejme Sodni svet (prvi odstavek 35. člena ZS).

V pravnih sistemih se kot pomemben garant neodvisnosti sodne veje oblasti in hkrati mehanizem za nadzor in uveljavljanje odgovornosti sodne veje oblasti uveljavljajo tudi sodni sveti. Mednarodne smernice zagovarjajo, da imajo sodniki v tovrstnih organih večino oziroma najmanj polovico članov.³¹ Temu je sledil tudi slovenski ustavodajalec, ki je v 131. členu Ustave določil, da Sodni svet sestavlja enajst članov, od katerih pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov, šest članov pa izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo.

Vloga Sodnega sveta v zvezi z volitvami članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in članov personalnih svetov sodišč je tako naslednja:

- Sodni svet imenuje člane Volilne komisije,
- Volilni komisiji zagotavlja strokovno in administrativno podporo,
- razpiše volitve članov personalnih svetov in
- sprejeme navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov.³²

²⁸ Personalni svet izdelava za sodnike oceni sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega; za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto (prvi in drugi odstavek 31. člena ZSS).

²⁹ Personalni sveti odločajo o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč o koriščenju in odobritvi dopusta (59. in 63. člen ZSS).

³⁰ Predsednik sodišča je dolžan opraviti službeni nadzor nad delom posameznega sodnika na obrazloženo zahtevo pristojnega personalnega sveta (79b. člen ZSS).

³¹ Budimpeška resolucija, sprejeta na generalni skupščini Evropske mreže sodnih svetov (ENCJ) v Budimpešti 21.-23. maja 2008: <https://www.ency.eu/images/stories/pdf/opinions/budapestresolution.pdf>

Načela, priporočila in smernice ENCJ 2004-2017: https://pgwrk-websitemedia.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/pwk-web-ency2017-p/Reports/ENCJ_Distillation_Report_2004_2017.pdf

Posvetovalni svet evropskih sodnikov (CCJE), mnenje št.10(2007) glede Sodnih svetov: <https://rm.coe.int/168074779b>

³² Navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov sodišč, sprejeta na 113. seji 1. 3. 2018: <http://www.sodni-svet.si/doc/navodila-za-izvedbo-volitev-clanov-personalnih-svetov-sodisc.pdf>

6.1 Predstavitev

Volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov vodi volilna komisija, ki jo imenuje Sodni svet (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS). Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike. Za predsednika in namestnika predsednika volilne komisije se imenuje sodnik Vrhovnega sodišča (drugi odstavek 22. člena ZSSve).

V letu 2021 so bili člani Volilne komisije (mandat 2018-2022):

- predsednik: Peter Golob, vrhovni sodnik svetnik na Vrhovnem sodišču,
- namestnica predsednika: Brigita Domjan Pavlin, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču,
- članica: Jasna Šegan, višja sodnica svetnica na Upravnem sodišču,
- članica: mag. Miroslava Dobravec Jalen, višja sodnica svetnica na Upravnem sodišču,
- članica: mag. Špela Koleta, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani,
- članica: Andreja Simsič, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani,
- namestnica: Karmen Špringer, okrožna sodnica na Okrajnem sodišču v Ljubljani,
- namestnik: mag. Aleksander Urankar, višji sodnik na Višjem sodišču v Celju,
- namestnica: Breda Andolšek, višja sodnica na Višjem sodišču v Ljubljani, in
- namestnica: Martina Lepoša Hajtnik, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

6.2 Pristojnosti in naloge

Volilna komisija:

- vodi volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS),
- imenuje volilne odbore na voliščih (tretji odstavek 22. člena ZSSve),
- določi obrazce za izvedbo volitev ter enotne standarde za volilni material in druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil (tretji odstavek 22. člena ZSSve), potrdi in objavi kandidatne liste (tretji odstavek 20. člena ZSSve).

6.3 Delo

V letu 2021 se je iztekel mandat petim članom Sodnega sveta. Predsednik državnega zbora je razpisal volitve treh članov, ki jih izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo in dveh članov, ki na predlog predsednika republike izvoli Državni zbor. Odlok je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 41/2021.

Volilna komisija je 15. junija 2021 izvedla volitve treh članov Sodnega sveta, ki jih izmed sebe volijo sodniki. Končno poročilo o izidu volitev je objavljeno na spletni strani Sodnega sveta.³³

³³ Poročila o izidu volitev so objavljena na spletni strani: http://www.sodni-svet.si/doc/volilna-komisija/Končno_poročilo_s_popravkom_15_6_2021.pdf

B. OCENA STANJA V SODSTVU

7 ANALIZA STANJA V LETU 2021

Podatki Letnega poročila Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2021, ovrednoteni tudi s perspektive mednarodnih primerjalnih kazalnikov³⁴ o uspešnosti slovenskega sodstva, kažejo, da slovensko sodstvo kljub razmeram, ki jih je povzročila epidemija koronavirusne bolezni COVID-19, še naprej posluje stabilno in uspešno, pri čemer kazalniki za leto 2021 izkazujejo izboljšanje dela sodišč v primerjavi z letom 2020, ko je bilo zaradi izbruha COVID-19 delo sodišč tudi sicer bistveno bolj omejeno in okrnjeno. V primerjavi z letom 2020 so slovenska sodišča prejela 8 % več zadev, rešila pa so skupno za 10 % več zadev, tako da se je število nerešenih zadev v primerjavi z letom 2020 zmanjšalo za 8 %.³⁵ Navedeno je nedvomno posledica okoliščine, da so sodišča kljub nadaljevanju epidemije COVID-19 poslovala brez večjih zastojev kot v letu 2020. Število nerešenih pomembnejših zadev se je v letu 2021 glede na leto 2020 (85.479) ponovno zmanjšalo na 84.881. Zaskrbljujoča pa je okoliščina, da se v strukturi nerešenih zadev od leta 2014 (33 %) vztrajno povečuje delež pomembnejših zadev, ki je v letu 2021 znašal kar 67 %. Vrhovno sodišče kot razloge v tej zvezi izpostavlja nove pristojnosti sodišč in kompleksnejše zadeve z zahtevnejšimi dejanskimi pravnimi vprašanji, kjer se vzpostavlja in usklajuje sodna praksa, kakor tudi pomanjkanje sodnih izvedencev na določenih (zlasti družinskopravnem) področjih.

Povprečno trajanje postopkov na sodiščih gledano v celoti se sicer ni spremenilo³⁶, a podrobnejša analiza razkrije, da se je podaljšalo reševanje pomembnejših zadev, in sicer z 8 mesecev na 9,3 meseca. Tako se je zlasti na prvi stopnji v civilnih pravnih zadevah iz okrožne pristojnosti reševanje podaljšalo na 23,5 meseca (20,6 mesecev leta 2020), v civilnih pravnih zadevah iz okrajne pristojnosti se je podaljšalo na 14,8 mesecev (13,6 mesecev leta 2020), v gospodarskih pravnih zadevah pa je ostalo enako (11,4 mesecev). V kazenskih zadevah iz okrožne pristojnosti se je povprečno trajanje postopkov prav tako podaljšalo (10,7 meseca v primerjavi z 10,1 meseci leta 2020) kakor tudi v zadevah okrajne pristojnosti (16,6 mesecev v primerjavi s 14,8 meseci leta 2020). Zaznan je torej trend povečevanja deleža nerešenih pomembnejših zadev na prvi stopnji (razen glede gospodarskih zadev), kakor tudi podaljševanja časa reševanja tovrstnih zadev, čemur bo treba v bodoče nameniti posebno pozornost in sprejeti potrebne ukrepe, da ne bi prišlo še do nadaljnjega podaljševanja časa pomembnejših zadev.

Število prejetih zadev na Vrhovnem sodišču se je glede na preteklo leto v letu 2021 povečalo za štiri odstotke, število rešenih zadev pa se je zmanjšalo za sedem odstotkov. Obvladovanje prejetih zadev je bilo 98-odstotno. Število nerešenih zadev se je povečalo za osem odstotkov. Povprečno trajanje postopka se je skrajšalo s 4,3 meseca na 3,6 meseca.³⁷ Število prejetih pomembnejših zadev na višjih sodiščih se je glede na preteklo leto povečalo za 12 odstotkov, število rešenih zadev pa se je zmanjšalo za dva odstotka. Obvladovanje prejetih zadev je bilo 95-odstotno. Število nerešenih zadev se je povečalo za 55 odstotkov. Povprečno trajanje

³⁴ EU Justice scoreboard 2022 in 2022 Rule of Law report

³⁵ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 19).

³⁶ Prav tam (str. 19 in nadaljnje).

³⁷ Prav tam (str. 22).

postopka se je skrajšalo z 1,9 meseca na 1,5 meseca.³⁸ Glede na navedeno se je delo višjih in vrhovnega sodišča v preteklem letu izboljšalo v smeri učinkovitosti glede časovnega trajanja reševanja zadev in ni zaskrbljujoče. Zaznano pa je bistveno povečanje nerešenih zadev na višjih sodiščih, kar je nedvomno pripisati kaskadnim učinkom epidemije, ki so se na višjih sodiščih odrazili z zamikom v posledici zastojev postopkov na prvi stopnji, saj so prvostopenjska sodišča v letu 2020 izvajala naroke le v omejenem obsegu zaradi tedaj veljavnih ukrepov preprečitve širjenja epidemije, tako se je več postopkov na prvi stopnji zaključilo v letu 2021. Učinke povečanega števila zadev, ki jih bodo morala sedaj obravnavati višja sodišča, bo treba skrbno spremljati.

Na evropski ravni je sicer zaznan dvig učinkovitosti slovenskega sodstva, saj se je v primerjavi z letom 2012 občutno skrajšal čas reševanja vseh civilnih, gospodarskih, upravnih in drugih zadev na prvi stopnji, tako da je Slovenija v evropskem merilu na šestem mestu³⁹, kar pomeni nazadovanje za eno mesto glede na lanskoletno raziskavo. EU Justice Scoreboard zajema zgolj podatke za leto 2020, ki je bilo po vseh vidikih izjemno, zato vsakršna zlasti pa minimalna sprememba še ne omogoča konkretnih zaključkov. Prav tako je Slovenija v letu 2021 nazadovala z drugega mesta po številu rešenih zadev glede na novo pripadle zadeve na 12 mesto⁴⁰, kar kaže na izjemne posledice, ki jih je povzročila epidemija COVID-19. Še vedno pa je Slovenija kljub postopnemu zmanjševanju od 2012 dalje na prvem mestu med državami EU območja po številu sodnikov na 100.000 prebivalcev, teh je 41,9 (podatek velja za leto 2021, kar pomeni znižanje glede na 2020 za 0,6⁴¹), pri čemer jih ima več kot 40 na ravni EU le še Hrvaška.⁴²

Vse navedeno nakazuje, da zmanjševanja števila sodnikov v nekaj naslednjih letih ni pričakovati. Ob tem je treba dodati še, da po številu novo pripadlih zadev v civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah na 100 prebivalcev Slovenija zaseda visoko četrto mesto med državami EU⁴³, kar kaže na to, da je obremenjenost slovenskih sodišč še vedno precej velika. Nekatero razloge za takšno stanje in visoko število sodnikov, ki rešujejo tolikšno število zadev, Sodni svet že več let ponavlja v svojih letnih poročilih, saj določena pravna področja (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškoknjižne zadeve), ki se v Sloveniji rešujejo na sodiščih, v mnogih državah niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov. Število sodnikov in njihovo zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, zlasti pa je treba upoštevati obvladovanje pripada zadev oziroma izpolnjevanja časovnega standarda reševanja zadev. Trend reševanja zadev se je v lanskem letu sicer obrnil v pozitivno smer, kar je imelo za posledico manjše število vseh nerešenih zadev kot leto prej, vendar pa se v zadnjih letih število nerešenih pomembnejših zadev bistveno povečuje (zgolj za leto 2020 v 2021 se je ta številka povečala za 6 % in sedaj znaša dve tretjini vseh nerešenih zadev)⁴⁴, da bi bilo mogoče tolikšno število zadev obravnavati z bistveno manjšim številom sodnikov

Pri tem je do določene mere skrb vzbujajoča tudi starostna struktura sodnikov⁴⁵, saj se je število sodnikov v starostni skupini od 65 do 70 let v zadnjih petih letih povečalo s 36 na 81, v skupini od 60 do 65 let pa po drugi strani struktura ostaja konstantna (117 v letu 2018 in 113

³⁸ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 23 in 24).

³⁹ EU Justice scoreboard 2022, str. 11 (graf 6)

⁴⁰ Prav tam, str. 13 (graf 11)

⁴¹ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 16).

⁴² EU Justice scoreboard 2022, str. 29 (graf 36)

⁴³ Prav tam, str. 9 (graf 3)

⁴⁴ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 22).

⁴⁵ Prav tam (str. 10).

v letu 2022). Po drugi strani je konstantno nizko (pod 10) število sodnikov v starostni skupini od 30 do 34 let, še več, na dan 1. 1. 2022 ni bilo nobenega sodnika v tej starostni skupini, v skupini od 35 do 39 let pa se je število sodnikov v zadnjih petih letih znižalo s 47 na 32. Najbolj stabilna je struktura sodnikov med 40 in 60 let, kar sicer daje dobro podlago stabilnosti samega sodnega sistema, po drugi strani pa trend nakazuje, da se bo v naslednjih petih letih upokojilo najmanj 81 sodnikov, saj sodniku skladno z drugim odstavkom 74. člena ZSS preneha sodniška služba najpozneje, ko dopolni 70 let starosti. Ob tem ni mogoče spregledati niti okoliščine, da pogoje za upokožitev izpolnjuje še večje število sodnikov, pri čemer gre za najizkušenejše sodnike, ki so po svojih položajih pretežno tudi hierarhično najvišje. Ob upokožitvi vrhovnega sodnika, bo praviloma za to mesto kandidiral višji sodnik, na mesto višjega sodnika bo praviloma imenovan prvostopenjski sodnik, kar z vidika osnovne ustavne pristojnosti Sodnega sveta pomeni, da bo ta organ v prihodnjih letih še naprej nadpovprečno obremenjen z obravnavanjem kandidatur za večje število sodniških mest, in sicer ne le glede nadomeščanja upokoženih sodnikov, pač pa tudi tistih, ki bodo karierno in hierarhično napredovali in izpraznili mesta, na katerih sedaj opravljajo sodniško službo.

Število zasedenih mest sodnega osebja glede na leto 2020 v letu 2021 ostaja praktično nespremenjeno, saj se je povečalo zgolj za 1,6 delovnega mesta.⁴⁶ Kljub navedenemu obstajajo možnosti za optimizacijo sodnega sistema na primer v povečanju mest strokovnih sodelavcev, ki bi lahko sodnike razbremenili strokovno manj zahtevnih opravil, da bi se ti lahko posvetili svoji osnovni vlogi – sojenju. Ob obstoječi kadrovski zasedbi je mogoče ugotoviti, da vsak sodnik ne razpolaga s pomočjo strokovnega sodelavca, kar bi lahko pomembno izboljšalo kvaliteto in učinkovitost sojenja, posledično tudi morda potrebo po manj sodniških mestih in k čemur bi bilo smotno stremeti v bodoče. Ob tem ni mogoče spregledati, da je Vrhovno sodišče RS v letu 2021 zaprosilo za dodatna sredstva v proračunu za zaposlitev 30 novih strokovnih sodelavcev v višini 855.000 EUR, s čimer bi znižali število nerešenih zadev na najbolj kritičnih področjih, a takšen predlog na Vladi in v DZ ni dobil zadostne podpore.

Varuh človekovih pravic je v letnem poročilu za leto 2020⁴⁷ ugotavljal, da je bilo zaradi spomladanskega in jesenskega zapiranja sodišč njihovo redno delo zelo omejeno, s tem pa je bil do določene mere oviran tudi dostop do sodnega varstva, pri čemer se mu je zastavljalo vprašanje, v kakšni meri bodo posledice izrednih razmer dejansko vplivale na načrtovano trajanje posameznih postopkov in ali bo zaradi podaljšanja sodnih postopkov sojenje v razumnem roku morda celo (znova) postalo sistemski problem in s tem dodaten izziv, s katerim se bo moralo soočiti sodstvo. Statistični podatki iz letnega poročila Vrhovnega sodišča za leto 2021 podlage za takšen zaključek, kot je bilo že predhodno pojasnjeno, ne dajejo.

V letnem poročilu za leto 2021 pri Varuhu poudarjajo, da mora biti postopek, v katerega so vpleteni otroci, hiter in učinkovit, tako da je spoštovana zaveza 3. člena Konvencije (OZN) o otrokovih pravicah, ki terja, da morajo biti pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, bodisi da jih vodijo državne bodisi zasebne ustanove za socialno varstvo, sodišča, upravni organi ali zakonodajna telesa, otrokove koristi glavno vodilo.⁴⁸ Zlasti na področju družinskopravnih zadev, ki se po uveljavitvi Družinskega zakonika vse rešujejo v okviru nepravdnih zadev na okrožnem sodišču, je treba izpostaviti bolj vzpodbudne rezultate v letu 2021, pri čemer se je število prejetih zadev glede na preteklo leto zmanjšalo za šest odstotkov, število rešenih zadev pa povečalo za 23 odstotkov. Obvladovanje prejetih zadev je bilo tako 106-odstotno. Število nerešenih zadev se je zmanjšalo za devet odstotkov. Povprečno trajanje postopka se je

⁴⁶ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 16).

⁴⁷ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2020, str. 19 in 28

⁴⁸ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2021, str. 506-507

podaljšalo s 4,6 meseca na šest mesecev.⁴⁹ Nedvomno bo treba temu področju nameniti posebno pozornost v prihodnjih letih, da ne bi prišlo do izrazito negativnih trendov in kršitve pravic udeležencev postopkov, v katerih je treba zaradi varstva koristi otrok ravnati še posebej učinkovito in hitro, pri čemer ni mogoče spregledati varuhovega priporočila št. 16, da se med nujne uvrstijo vse izvršilne zadeve, v katerih se predlaga izvršitev oziroma se izvršuje katerakoli izmed odločb, izdanih v postopkih po 93. člena ZNP-1.⁵⁰ Pri tem pa je treba opozoriti, da je bistvena ovira za hitrejše reševanje teh postopkov pomanjkanje sodnih izvedencev klinično-psihološke in pedopsihiatrične stroke, na kar Sodni svet tako kot Vrhovno sodišče RS opozarja že dalj časa.

V letnem poročilu za leto 2019 je Sodni svet opozarjal, da področje upravnega sodstva negativno odstopa, v letu 2020 je prišlo do delnega izboljšanje rezultatov. Število prejetih pomembnejših zadev v letu 2021 na Upravnem sodišču se je glede na preteklo leto zmanjšalo za pet odstotkov, število rešenih zadev pa zmanjšalo za 16 odstotkov. Obvladovanje prejetih zadev je bilo 95-odstotno. Število nerešenih zadev se je povečalo za štiri odstotke. Povprečno trajanje postopka se je podaljšalo s 13,7 meseca na 14,9 meseca.⁵¹ Področje je Vrhovno sodišče že v letu 2020 opredelilo za prednostno, v zvezi s čimer so bili izvedeni določeni premiki na področju predhodnega preizkusa tožb, specializacije sodnikov, analize poslovnega procesa in priprave tipskih pisanj. Izpostavljenemu področju bo treba nameniti posebno pozornost tudi v prihodnje in spremljati rezultate, ki so za leto 2021 manj vzpodbudni, saj upravno sodišče pripada zadev znova ni obvladovalo, pri čemer je glavni razlog v izjemnem povečanju števila razpisanih obravnav glede na leto poprej (v letu 2020 je sodišče na podlagi naroka odločilo v 220 zadevah, v letu 2021 pa kar v 542 zadevah). Poiskati bo treba sistemsko rešitev, pristojni organi pa bodo morali zaradi povečanja pristojnosti in izvajanja narokov za glavno obravnavo v upravnih sporih zagotoviti prostorske zmožnosti za izvedbo narokov kakor tudi morebiti nova sodniška mesta na Upravnem sodišču, saj težav z obvladovanjem pripada ni mogoče reševati na primer z institutom dodelitve sodnikov, ki ne pomeni dolgoročne rešitve problema.

Sodni svet nadalje ponovno opozarja, da obstoječi mehanizmi za izenačevanje obremenitev sodišč niso optimalno izkoriščeni, zlasti možnost premeščanja in dodeljevanja sodnikov na druga sodišča po drugem odstavku 66. člena ter 67. in 67a. členu ZSS.

Delež števila razveljavljenih sodnih odločb v pomembnejših zadevah je najnižji v zadnjih petih letih, kar je nedvomno vzpodbudno in kaže na izboljšanje kvalitete sojenja. V letu 2016 je znašal 19 %, v letu 2017 18 %, v letu 2018 16,9 %, v letu 2019 17,2 %, v letu 2020 16,8 % in v letu 2021 14,6 % za sodišča vseh vrst prve in druge stopnje. Kakovost sodniškega dela ob zmanjševanju pripada in zmanjševanju količnika reševanja zadev ter večjemu obsegu izobraževalnih aktivnosti v sodstvu se tako postopoma izboljšuje. S tem pa tudi podatki o zaupanju v sodstvo in dojemanju neodvisnosti, ki kažejo, da zaupanje v slovensko sodstvo že vrsto let vztrajno narašča. Če je bila Slovenija po tem kazalniku še leta 2016 šele na 24. mestu, se po tokratni raziskavi uvršča na 18. mesto, kar je dve mesti višje kot lani. Izboljšala se je tudi ocena neodvisnosti sodstva s strani podjetij, kjer naša država zaseda 16. mesto, kar je tri mesta višje kot lani in osem mest višje kot leta 2016.⁵²

⁴⁹ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 32).

⁵⁰ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2021, str. 509

⁵¹ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2020 (str. 40).

⁵² EU Justice scoreboard 2022, str. 40-42

Finančna sredstva za delo sodišč so se v letu 2021 povečala, saj je realizacija proračunskih uporabnikov Vrhovnega sodišča znašala 189.360.197 EUR, kar je za 4,24 odstotkov več v primerjavi z letom 2020.⁵³ Da so se povečala sredstva za delovanje sodišč na posameznega državljan, je razvidno tudi iz primerjalnih podatkov EU, pri čemer Slovenija zaseda sedmo (v letu 2020 osmo) mesto med državami članicami EU. Glede na delež BDP pa poraba sredstev za delovanje sodnega sistema Slovenijo uvršča na četrto mesto med državami članicami EU.⁵⁴ Razlog povečanja obsega sredstev za delovanje sodišč je zlasti zaradi rasti za maso plač javnih uslužbencev⁵⁵ - zlasti zaradi izplačil dodatkov javnim uslužbencem po 123. členu ZIUOPDVE ter zaradi izplačila redne delovne uspešnosti za vseh 12 mesecev in višjega regresa za letni dopust v letu 2021. Nekoliko so se povečali tudi izdatki za nakup in gradnjo osnovnih sredstev na postavki za nujno potrebno informatizacijo sodišč.

Po drugi strani se je obseg finančnih sredstev, vloženih v infrastrukturo in opremo sodišč, v letu 2021 povečal za 27 odstotkov glede na leto 2020 (v letu 2020 pa se je glede na 2019 zmanjšal za 30 odstotkov), tako torej ni mogoče govoriti o povečanju sredstev v ta namen, ob upoštevanju predkoronskega obdobja. Ne glede na navedeno pa je treba pozdraviti povečanje sredstev za investicijsko vzdrževanje in obnove. Premiki so bili zaznani tudi glede prostorskega problema in načrtov za izgradnjo nove sodne stavbe v Ljubljani. Prišlo je nujnih posodobitev opreme za izvedbo videokonferenc. Poseben problem pa ostaja oprema za zvočno snemanje obravnav, pri čemer so bili zaznani premiki v pozitivno smer ob testni izvedbi projekta Tipko na Okrožnem sodišču v Ljubljani, o čemer več v poglavju 8.

Glede možnosti za elektronsko poslovanje v sodnih postopkih pa so indikatorji, kot jih ugotavlja Evropska komisija, nekoliko slabši kot leto poprej, kar je treba pripisati zlasti napredku drugih držav na tem področju. Pri vprašanju spletnega dostopa do splošnih informacij, uporabi digitalnih orodij za komuniciranje med sodišči in s strankami, uporabi digitalnih rešitev za začetek in spremljanje postopka v civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah in dostopa do sodnih odločb, kjer slovensko sodstvo, ki javnosti omogoča spletni dostop do odločb Vrhovnega in višjih sodišč, Slovenija zaseda mesta na sredini lestvic.⁵⁶ Tudi poročilo o stanju pravosodja ugotavlja, da se elektronska komunikacijska orodja v pravosodnem sistemu postopoma izboljšujejo, tudi na področju kazenskega pravosodja, kjer pa so še vedno možne izboljšave.⁵⁷ Navedeni podatki kažejo, da bo treba še naprej proaktivno delovati v smeri približevanja dostopnosti sodstva povprečnemu državljanu v sodobni informacijski družbi, s težnjo k čim večji digitalizaciji postopkov. Vrhovno sodišče je na tem področju izrazito aktivno, uveden je bil sistem Archeia za centralizirano dolgoročno shranjevanje digitalnih vsebin, pripravljajo se temelji za testno uporabo elektronskih spisov v civilnih zadevah, česar seveda ni mogoče storiti prenačljeno, pač pa s preizkušanjem storitev, zadostitvam varnostnim elementom elektronskega poslovanja ob upoštevanju veljavnih pravnih podlag. Ob vsem povedanem pa je treba upoštevati, da je področje digitalizacije sodstva pogojeno z omejenimi finančnimi sredstvi in s tem povezanih prioritet izvršilne veje oblasti, kar pa vpliva zlasti na pomanjkanje ustrezno usposobljenih informatikov in analitikov, ki za svoje delo v sodstvu ne prejmejo ustreznega plačila v primerjavi z boljše plačanimi zaposlitvami v zasebnem sektorju.

Evropska komisija⁵⁸ na področju slovenskega sodstva ugotavlja še, da ostajajo izzivi na področju reševanja zadev gospodarske kriminalitete. Epidemija koronavirusne bolezni COVID-

⁵³ Letno poročilo Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2021 (str. 72).

⁵⁴ EU Justice scoreboard 2022, str. 28 in 29 (grafa 34 in 35)

⁵⁵ Ne pa tudi sodnikov, kar predstavlja resno težavo za sodni sistem, o čemer več v poglavju 8.

⁵⁶ EU Justice scoreboard 2022, str. 31-36)

⁵⁷ 2022 Rule of Law report (Country chapter on the rule of law situation in Slovenia)

⁵⁸ 2021 in 2022 Rule of Law report (Country chapter on the rule of law situation in Slovenia)

19 pa je pospešila napredek pri uporabi sodobnih komunikacijskih sredstev na daljavo ne le pri bistvenem povečanju razpoložljivosti videokonferenčnih sistemov pač pa tudi pri vlaganju vlog na sodišča (insolvenčni postopki, nujni odvzemi otrok). V kazenskih, upravnih in civilnih zadevah si sodstvo prizadeva nadgraditi sistem, ki bi omogočal vlaganje elektronskih vlog do konca 2023. Težava ostaja v neusklajeni procesni zakonodaji, ki udeležbe v postopkih, ki se odvijajo videokonferenčno, ne ureja oziroma je pomanjkljiva, saj se sodstvo s takšnimi okoliščinami v preteklosti še ni soočilo. Tako je izvedba postopkov preko videokonferenčnega sistema praviloma odvisna od soglasja strank in njihovih pooblaščenec, kar otežuje organizacijo postopkov, zlasti nujnih.

Kot izrazito pozitivno Evropska komisija v svojem letnem poročilu ocenjuje pripravo izboljšav Zakona o sodnem svetu⁵⁹, vključno z disciplinskim okvirjem, ki so bile pripravljene na podlagi prizadevanj Sodnega sveta⁶⁰ po spremembi zakonodaje na področju disciplinskih postopkov zoper sodnike. Evropska komisija poudarja, da je bistvenega pomena, da je morebitna reforma ureditve disciplinskih postopkov zoper sodnike skladna z evropsko zakonodajo, pri čemer mora upoštevati priporočila Sveta Evrope, čemur je Sodni svet v svoji iniciativi tudi v celoti sledil.

Eden od bistvenih poudarkov poročila o stanju pravne države je tudi priporočilo Sloveniji za zagotovitev jamstev za proračunsko avtonomijo neodvisnih organov.⁶¹ Vlada je namreč brez običajnega posvetovanja s pravosodnimi organi zmanjšala predhodno dogovorjeni proračun za sodišča, državno tožilstvo in Sodni svet, o čemer so bili z dopisom predsednika Sodnega sveta Vladimirja Horvata obveščeni tako Evropska komisija kot Evropski parlament in ENCJ. Evropski parlament je na tej podlagi pozval slovensko vlado, naj pravosodnim organom zagotovi zadostna sredstva. Kot ugotavlja poročilo o stanju pravne države, priporočila Sveta Evrope navajajo, da se je pri pripravi proračuna pravosodnega sistema mogoče posvetovati s sodnimi sveti, sodišči in/ali poklicno organizacijo sodnikov, ki jih je treba pri sprejemanju tako pomembnih odločitev, ki imajo lahko resne posledice za delovanje Sodnega sveta, sodstva in celotnega pravosodnega sistema, dosledno spoštovati.

Sodni svet pa je bil uspešen tudi z vloženo zahtevo za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju ZPPre) in Poslovnika o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju PoPP), v kateri je zatrjeval, da je v navedenih aktih protiustavna pravna praznina, saj akta ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti parlamentarne preiskave, ki protiustavno posegajo v neodvisnost sodstva in omogočajo nedopustne pritiske na delo sodnikov. Z odločbo št. U-I-246/19-41 z dne 7. 1. 2021 je Ustavno sodišče ugotovilo, da sta ZPPre in PoPP protiustavna, saj ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti protiustavno poseganje v neodvisnost sodstva, s čimer omogočata nedopustne pritiske na delo sodnikov. Takšno odločitev Ustavnega sodišča pozdravlja tudi Evropska komisija v smislu pozitivnih premikov na področju slovenskega sodstva. Ustavno sodišče je zakonodajalcu naložilo odpravo protiustavnosti v roku enega leta, a do zaključka pisanja tega letnega poročila postopek za spremembo predpisov še ni bil sprožen, kar v svojih poročilih za leto 2021 in vnovič za leto 2022 ugotavlja tudi Evropska komisija. Slednja med priporočili Sloveniji izpostavlja, da mora zagotoviti, da predpisi o parlamentarnih preiskavah vključujejo ustrezna jamstva za neodvisnost sodnikov in državnih tožilcev, ob upoštevanju

⁵⁹ Namen osnutka je, kot zaključuje Evropska komisija, uvesti (pol)profesionalizacijo funkcije predsednika in podpredsednika Sodnega sveta, pojasniti določbe o sodnem nadzoru nad zakonitostjo izvolitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov, dodatno okrepiti preglednost in odgovornost Sodnega sveta ter odpraviti neustavnost nekaterih določb o disciplinskih postopkih zoper sodnike.

⁶⁰ Več v točki 3.5.5. Letnega poročila Sodnega sveta 2019

⁶¹ 2022 Rule of Law report (Country chapter on the rule of law situation in Slovenia)

evropskih standardov o neodvisnosti sodstva. Gre torej za jasen in ponoven poziv zakonodajalcu, da je sprememba predpisov na tem področju nujna, na kar ves čas aktualne problematike opozarja Sodni svet in je to področje nedvomno treba tudi prednostno urediti.

Posvetovalni svet evropskih sodnikov (CCJE) je v Strasbourgu 5. 11. 2021 sprejel mnenje št. 24 - Razvoj sodnih svetov ter njihova vloga v neodvisnih in nepristranskih sistemih, iz katerega izhaja pomembnost položaja sodstva v družbi, zlasti zagotavljanja njegove neodvisnosti, za kar po svojih pristojnostih, določenih v 2. členu ZSSve, v Republiki Sloveniji skrbi Sodni svet. Sodni svet se mora skladno z mnenjem odločno upreti vsakemu poskusu napada ali pritiska na posamezne sodnike ali sodstvo kot celoto, za kar si Sodni svet tudi več čas aktivno prizadeva (z izražanjem stališč, vlaganjem zahtev za oceno ustavnosti itd.). Sodni svet ima skladno ZSSve na voljo učinkovita tudi pravna sredstva za varstvo svoje avtonomije in za to, da izrazi svoj dvom o zakonitosti javnih aktov, ki vplivajo nanj ali na sodstvo, kar je eden bistvenih poudarkov mnenja. V zvezi s priporočilom, da morajo vsi člani sodnega sveta izpolnjevati najvišje etične in strokovne standarde in biti na ustrezen način odgovorni za svoja dejanja, Sodni svet poudarja, da člane Sodnega sveta iz vrst sodnikov že zavezuje Kodeks sodniške etike, člane iz vrst odvetnikov Kodeks odvetniške poklicne etike, člane iz vrst notarjev Kodeks notarske poklicne etike itd. Da bi bili vsi člani sodnih svetov zavezani k upoštevanju najvišjih etičnih, moralnih in strokovnih standardov, se je v okviru ENCJ oblikovala skupina, ki pripravlja besedilo kodeksa, ki bo vseboval načela, zavezujoča za člane sodnih svetov, pri čemer iz vrst Sodnega sveta v njej sodeluje mag. Jonika Marflak Trontelj. Končni poudarki mnenja pa izpostavljajo še obveznost, da morajo odnosi med Sodnim svetom in drugima vejama oblasti temeljiti na kulturi spoštovanja pravne države in razumevanju njihovih vlog v demokratični državi, čemur bo treba nameniti posebno pozornosti tudi v prihodnosti. Tako se izkaže, da slovenska normativna ureditev položaja in pristojnosti Sodnega sveta v celoti sledi oziroma si v največji meri prizadeva slediti smernicam mnenja, kar se odraža tudi na aplikativni ravni, saj se s stališči in odločitvami Sodnega sveta utrjuje položaj neodvisnega sodstva, pomen strokovnih in etičnih standardov, čemur sledi tudi dvig percepcije sodstva kot celote v javnosti v zadnjih letih, kar zaznavajo tako izsledki raziskav Vrhovnega sodišča RS kot EU Justice Scoreboard, kot je bilo predhodno že pojasnjeno.

8 PRIPOROČILA SODNEGA SVETA PO POSAMEZNIH PROBLEMSKIH PODROČJIH

Ob analizi letnega poročila v kombinaciji s podatki drugih institucij Sodni svet zaznava nekatere sistemske probleme, odprava katerih bi nedvomno pozitivno vplivala na rezultate dela sodišč. Na večino le-teh je že opozoril v lanskem letnem poročilu. Ker so priporočila še vedno aktualna, jih izpostavlja ponovno.

8.1 Kadrovska problematika sodnikov – število sodnikov

Sodni svet še vedno poudarja, da se mora število sodnikov približati evropskemu povprečju. Vendar se ob tem pridružuje opozorilom Vrhovnega sodišča, da se s postopnim zniževanjem števila sodnikov v prihodnje ne bo več moglo nadaljevati, dokler se sodiščem hkrati ne bo zagotovilo ustrezno usposobljene in številčno okrepljene podpore sodnega osebja. Slednje predstavlja vedno večji problem, saj se sodišča zaradi neustreznih plač spopadajo z velikimi

težavami pri pridobivanju tovrstnega kadra. Zato bo treba nasloviti vprašanje ustrezne umeščenosti sodnega osebja v plačno lestvico.

Upoštevati je treba tudi to, da nekatera področja (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškopravne zadeve), ki se v Sloveniji rešujejo na sodiščih, v določenih drugih državah EU niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov, zato neposredna primerjava s temi državami ni ustrezna. Število sodnikov in njihovo zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, in pripadom novih zadev, glede česar pa je Slovenija že nekaj let v samem vrhu med državami članicami EU. Sodni svet priporoča, da se izvede analiza števila sodnikov v Sloveniji, pri čemer se podrobno preuči in upošteva tudi obseg podpornega osebja in navedene posebnosti glede sodne pristojnosti v slovenski ureditvi v primerjavi z drugimi državami EU.

Na število sodnikov lahko poleg podpornega osebja vpliva tudi stopnja informatizacije poslovnih procesov. Sodni svet močno podpira nadaljevanje informatizacije sodstva. Vpeljava novih pristopov v poslovni proces sojenja in odločanja, kot je npr. implementacija strojnih prepisov zvočnih zapisov v delovni proces sodišča,⁶² lahko predstavljajo korak k manjši obremenjenosti sodnikov in sodnega osebja, posledično pa k večji učinkovitosti sistema. Zato naj se zagotovi ustrezno financiranje nadaljnje informatizacije sodstva, tako z vidika financiranja projektov samih, kot tudi financiranja tehničnih strokovnjakov, potrebnih v procesu informatizacije.

Na obseg zadev, ki bremenijo sodišča, ima močan vpliv tudi mestoma nedomišljena zakonodaja. Sodni svet izpostavlja številne predpise, sprejete v času epidemije COVID-19, ki so se izkazali za neustavne. Vse tovrstne situacije generirajo številne postopke pred sodišči, ki jih ne bi bilo, če bi bilo v času sprejemanja predpisov več pozornosti posvečene skladnosti teh predpisov z Ustavo RS, s tem pa tudi potrebo po sodnikih, ki te postopke vodijo.

8.2 Imenovanje vrhovnih sodnikov in izvolitve sodnikov nižjih stopenj

Kot izhaja iz drugega vmesnega poročila o izpolnjevanju priporočil, sprejetem na 74. plenarnem zasedanju GRECA v Strasbourgu 28. 11. - 2. 12. 2016, sta tako sodstvo kot Sodni svet v zadnjih nekaj letih zadovoljivo obravnavala in izpolnila vsa priporočila, ki so zahtevala določeno aktivnost z njune strani (priporočila št. IV, VI-X), tako da se nadaljnje spremljanje njihove implementacije s strani GRECA ne predvideva več (89. točka poročila). S področja sodstva je tako po ugotovitvah drugega vmesnega poročila v celoti ostalo neizpolnjeno le še priporočilo št. V glede postopka imenovanja sodnikov vrhovnega sodišča.

Sodni svet je že večkrat javno izrazil podporo temu priporočilu in to poudarja tudi tokrat. Ureditev, da sodnike vrhovnega sodišča voli Državni zbor, po oceni Sodnega sveta ni ustrezna, kar se je že večkrat izkazalo pri (ne)imenovanju predlaganih kandidatov za vrhovne sodnike. O predlaganih kandidatih v Državnem zboru bodisi med poslanci ni bila opravljena razprava bodisi so bili v razpravi izpostavljeni primeri, ko je sodnik odločal v politično izpostavljenih zadevah. Oboje jasno nakazuje na to, da so bile odločitve o zavrnitvi predlogov

⁶² Projekt Tipko na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

<https://www.sodisce.si/okrako/objave/2022060214591535/>

sprejete politično in ne na podlagi strokovnih argumentov. Politično izbiranje sodnikov pa ni standard sodobnih demokratičnih družb.

Iz istega razloga Sodni svet znova predlaga, da se iz pristojnosti Državnega zbora izvzame imenovanje na mesto vrhovnega sodnika in imenovanje predsednika Vrhovnega sodišča in da se razmisli tudi o ustreznosti ureditve, po kateri sodnike voli Državni zbor na predlog Sodnega sveta.

8.3 Izbirni postopki za sodniška mesta

V zvezi s problematiko poglobljanja generacijske vrzeli v vrstah sodnikov Sodni svet vztraja, da mora biti temeljni kriterij pri izbiri kandidatov za sodniška mesta strokovnost, pri čemer pa že sedaj pri izbiri kandidatov upošteva tudi spolno in starostno strukturo na sodiščih. Poleg tega je prav, da so sodniki praviloma ljudje z več življenjskimi in strokovnimi izkušnjami. Povprečna starost izbranih kandidatov v izbirnih postopkih pri Sodnem svetu je tako praviloma čez 40 let (v letu 2019 42,9 let, v letu 2020 41,7 let in v letu 2021 43 let).

Sodni svet ob tem podpira prizadevanja Ministrstva za pravosodje in pobude Vrhovnega sodišča za prenovo sistema usposabljanja kadrov za pravosodne funkcije. Za izmenjavo izkušenj in znanja med različnimi pravnimi strokovnjaki je koristno tudi prehajanje pravnikov med različnimi pravniškimi poklici, kar bogati celoten pravosodni sistem. Hkrati pa določen obseg prehajanja izkušenih pravnih strokovnjakov z drugih samostojnih poklicev in funkcij (odvetništvo, tožilstvo, profesura ...) sodniški poklic preprečuje zaprtost sodnega sistema in zagotavlja, da se na sodniška mesta lahko kadruje najizkušenejše kandidate. V letu 2021 je bilo za izvolitev v sodniško funkcijo predlaganih več tovrstnih kandidatov. Pomembno omejitev, zaradi katere se na razpisana sodniška mesta ne prijavlja večje število potencialno najboljših kadrov z drugih funkcij in samostojnih poklicev, pa predstavljajo med drugim zlasti prenizke sodniške plače.

8.4 Plačni položaj sodnikov

Neustreznost plač sodnikov (zlasti sodnikov prve stopnje) je problem, na katerega tako sodstvo kot Sodni svet opozarjata že nekaj let. Že iz poročila Evropske komisije za učinkovitost pravosodja pri Svetu Evrope (CEPEJ) št. 26, izdaja 2018, izhaja, da Slovenija na področju plač sodnikov negativno odstopa od evropskega povprečja. Trenutna višina plač sodnikov, ki je nespremenjena že od leta 2012, ima več negativnih učinkov.

Neustreznost plačnega položaja sodnikov predstavlja resno oviro za zaposlovanje najboljših pravnih strokovnjakov na sodniških mestih. Sodni svet namreč že dalj časa ugotavlja, da se na določena, najzahtevnejša sodniška mesta ne prijavljajo najbolj izkušeni kandidati. To v prvi vrsti velja za prehajanje sodnikov okrajnih sodišč na sodniška mesta okrožnih sodiščih, še zlasti je bila ta problematika zaznana na kazensko pravnem področju. Razlika v plači okrajnega in okrožnega sodnika je majhna, v običajnem primeru, da je okrajni sodnik na tej funkciji že napredoval v plačnih razredih, pa zanemarljiva, pri čemer je lahko po drugi strani odgovornost sodnikovega dela in zahtevnost reševanja določenih najbolj kompleksnih in obsežnih zlasti kazensko pravnih zadev na okrožnem sodišču bistveno večja. Podobno velja za prehod izkušenih strokovnih sodelavcev znotraj sodstva na sodniška mesta. Nekateri (starejši) strokovni sodelavci imajo višjo plačo, kot bi jo imeli, če bi bili imenovani na neprimerljivo odgovornejšo in zahtevnejšo funkcijo sodnika prve stopnje, kar logično negativno

vpliva na kandidiranje najboljših kandidatov za sodniška mesta. Hkrati pa je tudi relativno malo kandidatov za sodniška mesta iz vrst odvetništva. Tovrstni kandidati ob kandidaturi nemalokrat navajajo, da so se za kandidaturo za sodniško mesto odločili zato, ker so za svoj materialni status že poskrbeli in bodo lahko shajali tudi z nižjimi dohodki.

Dejstvo, da sodniške plače (zlasti plače prvostopenjskih sodnikov) zaostajajo ne samo za plačami funkcionarjev drugih dveh vej oblasti, temveč celo za uradniškimi plačami znotraj sodnega sistema in v primerjavi z državno upravo, pa tudi za plačami drugih pravnih strokovnjakov, pa predstavlja resno nevarnost tudi za neodvisnost in nepristranskost sodnikov in sodišč. Neodvisnost in nepristranskost sodstva in sodnikov sta temeljna pogoja za obstoj demokracije, varstvo človekovih pravic in svobode vsakega posameznika, delovanje vladavine prava in doseg ideala poštenega sojenja ter urejeno delovanje ekonomske podlage družbe. Pojem neodvisnosti sodstva in sodnikov ima več vidikov, ki se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Eden od teh je tudi t. i. organizacijska neodvisnost, ki zagotavlja, da ima sodnik delovno mesto in delovne pogoje, ki mu omogočajo, da odloča brez kakršnih koli pritiskov in omejitev. V zvezi s tem pa je pomembno tudi to, da je sodnikom zagotovljeno primerno plačilo za delo.

Sodni svet je, glede na popolno neodvisnost drugih vej oblasti na večletna opozorila Sodnega sveta in sodstva glede teh vprašanj, v letu 2021 na Ustavno sodišče vložil zahtevo za oceno ustavnosti, v kateri je zahteval presojo ustavnosti predpisov, ki urejajo sodniške plače, povračila stroškov in druge prejemke, konkretno drugega odstavka 10. člena v zvezi s Prilogo 3 tega zakona, drugega in tretjega odstavka 23. člena, 24. člena, 32.a člena in 32.b člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, 164. člena, drugega odstavka 166. člena, prvega odstavka 177. člena in prvega odstavka 179. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ in 53. člena Zakona o sodniški službi. Ustavno sodišče bo zadevo obravnavalo kot absolutno prednostno. Sodni svet poziva Vlado RS in Državni zbor, da navedeno stanje uredita še pred odločitvijo Ustavnega sodišča. Država je dolžna zagotoviti ustrezna sredstva za delovanje sodstva in v tem okviru za ustrezno plačilo sodnikov. Pri tem ima zakonodajalec diskrecijo, vendar ne sme ravnati arbitrarno, ampak je dolžan upoštevati, da mora obseg zagotovljenih sredstev ustrezati vlogi sodne veje oblasti z vidika načela delitve oblasti in odgovornosti sodnikov. Materialni položaj sodnika mora biti primeren oz. takšen, da je sodnik varovan pred pritiski, ki bi lahko vplivali na njegovo odločanje oz. takšen, da ustreza dostojanstvu poklica in obsegu odgovornosti. To, da prejemajo plačo, ki ustreza pomembnosti funkcij, ki jih izvajajo, je jamstvo, ki je neločljivo povezano z neodvisnostjo sodnikov. Z rastjo življenjskih stroškov in naraščajočo inflacijo, ob tem ko plače sodnikov ostajajo enake, se materialni položaj sodnikov še dodatno poslabšuje. Zaradi neustrezno zagotovljene materialne neodvisnosti sodnikov je ogrožena tudi neodvisnost sodnikov nasploh, navedeno pa negativno vpliva na stanje pravne države.

8.5 Sistem napredovanja sodnikov

V danem trenutku na obstoječi sistem napredovanj sodnikov intenzivno vpliva več, med seboj nasprotujočih dejavnikov, ki ta institut do določene mere izkrivljajo. Sodni svet zato še naprej vztraja pri svojem priporočilu, podanem že v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2013 in prav tako v Letnih poročilih Sodnega sveta 2017, 2018 in 2020, da bi bilo smiselno poenostaviti sistem rednega napredovanja sodnikov ter pozornost posvetiti le ocenjevanju sodnikov, ki pozitivno ali negativno odstopajo od povprečja.

8.6 Zagotavljanje zadostnih sredstev za delovanje sodstva in Sodnega sveta

Dolžnost izvršilne in zakonodajne oblasti je zagotoviti zadostna finančna sredstva za delovanje sodstva in Sodnega sveta in zagotavljanja njune neodvisnosti, na kar opozarja Evropska komisija že več let, nazadnje v poročilu o vladavini prava za leto 2022 (več o tem v poglavju 7). V skladu s priporočili Sveta Evrope se mora izvršilna oblast o zagotovitvi potrebnih sredstev pred sprejemom odločitve posvetovati z relevantnimi deležniki, do česar v letu 2021 ob sprejemanju spremembe proračuna za leto 2022 ni prišlo, saj je Vlada RS enostransko in brez vsakršne obrazložitve pomembno znižala sredstva za delovanje sodstva 1,2 % in za Sodni svet kar za 16,74 %. Da je takšno ravnanje nesprejemljivo in v nasprotju z demokratičnimi standardi razvitih evropskih držav, je bilo na pobudo Sodnega sveta opozorjeno tudi v Evropskem parlamentu. Sodni svet tako izogib opisanim situacijam, ki pomembno vplivajo na ugled in položaj Republike Slovenije v mednarodni javnosti, še bolj pa vplivajo na samo delovanje neodvisnosti sodne veje oblasti in Sodnega sveta, v bodoče priporoča prehodno usklajevanje izvršilne oblasti s predstavniki sodstva in Sodnega sveta v okviru proračunskega načrtovanja.

8.7 Reorganizacija mreže sodišč

Tudi to, da je treba pripraviti celovito strategijo optimizacije mreže sodišč z vidika učinkovitosti, Sodni svet predlaga že dalj časa. Ob zakonodajnih predlogih, ki jih je pripravilo Ministrstvo za pravosodje in so v strokovnem usklajevanju, je treba natančno preučiti, kakšen vpliv in posledice bi imela uvedba institutov, kot sta vzpostavitev sodnega okrožja, kot osnovne organizacijske ravni sodišč, in uvedba enovitega sodnika, na sam potek sodnih postopkov, da ne bi zaradi reorganizacije prišlo do podaljševanja časa reševanja določenih zadev, kot tudi možnost razporejanja sodnikov na različna pravna področja z vidika zagotavljanja enakomerne obremenjenosti in strokovne zahtevnosti dodeljenih zadev in s tem povezano nevarnost posegov v sodniško neodvisnost, katere del je tudi plačilo za opravljeno delo.

Navedeno je nujno za zagotovitev bolj enakomerne obremenitve sodišč in sodnikov po vsej državi in s tem enakega dostopa vseh državljanek in državljanov do sodnega varstva. Sodni svet ob tem podpira prakso sodišč, ki na podlagi 105a. člena ZS s prenosi zadev z bolj obremenjenih sodišč na manj obremenjene zagotavljajo izenačevanje obremenitev posameznih sodišč, obenem pa sodišča opozarja tudi na možnost premeščanja in dodeljevanja sodnikov na druga sodišča po drugem odstavku 66. člena ter 67. in 67a. člena ZSS.

8.8 Prostorska problematika, oprema sodišč in varnost na sodiščih

To, da je nujno sprejeti strategijo celovite ureditve pogojev poslovanja sodišč, tako da bi se zagotovili prostorski pogoji s ciljem poslovanja sodišč na eni lokaciji, zlasti to velja za ljubljansko okrajno in okrožno sodišče, Sodni svet in sodstvo opozarjata izvršilno vejo oblasti že več kot desetletje. Sodiščem je treba zagotoviti primerne prostore, primeren nivo opreme ter vzpostaviti enotne in učinkovite varnostne ukrepe. Dejstvo, da morajo sodišča v Ljubljani poslovati na skoraj 20 različnih lokacijah, vpliva na učinkovitost poslovanja teh sodišč. Hkrati

pa ni zanemarljiv tudi simbolni pomen prostorov, v katerih poslujejo sodišča. Legitimnost pravosodnega sistema, sodstva in sodišč ima namreč več ravni. Med njimi tudi simbolno. Zato ne more biti vseeno, v kakšnih prostorih in s kakšno opremo sodišča poslujejo. Neustrezna arhitekturna zasnova objektov, v katerih poslujejo sodišča, pa negativno vpliva tudi na varnost zaposlenih v sodstvu. Nemalokrat namreč ni mogoče zagotoviti zadostne ločitve sodnikov in sodnega osebja od strank v postopkih, kadar bi bilo to potrebno in smiselno. Sodni svet zato pozdravlja vse aktivnosti v smeri zagotovitve nove sodne palače v Ljubljani.

8.9 Zakonodajnoppravno področje

Pogosto in obsežno spreminjanje zakonodaje brez predhodne vključitve sodstva in Sodnega sveta v razpravo, ko se zakoni neposredno tičejo poslovanja sodišč, je eno največjih tveganj za učinkovito in uspešno delo sodstva. Enako nevarnost predstavlja sprejemanje zakonov, ki za svojo izvedbo predvidevajo sprejem podzakonskih aktov, ali je celo potreben sprejem ali sprememba drugih zakonov, pa ti niso pripravljene hkrati z zakonskim besedilom. Spremembe predpisov morajo biti načrtovane v delovnih skupinah, v katere so vključeni sodniki, strokovnjaki, ki se z obravnavano problematiko ukvarjajo na teoretični ravni, in predstavniki pravosodnih oziroma državnih organov, ki spremljajo izvajanje predpisov v praksi ter njihove učinke.

Sodni svet v zvezi s tem opozarja, da se še vedno dogaja, da se zakonodajni predlogi zainteresiranim subjektom (tudi Sodnemu svetu) posredujejo v mnenje z roki, ki jim glede na organizacijo dela ne omogočajo vsebinske obravnave in sprejema mnenja. Sprejemanje zakonodajnih rešitev na način, ki ne omogoča tehtne strokovne razprave in v katerem se ne ocenijo posledice za delovanje sodstva, z vidika zagotavljanja vladavine prava in demokratičnih standardov modernih držav ni sprejemljivo.

Obenem Sodni svet ponovno opozarja, da je pri določanju izključnih pristojnosti posameznih sodišč s strani zakonodajalca treba upoštevati princip enakomerne regionalne obremenjenosti sodišč.

Sodni svet pozdravlja vse aktivnosti v smeri prenove zakonodaje, ki ureja položaj sodnikov, sodstva in Sodnega sveta in apelira na vse deležnike, da se nameravane spremembe sprejmejo čimprej, ob upoštevanju vloge sodne veje oblasti in vseh tehtnih pripomb, ki so jih v razpravi podali zainteresirani subjekti.

8.10 Prenos pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, s sodišč

Sodstvo in Sodni svet že dalj časa predlagata, da bi bilo koristno sodišča razbremeniti pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, kot so zlasti postopki z dodeljevanjem brezplačne pravne pomoči in postopki v zvezi z oprostivijo sodnih taks. Ti postopki so izrazito administrativne narave in dodatno obremenjujejo sodišča ter podaljšujejo postopke.

8.11 Problem sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev

Pomanjkanje sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev na določenih pravnih področjih še naprej ostaja širši problem, ki ni omejen zgolj na eno pravno področje, izstopa pa na družinsko pravnem področju, in ki bistveno vpliva na daljše trajanje različnih sodnih postopkov. Kljub temu, da je Ministrstvo za pravosodje seznanjeno s tem problemom in ga je že večkrat poskušalo rešiti (z razpisi), ti ukrepi niso bili učinkoviti. Problematika pomanjkanja navedenih strokovnjakov v sodnih postopkih je očitno širša in bo terjala usklajeno delovanje več ministrstev, tako na področju izobraževanja kot v obliki preventivnih ukrepov, da do situacij, ko bi bila vključitev strokovnjakov sploh potrebna, ne bi prihajalo tako pogosto. Sodni svet tako pozdravlja izraženo namero Ministrstva za pravosodje za ustanovitev novega sektorja v okviru ministrstva „otrokom prijazno pravosodje“, ki se bo ukvarjal tudi s problematiko pomanjkanja izvedencev na področju družinskega sodstva.

8.12 Drugi posegi v neodvisnost sodnikov

Sodni svet opozarja na ugotovitev Ustavnega sodišča,¹ da sta Zakon o parlamentarni preiskavi (Uradni list RS, št. 63/93) in Poslovnik o parlamentarni preiskavi (Uradni list RS, št. 63/93 in 33/03) v neskladju z Ustavo. Ustavno sodišče je o tem vprašanju odločalo na podlagi zahteve za oceno ustavnosti, ki jo je vložil Sodni svet, in ugotovilo, da navedena akta ne določata ustreznega mehanizma, s katerim bi bilo mogoče preprečiti parlamentarne preiskave, ki protiustavno posegajo v neodvisnost sodstva in omogočajo nedopustne pritiske na delo sodnikov. Iz 125. člena Ustave izhaja prepoved kakršnegakoli vmešavanja zakonodajne in izvršilne veje oblasti v odločanje sodišč v konkretnih primerih, kar vključuje tudi prepoved, da bi zakonodajna in izvršilna oblast v okviru svojih oblastnih postopkov razpravljali o zakonitosti oziroma primernosti posamičnih sodnih odločb ali vodenja sodnih postopkov. S tem v zvezi Sodni svet opozarja, da so se akterji na strani vseh treh vej oblasti dolžni držati načela delitve oblasti in ne posegati v položaj ena druge. Sodni svet opozarja na to, da je enoletni rok, v katerem je bil dolžan Državni zbor protiustavnost odpraviti, že potekel, zakon pa še ni bil spremenjen.

Zahteva po spoštovanju neodvisnosti sodnikov pa se nanaša tudi na osebe znotraj sodstva, tako na sodnike same v razmerju do drugih sodnikov, kot na nosilce sodne uprave. Sodni svet je v tej zvezi na 59. seji 4. 3. 2021 sprejel stališče, da *predsednik sodišča nima pravne podlage za izdajanje ustnih odredb sodniku, s katerimi se mu odvzame spise ali drugače posega v njegovo sojenje, sodnik pa se je nezakoniti ustni odredbi upravičen in dolžan upreti, če ta posega v njegovo neodvisnost. Nepremakljivost sodnikov je del sodniške neodvisnosti, varovane s 125. členom Ustave Republike Slovenije. Zato ustavno ni dopustno, da lahko predsedniki sodišč razporedijo sodnike na druga sodišča iz razloga kaznovanja oziroma sankcioniranja.* Poleg tega je Sodni svet pri Ustavnem sodišču zahteval oceno ustavnosti 71. člena Zakona o sodiščih, ki ureja način, postopek in pogoje za razporejanje sodnikov na določena pravna področja ali podpodročja z letnim razporedom dela, ki ga sprejme predsednik sodišča. Sodni svet meni, da je brez sodnikovega soglasja, razen v ustavno dopustnih ter izrecno zakonsko določenih primerih oziroma okoliščinah, sodnika prepovedano "premakniti" oziroma "prestaviti"⁶³ na drugo sodniško mesto oziroma na drugo sodišče. Nosilec sodne uprave zato Sodni svet priporoča, da se tovrstnih ustavno neskladnih ravnanj vzdržijo.

⁶³ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-246/19 z dne 7. 1. 2021

8.13 Poslovanje sodišč v času epidemije in bodočih drugovrstnih kriznih situacij, ki bi predstavljale motnjo v poslovanju sodstva

Leto 2021 je bilo močno zaznamovano z epidemijo virusa COVID-19 in vsemi v zvezi s tem povezanimi ukrepi v sodstvu. Sodni svet ocenjuje, da so se sodišča glede na pomanjkanje tovrstnih izkušenj in nepredvidljivost situacije z epidemijo COVID-19 z vprašanji, povezana s tem, dobro spopadla. Ponovno pa opozarja na minimalne standarde, ki morajo biti tudi v tovrstnih izjemnih situacijah zagotovljeni z vidika dostopa do nepristranskih sodišč in poštenega sojenja:

A. Zakonodaja v primeru kriznih situacij

1. V kriznih razmerah je treba ohraniti neodvisnost sodstva, temeljne pravice strank in transparentnost. Pravna država, pravna varnost, dostop do sodnega varstva, sodišče, enakost in sorazmernost morajo biti vedno zagotovljeni.
2. V primeru izrednega stanja je treba vzpostaviti mehanizem z jasnim poljem in trajanjem, ki ga je treba redno ponovno ocenjevati. Vsak ukrep, sprejet v tem izrednem stanju, bi moral temeljiti na zakonskih določbah. Nujni posegi v človekove pravice in svoboščine morajo biti časovno omejeni. Redno je treba izvajati ponovno ocenjevanje potrebnosti ukrepov.

B. Dostop do sodišč in njihovo delovanje

3. Dostop do sodnega varstva je temeljno načelo pravne države. Zato je treba ohraniti odprtost in varnost sodišč ter dati prednost bistvenim storitvam in nujnim zadevam.
4. Treba je zagotavljati učinkovit dostop do sodišča za vse stranke ter pošteno sojenje v razumnem roku. Kolikor je glede na razmere le mogoče, je treba zagotavljati neposredna zaslišanja strank.
5. Sodiščem je treba zagotavljati potrebna finančna sredstva za zagotovitev ustrezne opreme za krizno obdobje: opremo za videokonference, elektronsko vložitev dokumentov in zagotavljanje elektronskih storitev, oddaljeni dostop do omrežja in spisov.
6. Treba je zagotavljati ažurne in natančne informacije za javnost o 1. veljavnih predpisih, 2. pravih delovanja in organizacije sodišč ter 3. informacijah o aktualnih zadevah.

C. Odprto sodstvo

7. V vseh okoliščinah je treba zagotavljati hitro in brezplačno objavo odločb. Javnost mora biti obveščena o delovanju sodstva.
8. Kolikor je glede na razmere mogoče, je treba zagotoviti dostop do sodišč in obravnave predstavnikom medijev in javnosti.

D. Zaupanje v sodstvo

9. Cilj sodstva je v celoti zagotoviti in okrepiti zaupanje v sodstvo, tako v normalnih časih kot v času krize. Zato se je treba dogovoriti o posebni komunikacijski strategiji, ki bo vključevala vse zainteresirane strani, da se poveča preglednost in informacije o delovanju sodstva v času krize.

E. Obravnava zadev

10. Treba je vzpostaviti akcijski načrt, ki vključuje sodišča, da se ugotovi, kateri primeri so v kriznih razmerah nujni, in čim bolj omeji primere, katerih obravnava bo zastala. Za določitev nujnega primera je treba določiti poštena in objektivna merila.

11. Oblikovanje akcijskega načrta za reševanje morebitnih nastalih zaostankov v kazenskih in civilnih zadevah.

12. Zagotoviti je treba, da prejmejo sodišča dodatna sredstva in človeške vire, če bo to potrebno.

13. Treba je zagotavljati usposabljanje sodnikov in drugih uslužbencev sodišč za nove tehnologije.

F. Usklajevanje z drugimi vejami oblasti in drugimi akterji pravosodnega sistema

14. Zagotoviti je treba dobro komunikacijo in usklajevanje med vsemi vejami oblasti in drugimi akterji, ki sprejemajo odločitve, ki vplivajo na sodstvo, upoštevajoč pri tem meje pristojnosti vsake od vej oblasti.

15. Treba je spodbujati dialog z zainteresiranimi stranmi, kot so npr. odvetniki, za izvajanje akcijskih načrtov, izboljšanje delovnih pogojev in razvoj dobrih praks.

G. Vloge Sodnega sveta, sodišč in Vrhovnega sodišča

15. Zagotoviti je treba sodni nadzor nad ukrepi, ki začasno posegajo v človekove pravice in svoboščine in skladnost z mednarodnimi standardi.

16. S Sodnim svetom se je treba posvetovati o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravosodni sistem, tako v času krize kot v običajnih časih.

17. Zgraditi je treba strategijo za prihodnje krizne razmere, v katero so vključeni dobro sodelovanje, hitri in učinkoviti ukrepi ter enotna ocena. V ta namen je treba sistematično zbirati in analizirati informacije o delovanju sodišč med krizo in po njej, da bi zbrali pridobljene izkušnje.

C. SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

CIP	Center za izobraževanje v pravosodju
Državni zbor	Državni zbor Republike Slovenije
ENCJ	European Network of Councils for the Judiciary Evropska mreža sodnih svetov
Generalni sekretar	Generalni sekretar Sodnega sveta Republike Slovenije
Kodeks	Kodeks sodniške etike
Komisija	Komisija za etiko in integriteto
Podpredsednik	Podpredsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník	Poslovník Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník komisije	Poslovník Komisije za etiko in integriteto
PoPP	Poslovník o parlamentarni preiskavi
Predsednik	Predsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Sodni svet	Sodni svet Republike Slovenije
Strokovna služba	Strokovna služba Sodnega sveta Republike Slovenije
Upravno sodišče	Upravno sodišče Republike Slovenije
Ustava	Ustava Republike Slovenije, Ur. L. RS/I, št. 33/91, Ur. L. RS, št. 42/97 - UZS68, 66/00 - UZ80, 24/03 - UZ3a, 47, 68, 69/04 - UZ14, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ50, 68/06 - UZ121,140,143, 47/13, 47/13 in 75/16 - UZ70a)
Ustavno sodišče	Ustavno sodišče Republike Slovenije
Vrhovno sodišče	Vrhovno sodišče Republike Slovenije
ZDIJZ	Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, Ur. L. RS, št. 24/03, 61/05, 96/05 - uradno prečiščeno besedilo, 113/05 - ZInfP, 109/05 - ZDavP-1B, 28/06, 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 117/06 - ZDavP-2, 23/14, 50/14, 72/14 - skl. US, 19/15 - odl. US, 102/15, 32/16 in 7/18)
ZMed	Zakon o medijih, Ur. L. RS, št. 35/01, 54/02 - skl. US, 62/03, 73/03 - odl. US, 113/03 - odl. US, 16/04 - odl. US, 123/04 - odl. US, 96/05 - ZRTVS-1, 60/06, 110/06 - uradno prečiščeno besedilo, 69/06 - ZOIPub, 36/08 - ZPOmK-1, 90/10 - odl. US, 87/11 - ZAvMS, 77/10 - ZSFCJA, 47/12, 47/15 - ZZSDT, 22/16 in 39/16
ZOIPub	Zakon o obveznem izvodu publikacij, Ur. L. RS, št. 69/06 in 86/09
ZPPre	Zakon o parlamentarni preiskavi, ur. l. RS, št. 63/93, 63/94 - KZ, 55/11 - odl. US
ZS	Zakon o sodiščih, Ur. l. RS, 19/1994, 45/1995, 38/1999, 26/1999 – ZPP, 28/2000, 26/2001 - PZ, 67/2002 - ZSS-D, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 73/2004, 72/2005, 127/2006, 49/2006 - ZVPSBNO, 67/2007, 45/2008, 96/2009, 86/2010 - ZINepS, 33/2011, 75/2012, 63/2013, 17/2015, 23/2017 – ZSSve, 22/2018 – ZSICT, 16/2019 - ZNP-1
ZS-L	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih, Ur. l. RS, št. 17/2015 z dne 13. 3. 2015
ZSS	Zakon o sodniški službi, Ur. l. RS, št. 19/1994, 8/1996, 24/1998, 48/2001, 67/2002, 2/2004 – ZPKor, 71/2004, 47/2005 – odl. US, 17/2006, 27/2006 - skl. US, 127/2006, 1/2007 – odl. US, 57/2007, 120/2008 – odl. US, 91/2009, 33/2011, 46/2013, 63/2013, 69/2013 – popr., 95/2014 - ZUPPJS15, 17/2015, 23/2017 – ZSSve
ZSSve	Zakon o sodnem svetu, Ur. L. RS, št. 23/2017

